

**ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ:**

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

**ΧΑΤΖΗΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΑΜ 1207 Μ027**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΑΘΗΝΑ
2009**

Στην μητέρα μου και τον αδερφό μου

«Ένα ταξίδι χιλίων χιλιομέτρων αρχίζει με την κίνηση ενός ποδιού »

Κινεζική παροιμία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ.5-7
----------	---------

Α΄ ΜΕΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	σελ 8-19
ΟΙ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	σελ20-21
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	σελ 21-28
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	σελ 29-43
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	σελ42-46

Β΄ ΜΕΡΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ:Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

ΚΙΝΑ	σελ46-50 σελ.50-67
ΙΝΔΙΑ	σελ.68-80
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ.81-86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.87-91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	σελ.92-102

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο των διεθνών σχέσεων με σημαντικές και χρήσιμες προεκτάσεις ,γεγονός που το καθιστά ιδιαίτερα ελκυστικό για μελέτη και ανάλυση.

Η έννοια του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης στις διεθνείς σχέσεις αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την κατανόηση του διεθνούς συστήματος καθώς αναδεικνύει όχι μόνο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε κράτους και τον τρόπο που αυτά

επιδρούν στο διεθνές σύστημα αλλά και την συνολική λειτουργία του διεθνούς συστήματος.

Το γεγονός ότι ζούμε στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και καθημερινά αποτελούμε μέρος του φαινομένου μέσω των συναλλαγών ,της χρήσης της τεχνολογίας , των διαδικτυακών επαφών ,των ταξιδιών , μέσω της συχνής επικοινωνίας με άλλους λαούς και πολιτισμούς δηλώνει ότι η εκμηδένιση των αποστάσεων και η μείωση του κόστους και του χρόνου με την πολύτιμη βοήθεια της τεχνολογίας μας καθιστούν δυναμικούς δρώντες του φαινομένου.

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης αποτελεί ευρύ πεδίο ανάλυσης για τον ειδικό των διεθνών σχέσεων ο οποίος έχει την υποχρέωση να εξετάσει και να αναλύσει τα φαινόμενα των διεθνών σχέσεων.

Ο αναλυτής των διεθνών σχέσεων έχει την μοναδική ευκαιρία να αποτελεί θεατή στα περισσότερα από τα διεθνή φαινόμενα τα οποία αναλύει σε αντίθεση με άλλους επιστήμονες οι οποίοι έχουν ως αντικείμενο μελέτης τους γεγονότα, φαινόμενα του παρελθόντος τα οποία και αναλύουν βάσει πηγών και μαρτυριών της ανάλογης εποχής.

Έτσι, η δυναμική των διεθνών σχέσεων καθιστά τον ειδικό των διεθνών σχέσεων επιστήμονα που συμμετέχει στην δυναμική εξέλιξη του αιώνα της παγκοσμιοποίησης και ζει τον παλμό της εποχής του .

Ο ορισμός του καθηγητή κυρίου Παναγιώτη Ρουμελιώτη για την παγκοσμιοποίηση ως μια μακροπρόθεσμη διαδικασία η οποία οδηγεί σταδιακά στην οικονομική ολοκλήρωση μέσω της απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου, των πολυεθνικών εταιρειών και των κεφαλαίων και

δημιουργεί προϋποθέσεις πολιτισμικής ενοποίησης αποτελεί πλήρη περιγραφή του φαινομένου.¹

Το διεθνές εμπόριο παραμένει διαχρονικός παράγοντας ανάπτυξης μεταξύ των κρατών .

Οι οικονομικές ,κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις που το χαρακτηρίζουν έχουν αλυσιδωτή σχέση .Η οικονομική διάσταση δεν μπορεί να αποκοπεί από τις άλλες διαστάσεις και το αντίστροφο. Οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις αποτελούν πολύ σημαντικές πλευρές του φαινομένου και έχει παρατηρηθεί μερικές αναλύσεις να αφιερώνουν μικρή έκταση στις διαστάσεις αυτές.

Η απελευθέρωση των αγορών , η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, προσώπων και υπηρεσιών καθώς και η ταχύτητα των συναλλαγών η οποία με την εξέλιξη της τεχνολογίας αυξήθηκε σημαντικά αποτελούν τα πρώτα σημαντικά δείγματα της οικονομικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης .

Τον Αύγουστο του 2008 είδαμε την αρχή της κρίσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα και την ανάγκη των ΗΠΑ να συνεργαστούν με άλλα κράτη και αναδυόμενες οικονομικά δυνάμεις ώστε να στηρίξουν την οικονομία τους και να τονώσουν την διεθνή οικονομία .

Η έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου έγινε ακόμα πιο επιτακτική λόγω της κρίσης αφού τα κράτη αντέδρασαν σπασμωδικά και δεν υπήρχε η ανάλογη καθοδήγηση σε παγκόσμιο επίπεδο ώστε να ληφθούν μέτρα ανακουφιστικά ενάντια στην οικονομική κρίση.

Το γεγονός ότι η παγκοσμιοποίηση έχει να αντιμετωπίσει ως φαινόμενο θιασώτες και πολέμιους οφείλεται στις οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου καθώς κυρίως και στις κοινωνικές συνέπειες που συνακόλουθα επιφέρει .

Η διαχρονικότητα του φαινομένου του προσδίδει ένα δυναμικό και εξελίξιμο χαρακτήρα και αναδεικνύει τις διεθνείς σχέσεις .

Το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτελεί η ανάλυση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και ο ρόλος των περιφερειακών δυνάμεων στο διεθνές σύστημα σε σχέση με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Πιο συγκεκριμένα πως η Κίνα και η Ινδία, δυο κράτη της ασιατικής ηπείρου τα

¹Ρουμελιώτης Παναγιώτης ,Παγκόσμια Διακυβέρνηση ή Ηγεμονική Παγκοσμιοποίηση ; , Αθήνα, εκδόσεις Λιβάνη , 2002

οποία αποτελούν περιφερειακές δυνάμεις στο διεθνές σύστημα συμμετέχουν μέσω της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης τους στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και διεκδικούν μια θέση στο υπο διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα (όρος του καθηγητή κυρίου Ρουμελιώτη).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η ιστορική εξέλιξη του φαινομένου αρχίζει τον εντέκατο αιώνα Όπου οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των πόλεων κρατών στην Ευρωπαϊκή ήπειρο αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα και επεκτάθηκαν και εκτός Ευρώπης και συγκεκριμένα στην Κίνα και την Ινδία.

Η Ιταλία έχοντας τις πόλεις της Βενετίας και της Γένοβας ως τα βασικά εμπορικά της κέντρα αποτελούσε την πρώτη εμπορική δύναμη και έπειτα ακολούθησαν και άλλες χώρες οι οποίες επέδειξαν ισχυρή ναυτική δύναμη όπως η Πορτογαλία, η Ισπανία ,η Ολλανδία και η Αγγλία.

Τα προϊόντα που εμπορεύονταν κυρίως στην νότια Ευρώπη ήταν χρυσός, άργυρος ,καφές, ζάχαρη ,πατάτα, καλαμπόκι ,ρύζι ,βαμβάκι ,ξυλεία ²

Η εκβιομηχάνιση της Αγγλίας αποτελεί σημείο ορόσημο για την Παγκοσμιοποίηση όπως την βλέπουμε εμείς σήμερα κυρίως Γιατί εμπεδώνεται η έννοια του κράτους –έθνους το οποίο θα αποτελέσει στους επόμενους αιώνες τον κύριο φορέα της παγκοσμιοποίησης και επίσης γιατί θα οργανώσει το κράτος έθνος με όρους καπιταλισμού και οικονομίας της αγοράς.

Ο ρόλος των κρατών, των πολυεθνικών εταιρειών , των διεθνών οργανισμών, των κοινωνικών κινημάτων , των ΜΚΟ καθώς και άλλων παραγόντων αποτελούν βασικές συνιστώσες του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης .

²οπ σημ 1,σελ 41

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Υπάρχουν πολυάριθμες θεωρητικές προσεγγίσεις και αναλύσεις σχετικά με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης σε πολλούς επιστημονικούς κλάδους . Θα αναφερθώ στις τέσσερις πιο δημοφιλείς θεωρητικές προσεγγίσεις οι οποίες και χρησιμοποιούνται σαν εργαλεία από τους θεωρητικούς των διεθνών σχέσεων.

Και οι τέσσερις αναλύουν το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης με όρους διεθνών σχέσεων και προσδιορίζουν με διαφορετικό τρόπο η καθεμιά τους φορείς της παγκοσμιοποίησης

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις είναι οι εξής³ :

σταθερότητα και ηγεμονικοί κύκλοι

θεωρία των καθεστώτων

δομική εξουσία

κυρίαρχες τάξεις

Η πρώτη θεωρητική προσέγγιση περιγράφει το ρεαλιστικό μοντέλο σύμφωνα με το οποίο τα κράτη ήταν και παραμένουν οι βασικοί δρώντες στις διεθνείς σχέσεις.

Οι πόροι που διαθέτουν δηλαδή η οικονομία, η έκταση ,ο πληθυσμός τους διαμορφώνουν την ισχύ τους και καθορίζουν και την θέση τους στο διεθνές σύστημα.

Ο οικονομολόγος Kindleberger υποστήριξε πρώτος ότι η ηγεμονική σταθερότητα δηλαδή η κυριαρχία μιας ηγεμονικής δύναμης η οποία θα εγγυάται την παγκόσμια οικονομική σταθερότητα, την διανομή των πιστώσεων , τις σταθερές ισοτιμίες, τον μακροοικονομικό συντονισμό και την παγκόσμια ασφάλεια είναι απαραίτητη για την επίτευξη ισορροπίας στον κόσμο ⁴.

Η θέση αυτή του Kindleberger επεκτάθηκε από τον Robert Gilpin.

³Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Προς έναν πολυπολικό κόσμο , Αθήνα ,εκδόσεις Λιβάνη, 2009,σελ 33-34

⁴οπ σημ 3 σελ 35

Ο Gilpin τονίζει ότι η κάθε ηγεμονική δύναμη προωθεί πρωτίστως τα συμφέροντα και την ασφάλεια της. Τα θέματα ασφάλειας (high politics) κυριαρχούν στην οργάνωση του κόσμου.

Μόνο τα κυρίαρχα κράτη επηρεάζουν κατά τον Gilpin τις διεθνείς σχέσεις ενώ αντίθετα οι μη κυβερνητικές οργανώσεις διαθέτουν τα τελευταία χρόνια πολύ μικρή δυνατότητα επηρεασμού των διεθνών σχέσεων.

Κατά τον Gilpin , η αξία της οικονομικής διάστασης αποτελεί βασικό παράγοντα ανάλυσης στις διεθνείς σχέσεις.

Έτσι τα κράτη επιδιώκουν να καλυτερεύσουν την θέση τους μέσα στον διεθνή καταμερισμό ισχύος μέσω της συμμετοχής στο παγκοσμιοποιημένο σύστημα με σκοπό να εξυπηρετήσουν το εθνικό τους συμφέρον και να προωθήσουν με τον καλύτερο τρόπο τα ευνοϊκότερα για εκείνα στοιχεία στους τομείς συμφερόντων τους.

Για τους ρεαλιστές καμία πρόοδος της διεθνούς ζωής δεν είναι δυνατή αν έχει προϋπόθεση την εξάλειψη της ισχύος. Η απουσία διεθνούς κυβέρνησης δημιουργεί αναρχία στο διεθνές σύστημα

Και η επιβίωση και η αύξηση της ισχύος είναι η πρωταρχική υποχρέωση του κράτους μέσα στο άναρχο διεθνές περιβάλλον.

Η επιβίωση ενός κράτους επιτυγχάνεται με την εξυπηρέτηση του εθνικού συμφέροντος το οποίο επιβάλλει στο κράτος να διευρύνει την ισχύ του κυρίως με την απόκτηση στρατιωτικών δυνατοτήτων που θα του επιτρέψουν να αποτρέψει την επίθεση άλλων κρατών

Για τους ρεαλιστές η ισορροπία της ισχύος είναι η μόνη οδός για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια

Καθώς η διεθνής πολιτική είναι ο διαρκής αγώνας για την ισχύ.⁵

Η ηγεμονική δύναμη καθορίζεται από την ισχύ της σε σχέση με τις άλλες δυνάμεις και εξετάζεται πως ο ρόλος της επηρεάζει τις διεθνείς σχέσεις.

Ο Gilpin αναλύει την διεθνή πολιτική μέσω της θεωρίας της ορθολογικής επιλογής. Σύμφωνα με αυτήν την θεωρία η συμπεριφορά του ατόμου

⁵ Κώνστας Δημήτρης- Αρβανιτόπουλος Κωνσταντίνος, Διεθνείς Σχέσεις, Συνέχεια και Μεταβολή τόμος Α΄, Βιβλιοθήκη ΙΔΙΣ Νο 11 , Αθήνα ,Εκδόσεις Ι. Σιδέρης ,2002, σελ.155-163

καθορίζεται από ορθολογικά κριτήρια μέχρι να πετύχει το τελικό σκοπό του αναλύοντας τα οφέλη και το κόστος (**cost-benefit analysis**).

Σχετικά με την διεθνή πολιτική, η χρησιμότητα της ορθολογικής επιλογής μας βοηθά να καταλάβουμε πως συμπεριφέρονται τα άτομα και πως οι διάφορες αλλαγές αλλάζουν τους συσχετισμούς ισχύος⁶.

Σχετικά με το ατομικό επίπεδο ,το κάθε άτομο ξεχωριστά επιδιώκει το μέγιστο όφελος ή τουλάχιστον επιδιώκει το καλύτερο για τον εαυτό του.

Το γεγονός αυτό επιφέρει αλλαγές μέσα στην κοινωνία

Σχετικά με το συστημικό επίπεδο , το άτομο δέχεται πολλές επιρροές από το κοινωνικό σύνολο στο οποίο ανήκει και προσπαθεί να πετύχει ότι καλύτερο μπορεί. Οι αλλαγές είναι πιο δύσκολο να γίνουν καθώς ο κοινωνικός ιστός ασκεί πιέσεις.Τα αίτια της αλλαγής μπορεί να είναι ενδογενή (οι επιλογές των δρώντων) ή εξωγενή (είδος της επίδρασης).

Στο τρίτο επίπεδο ,αναλύονται οι δυνάμεις του περιβάλλοντος οι οποίες αποτελούν αιτία της αλλαγής στο διεθνές σύστημα.

Η οικονομική, τεχνολογική ακόμα και ιδεολογική φύση των δυνάμεων αναδεικνύεται ως πιθανή αιτία αλλαγής. Έτσι , τα κράτη τα οποία αναπτύσσονται οικονομικά, τεχνολογικά, πληθυσμιακά συγκεντρώνουν βάσει της θεωρίας της ορθολογικής επιλογής περισσότερα οφέλη και μικρό κόστος για να γίνουν ηγεμονικές δυνάμεις και άρα έχουν την δυνατότητα να αλλάξουν την κατανομή ισχύος στο διεθνές σύστημα.

Η ισχύς κυρίως η οικονομική μετατρέπει ένα κράτος σε ηγεμονική δύναμη όταν εκείνο την εκφράζει στο εσωτερικό του κράτους αλλά και στα άλλα κράτη σε μορφή πολιτικών επιλογών .

Όταν δηλαδή το ισχυρό οικονομικά κράτος μέσω των πολιτικών του επιλογών δηλώνει ότι έχει εκτός από την πρόθεση και την δυνατότητα στον υλικό τομέα να συμπεριφερθεί σαν μεγάλη δύναμη στο διεθνές σύστημα και να αναλάβει και το ανάλογο κόστος .

Ο τεχνολογικός παράγοντας αποτελεί σημαντικό στοιχείο ισχύος για ένα κράτος. Ειδικότερα η απόκτηση τεχνολογίας σε συγκεκριμένους τομείς

⁶Gilpin Robert ,πόλεμος και αλλαγή στη διεθνή πολιτική, Αθήνα , εκδόσεις Ποιότητα, 2003

κλειδιά δίνει στο κράτος ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τα άλλα κράτη.

Η δομή του διεθνούς συστήματος αποτελεί σημαντικό θέμα για την ρεαλιστική θεωρία.

Το κεντρικό ερώτημα για τους ρεαλιστές σχετικά με την δομή του διεθνούς συστήματος είναι το εξής :το μονοπολικό, το διπολικό ή το πολυπολικό σύστημα αποτελούν την πιο ασφαλή και σταθερή επιλογή για το διεθνές σύστημα ;

Κατά τον Gilpin, το πολυπολικό σύστημα είναι το πιο σταθερό. Στήριξε την γνώμη του αυτή εμπνευσμένος από την ιστορία του ευρωπαϊκού συστήματος δυνάμεων.

Το πιο ασταθές σύστημα κατά τον Gilpin είναι το τριπολικό σύστημα καθώς είναι πιο πιθανό το ενδεχόμενο πολέμου .

Το διεθνές σύστημα παραμένει άναρχο ,ετερογενές χωρίς την παρουσία παγκόσμιας διακυβέρνησης και τα κράτη επιδιώκουν να αποκτήσουν ισχύ ώστε να γίνουν ισχυροί παίκτες

Στο διεθνές στερέωμα.

Η οικονομική αλληλεξάρτηση ωστόσο έχει αλλάξει σε ένα βαθμό τα δεδομένα.

Τα κράτη συνεργάζονται στενά στον οικονομικό τομέα και έτσι εξαλείφεται έως ένα βαθμό ο κίνδυνος του πολέμου.

Οι ρεαλιστές όμως επιμένουν ότι η δίψα των κρατών για ισχύ δεν έχει σβήσει παρόλο που συνεργάζονται οικονομικά. Το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών έχει δημιουργήσει ένα σοβαρό ρήγμα .Κατά τον Gilpin « η ανακατανομή του πλούτου θα πρέπει να πραγματοποιηθεί είτε με διεθνή συνεργασία είτε με σύγκρουση.

Τα παγκόσμια προβλήματα στους τομείς της οικολογίας, των περιορισμένων πόρων και της παγκόσμιας μεγέθυνσης δημιουργούν νέες προϋποθέσεις για διεθνή συνεργασία σε ζητήματα που βρίσκονται πέρα από τις δυνατότητες των εθνών-κρατών.^{7»}

⁷Οπ σημ 3 σελ 47-48

Το πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα που αρχίζει σταδιακά να αναδύεται μέσα από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης έχει παρατηρηθεί από αρκετούς αναλυτές των διεθνών σχέσεων. Η αλληλεξάρτηση των οικονομιών και η ανάγκη για νέες αγορές διάθεσης των προϊόντων και των υπηρεσιών δημιουργούν σταδιακά ένα νέο διεθνές σύστημα βασισμένο στις αρχές της οικονομικής παγκοσμιοποίησης το οποίο θα παρέχει περισσότερη ασφάλεια στα κράτη μέσα στην ετερογένεια του διεθνούς συστήματος .

Η οικονομική ισχύς των κρατών τους καθιστά σημαντικούς παίκτες μέσα στο νέο διεθνές περιβάλλον αφού τα κράτη την εκφράζουν σε πολιτική ισχύ.

Ο καθηγητής κύριος Παναγιώτης Ρουμελιώτης στο βιβλίο του με τίτλο «Προς έναν πολυπολικό κόσμο» παρουσιάζει ανάγλυφα το *υπο διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα* και αφιερώνει ειδικό κεφάλαιο στο ζήτημα αυτό⁸.

Επίσης, ο καθηγητής κύριος Αθανάσιος Πλατιάς στο βιβλίο του με τίτλο «Το νέο διεθνές σύστημα- Ρεαλιστική προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων » αναφέρει πως «το νέο διεθνές σύστημα θα είναι πολυπολικό » και αναλύει στο βιβλίο του το συγκεκριμένο ζήτημα⁹.

Ο Fareed Zakaria στο βιβλίο του *The Post –American World* αναφέρει πως η ηγεμονία των ΗΠΑ δεν τελείωσε ,αλλά και άλλα κράτη διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο διεθνές σύστημα ταυτόχρονα με τις ΗΠΑ και αυξάνουν την ισχύ τους στο διεθνές σύστημα.¹⁰

Ο Samir Amin υποστηρίζει την πολυπολική παγκοσμιοποίηση στα πλαίσια μιας νέας παγκόσμιας διακυβέρνησης όπου οι ισχυρές οικονομικά δυνάμεις (ΕΕ ,Ιαπωνία, Ρωσία, Κίνα) θα διαφοροποιηθούν σε σχέση με τις ΗΠΑ και θα διαμορφώσουν ένα διαφορετικό διεθνές σύστημα με την αναμόρφωση του ΟΗΕ ,την αποστρατικοποίηση , την ανακατανομή των πόρων σε παγκόσμιο επίπεδο και άλλα.¹¹

Οι περιφερειακές δυνάμεις μέσω της αύξησης της οικονομικής τους ισχύος τα τελευταία τριάντα χρόνια έχουν αναδειχθεί εκτός από σημαντικοί εμπορικοί

⁸ οπ σημ 3 σελ 151-166

⁹ Αθανάσιος Πλατιάς ,Το νέο διεθνές σύστημα- Ρεαλιστική προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων, Βιβλιοθήκη ΙΔΙΣ No 8, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα ,1995,σελ.20

¹⁰ Zakaria F., *The post american world*, New York , W W Norton, 2008

¹¹ οπ σημ 3 σελ 80- 81

δρώντες σε δυνάμεις απαραίτητες για την λειτουργία του διεθνούς οικονομικού συστήματος.

Οι θεωρίες του στρατηγιστή Spyk man περί μεγάλης στρατηγικής αξίας των περασμάτων του Ινδικού και Ειρηνικού Ωκεανού για την κυριαρχία της Ευρασίας καθώς και η πρόβλεψη του περί ανόδου της Κίνας αφενός και του πατέρα της σύγχρονης γεωπολιτικής MacKinder περί μεγάλης γεωστρατηγικής αξίας της Ευρασίας για το μέλλον του κόσμου αφετέρου μας εξηγούν την μεγάλη σημασία που είχαν ήδη από το 1900 οι δύο χώρες στον διεθνή καταμερισμό ισχύος.¹²

Ο ρόλος της ηγεμονικής δύναμης παραμένει σημείο αναφοράς αλλά ταυτόχρονα στα πλαίσια του σύγχρονου παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος ο ρόλος των περιφερειακών δυνάμεων παραμένει εξίσου σημαντικός.

Η ενεργή παρουσία και αλληλεξάρτηση των περιφερειακών δυνάμεων με την ηγεμονική δύναμη παραμένουν αναγκαίες και μείζονος σημασίας καθώς χωρίς την αμφίδρομη αυτή σχέση δύσκολα θα διατηρηθεί και θα επιτευχθεί το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Έτσι λοιπόν ο διεθνής καταμερισμός ισχύος αποτελείται από κράτη τα οποία αλληλεπιδρούν και συνεισφέρουν με τον ρόλο τους στο διεθνές περιβάλλον.

Η περίπτωση της Κίνας και της Ινδίας αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα περιφερειακών δυνάμεων οι οποίες συγκεντρώνουν οικονομική, εμπορική, πληθυσμιακή, αναπτυξιακή και κατά συνέπεια στρατηγική ισχύ στο διεθνές σύστημα. Η γεωγραφική τους θέση σε συνδυασμό με την εμπορική τους ισχύ τους προσδίδει γεωπολιτική ισχύ και τους καθιστά σημαντικούς εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ και ισχυρούς δρώντες των διεθνών σχέσεων.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης των δύο κρατών αποτελούν παγκόσμιο φαινόμενο για τις διεθνείς σχέσεις.

Παρά τις διαφορές μεταξύ των δυο χωρών στον ιδεολογικό, πολιτικό, πολιτισμικό, κοινωνικό τομέα και τα εσωτερικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, η σημασία τους ως περιφερειακές δυνάμεις δεν μειώνεται στο ελάχιστο.

¹²The Revenge of Geography, Kaplan Robert, Foreign Policy magazine, May-June 2009 issue, pg 96-105

Οι δύο οικονομικά ανεπτυγμένες δυνάμεις αποτελούν το καλύτερο παράδειγμα του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης καθώς αναμένεται βάσει της οικονομικής τους ισχύος να διεκδικήσουν κεντρική θέση στις διεθνείς σχέσεις και να αποδείξουν πως οι περιφερειακές δυνάμεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις .

Ισχυρή κριτική έχει δεχτεί η προσέγγιση της σταθερότητας και των ηγεμονικών κύκλων από τους νεορεαλιστές οι οποίοι πιστεύουν πως λόγω του τεράστιου κόστους του πυρηνικού πολέμου μια διεύρυνση των πολιτικών και κοινωνικών συνεργασιών θα ευνοήσει την περιφερειοποίηση του κόσμου και θα ακυρώσει την ανάγκη ύπαρξης του αμερικανικού κέντρου .¹³

Οι ΗΠΑ αποτελούν τον καλύτερο εκφραστή της προσέγγισης της ηγεμονικής σταθερότητας.

Πέρα από την ιδεολογική τους επιρροή σε πολλά μέρη του κόσμου διαθέτουν σημαντικά ποσοστά ανάπτυξης, στρατιωτικής τεχνολογίας και νανοτεχνολογίας σε σχέση με τις άλλες χώρες στοιχείο που τις καθιστά την μεγαλύτερη δύναμη ανάμεσα σε πολλά ισχυρά οικονομικά κράτη .

Η ακαδημαϊκή συζήτηση που υπάρχει στις ΗΠΑ σχετικά με το θέμα της ιδεολογικής επιρροής των ΗΠΑ σε άλλα κράτη μέσω του διεθνούς εμπορίου αναδεικνύει την σημασία του εμπορίου για τις ΗΠΑ και για τον ηγεμονικό τους ρόλο.

Οι ΗΠΑ μετά την τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 κήρυξαν τον πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας και κάλεσαν όλα τα κράτη να τους συμπαρασταθούν σε αυτόν τον αγώνα («όσοι δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας » διακήρυξε ο Πρόεδρος George Bush). Μετά την εισβολή στο Αφγανιστάν το 2001, οι ΗΠΑ εισέβαλαν στο Ιράκ¹⁴.

Ο πόλεμος του Ιράκ 2003 είχε ως σκοπούς τα εξής σύμφωνα με δηλώσεις Αμερικανών και Βρετανών αξιωματούχων :

¹³Οπ σημ 3 σελ.48

¹⁴ <http://www.cnn.com/2003/US/03/19/sprj.irq.int.bush.transcript/>

- τον αφοπλισμό του Ιράκ από όπλα μαζικής καταστροφής καθώς η ύπαρξη τους αποτελούσε άμεση απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια
- την πτώση του αυταρχικού, βίαιου καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν ο οποίος υποστήριζε και υπέθαλπε στο έδαφος του Ιράκ τρομοκρατικές οργανώσεις μεταξύ των οποίων και την Αλ Καϊντα
- την ελευθερία στους πολίτες του Ιράκ από το αυταρχικό και βίαιο καθεστώς του δικτάτορα Σαντάμ.

Ο πόλεμος στο Ιράκ το 2003 αποτελεί έμπνευση των νεοσυντηρητικών με αληθινό σκοπό την ισχυροποίηση του ηγεμονικού ρόλου των ΗΠΑ όχι μόνο στην Μέση Ανατολή αλλά στο διεθνές σύστημα.

Για τους νεοσυντηρητικούς ,η μονομερής χρήση βίας αποτελεί λειτουργική λύση στα προβλήματα της ηγεμονικής δύναμης.

Η επίδειξη στρατιωτικής ισχύος αποτελεί την καλύτερη λύση για τους νεοσυντηρητικούς ώστε να αναδειχτεί ο ηγεμονικός ρόλος των ΗΠΑ στον κόσμο.

Η μεγάλη αντίσταση που συνάντησαν οι ΗΠΑ στο Ιράκ αναδεικνύει τους εσφαλμένους υπολογισμούς για γρήγορη νίκη και επικράτηση στο ιρακινό έδαφος.

Η αδυναμία των ΗΠΑ να ανταποκριθούν στους στόχους που είχαν θέσει για το Ιράκ αποτελεί ήττα για τους νεοσυντηρητικούς και την θεωρία τους.

Η εκλογή του νέου Αμερικανού Προέδρου Barack Obama αποτελεί πρόκληση όχι μόνο για τις ΗΠΑ αλλά και για τον υπόλοιπο κόσμο καθώς μετά τον πόλεμο του Ιράκ οι προτεραιότητες έχουν αλλάξει για την αμερικανική εξωτερική πολιτική.

Την δεύτερη θεωρητική προσέγγιση αποτελούν οι θεωρητικοί εκείνοι που υποστηρίζουν ότι το διεθνές σύστημα λειτουργεί στα πλαίσια ενός συνόλου διεθνών συμφωνιών-καθεστώτων που ρυθμίζουν την αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών και κυριαρχούν στο διεθνές σύστημα . Οι διεθνείς συμφωνίες-καθεστώτα ορίζονται ως το σύνολο των αρχών ,των κανόνων και των διαδικασιών μέσω των οποίων εκφράζεται ο συντονισμός των

συμφερόντων διαφόρων φορέων χωρίς να υπάρχει επικράτηση μιας ηγεμονικής δύναμης.

Έτσι, κατά τους θεωρητικούς του ρεύματος αυτού (Krasner, Nye, Keohane) η ισχύς δεν παραμένει σταθερή αλλάζει συνεχώς σε κάθε επιμέρους διαπραγμάτευση στο πλαίσιο των διαφόρων καθεστώτων για κάθε επιμέρους θέμα και έτσι καμία ηγεμονική δύναμη δεν ελέγχει απόλυτα το σύστημα.¹⁵

Τα κύρια θέματα διαπραγμάτευσης είναι το διεθνές εμπόριο, το διεθνές σύστημα ασφαλείας και άλλα.

Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες οι οποίες προκύπτουν από μελέτες σχετικά με την θεωρία των καθεστώτων και από ανάλογες προσεγγίσεις:

- 1) η προσέγγιση με βάση τα εξισορροπημένα συμφέροντα των κρατών που προσδιορίζουν τα καθεστώτα
- 2) η προσέγγιση της εξουσίας σύμφωνα με την οποία τα καθεστώτα είναι αποτέλεσμα της σχετικής ισχύος των κρατών
- 3) η προσέγγιση της γνώσης σύμφωνα με την οποία τα καθεστώτα προκύπτουν από την γνώση και από τις αξίες των φορέων απόφασης
- 4) η προσέγγιση με βάση την άρνηση του ηγεμονικού ρόλου των ΗΠΑ στο πλαίσιο των καθεστώτων

Η κριτική που έχει λάβει η προσέγγιση αυτή της θεωρίας των καθεστώτων είναι δριμύεια καθώς δημιουργεί μια στατική τάξη συμφερόντων και δεν ερμηνεύει την δυναμική εξέλιξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης. Οι τομείς που υπάρχουν και εξελίσσονται εκτός καθεστώτων δεν καλύπτονται θεωρητικά από την συγκεκριμένη προσέγγιση.

Επίσης, ο ρόλος των ΗΠΑ στην διεθνή ανάπτυξη ελαχιστοποιείται¹⁶

Η Τρίτη θεωρητική προσέγγιση υποστηρίζει την έννοια της δομικής εξουσίας μέσω της οποίας μια δύναμη (ένα άτομο ή μια ομάδα ή ένα κράτος) κυριαρχεί στον κόσμο και επηρεάζει το παγκόσμιο γίγνεσθαι και τα άλλα

¹⁵ Για παράδειγμα στα πλαίσια των διεθνών οικονομικών οργανισμών όπου οι τομείς διαπραγμάτευσης είναι πολυάριθμοι η ισχύς της κάθε χώρας αλλάζει ανάλογα με τον τομέα διαπραγμάτευσης

¹⁶ οπ. σημ. 3 σελ. 57-58

κράτη με τον τρόπο που οι προτιμήσεις της προηγούνται των άλλων δυνάμεων.

Η παγκοσμιοποίηση οδηγεί σε συνεχή αναδιαπραγμάτευση τους νόμους και τους κανόνες της δύναμης αυτής και οι διεθνείς σχέσεις προσδιορίζονται στο πλαίσιο της δομικής εξουσίας.¹⁷

Η Susan Strange ήταν η πρώτη που ασχολήθηκε με την θεωρία της δομικής εξουσίας και το όνομα της συνδέθηκε με την θεωρία αυτή. Υποστηρίζει ότι η δομική εξουσία μπορεί να ερμηνεύσει τις δομές που αναπτύσσονται μέσα στα πλαίσια του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης . Οι φορείς της παγκοσμιοποίησης δηλαδή τα κράτη, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις ,οι κεφαλαιαγορές ,οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αναπτύσσουν αναπτυξιακές στρατηγικές και προσπαθούν να αποκτήσουν όλο και μεγαλύτερη επιρροή στα μέσα επηρεασμού του παγκόσμιου πλούτου και να προωθήσουν τα συμφέροντα τους με τον καλύτερο τρόπο μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Η Susan Strange αναφέρει τέσσερις βασικές δομές στο πλαίσιο της δομικής εξουσίας. Οι τέσσερις δομές αναπτύσσονται ανεξάρτητα και οι μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις προσδιορίζουν τις δευτερεύουσες δομές της παγκοσμιοποίησης δηλαδή το διεθνές εμπόριο, τις μεταφορές κ.α

Οι τέσσερις δομές είναι οι εξής :

1. η ασφάλεια
2. η παραγωγή
3. το χρηματοπιστωτικό σύστημα
4. η γνώση

Αρχικά, η ασφάλεια ορίζεται ως ένα σύνολο συμφωνιών που καθορίζουν τις συνθήκες προστασίας των ανθρώπινων κοινωνιών από απειλές (φυσικές, στρατιωτικές και κάθε είδους) Η ασφάλεια αφορά τα κράτη και το ενδεχόμενο πολέμου μεταξύ τους.

Η Susan Strange υποστηρίζει ότι ο κίνδυνος πολέμου μεταξύ ανεπτυγμένων κρατών είναι σχεδόν μηδενικός εφόσον οι χώρες αυτές είναι υποχρεωμένες

¹⁷οπ σημ 3 σελ 53-56

να συνεργαστούν μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον όπου δεν επιθυμούν να θυσιάσουν την ευημερία τους .

Η δεύτερη βασική δομή αφορά την παραγωγή δηλαδή το σύνολο των συμφωνιών σχετικά με όλα τα στοιχεία της παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Επειδή η παγκοσμιοποίηση είναι σύνθετο φαινόμενο όλα τα στοιχεία της παραγωγής σχετίζονται μεταξύ τους. Τα κράτη ,οι πολυεθνικές εταιρείες και όλοι οι φορείς που συμμετέχουν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης παράγουν και

Αποτελούν τους φορείς της παγκοσμιοποίησης .

Τα κράτη ελέγχουν τις πολυεθνικές σε αρκετές χώρες και παραμένουν οι κύριοι φορείς του φαινομένου. Αν και πολυεθνικοί κολοσσοί σε μερικές χώρες διαθέτουν σημαντική ισχύ παρόλα αυτά το κράτος ελέγχει την δράση τους κατά την Susan Strange.

Η ίδια αναφέρει επίσης πως δεν έχει ακόμα δημιουργηθεί μια διεθνική καπιταλιστική τάξη ικανή να υποτάξει τα κράτη στα συμφέροντα της .

Η χρηματοδοτική δομή αποτελεί την Τρίτη δομή και αναφέρεται σε ένα σύνολο συμφωνιών

Που καθορίζουν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, την χρηματοδότηση και άλλους τομείς χρηματοπιστωτικού ενδιαφέροντος.

Τα κράτη έχουν χάσει στον τομέα αυτό ένα μεγάλο μέρος της ισχύος τους λόγω της απελευθέρωσης των κεφαλαίων, της κατάργησης των σταθερών ισοτιμιών ,της ανάπτυξης των υπεράκτιων εταιρειών .Η κατάργηση των φορολογικών παραδείσων αποτελεί κατά την Susan Strange άμεση προτεραιότητα . Τα κράτη μέσω των διεθνών οικονομικών οργανισμών δεν έχουν ισχυρή φωνή καθώς οι διεθνείς οργανισμοί δεν διαθέτουν τους μηχανισμούς ελέγχου που απαιτούνται για

Την διαχείριση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Τέταρτη δομή αποτελεί η δομή της γνώσης η οποία αναφέρεται και στο αφηρημένο (ιδέες, πεποιθήσεις) και στο πρακτικό επίπεδο (σύνολο συμφωνιών που προσδιορίζουν όλη την διαδικασία ανάλυσης, συγκέντρωσης και διάδοσης των πληροφοριών)

Η ασυμμετρία που παρατηρείται στην δομή αυτή είναι εμφανής αφού οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση σε αντίθεση με

τις αναπτυσσόμενες που υστερούν σε αυτόν τον τομέα. Η δομή αυτή είναι πολύ σημαντική και για τα δυο επίπεδα γνώσης καθώς η αξία της πληροφόρησης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τις παγκόσμιες εξελίξεις.

Την τέταρτη θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης αποτελεί η θεωρία των κυρίαρχων τάξεων.

Ο Καναδός R.Cox εισήγαγε την θεωρία αυτή σύμφωνα με την οποία με την παγκοσμιοποίηση διεθνοποιούνται οι κυρίαρχες κοινωνικές τάξεις και κυριαρχούν στο παγκόσμιο σύστημα .

Οι ελίτ αυτές κατανέμουν εξουσία στα κράτη και διαμορφώνουν την διεθνή τάξη. Οι τάξεις που κυριαρχούν στις σχέσεις παραγωγής στην ηγεμονική χώρα επηρεάζουν περισσότερο την παγκοσμιοποίηση.

Βάσει της θεωρίας αυτής οι ελίτ διαμορφώνουν τους όρους μέσα από τα κράτη προέλευσης τους, την πολιτική των θεσμών της διεθνοποίησης της παραγωγής και της παγκοσμιοποίησης.

Αντίθετα με την Susan Strange ο Cox πιστεύει στην ύπαρξη των ελίτ και την κυριαρχία τους στο διεθνές σύστημα¹⁸.

Έχουν διατυπωθεί και άλλες θεωρίες σχετικά με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης .Συνοπτικά αναφέρω μερικές από τις θεωρίες¹⁹ :

-θεωρία της ήπιας δύναμης όπου οι πηγές εξουσίας είναι οι ήπιες δυνάμεις που αντιστοιχούν στη δυνατότητα προώθησης ενός πολιτισμικού μοντέλου στον κόσμο

-θεωρία περί οικονομικού πολέμου (Boukharine,Thurow,Labarde, Maris)

-θεωρία περί εκδημοκρατισμού των αδύναμων κρατών (Fukuyama)

-θεωρία περί σύγκλισης των πολιτισμών και τέλους της ιστορίας (Fukuyama)

-θεωρία περί σύγκρουσης των πολιτισμών (Huntington)

-οικονομικές θεωρίες σχετικά με την ειρήνη και τον πόλεμο

(Ricardo,Malthus,Keynes,Galbraith,Mandel,Baran,Sweezy, Krugman,Reich, Sen, Brzezinski,Nair,Amin)

¹⁸ οπ σημ 3 σελ 59-60

¹⁹ οπ σημ 3 σελ 60-80

ΟΙ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι δυο όψεις του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης είναι η οικονομική και η κοινωνική. Και οι δύο είναι απαραίτητες για το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης καθώς η μια δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει χωρίς την άλλη.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη, η αναζήτηση καινοτομικών προϊόντων και η άνοδος της Κίνας και της Ινδίας αποτελούν στοιχεία σημαντικά για την εξέλιξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και συνθέτουν με πιο έντονο χρώμα την πολύχρωμη εικόνα του φαινομένου .

Βέβαια σε κάθε περίπτωση ελλοχεύουν οι κρίσεις και οι αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την αστάθεια και τον αποσυντονισμό των αγορών.

Η κοινωνική πλευρά του φαινομένου έχει διττή όψη.

Η κοινωνική ευημερία και η ευμάρεια που έφερε η παγκοσμιοποίηση αποτελούν για πολλές χώρες σημαντική εξέλιξη όχι μόνο για την οικονομία της χώρας τους αλλά και για το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων.

Η πρόσβαση σε εκατοντάδες νέα είδη και η αγορά αγαθών μέσα σε ελάχιστο χρόνο και σε χαμηλό κόστος δεν θα ήταν δυνατή αν δεν υπήρχε η τεχνολογική ανάπτυξη και η παγκόσμια παραγωγή καθώς και η διακίνηση αγαθών μέσω του διαδικτύου.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης , οι μεταφορές και πολλοί άλλοι τομείς της καθημερινής ζωής έχουν λάβει παγκόσμιο χαρακτήρα

Και κάνουν την ζωή του πολίτη πιο εύκολη.

Αντίθετα με το υψηλό βιοτικό επίπεδο στις αναπτυγμένες χώρες υπάρχουν χώρες που εμφανίζουν τεράστια ποσοστά φτώχειας, ανεργίας , ασθενειών και αναλφαβητισμού

Οι κοινωνικές ανισότητες εμφανίζονται όχι μόνο μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών αλλά και μέσα στο εσωτερικό των αναπτυγμένων χωρών.

Η κοινωνική ευθύνη των κρατών και των εταιρειών αποτελεί αναγκαίο στοιχείο αν θέλουμε το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης να αποτελέσει και στο μέλλον πηγή οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας σε όλο τον πλανήτη.

Ένα δυναμικό και πολυδιάστατο φαινόμενο όπως είναι η παγκοσμιοποίηση εξελίσσεται συνεχώς και έχει να αντιμετωπίσει

νέες προκλήσεις οι οποίες προκύπτουν και εξαιτίας της φύσης του φαινομένου αλλά και από άλλες εξωτερικές αιτίες καθώς και από εξελίξεις στο διεθνές σύστημα.

Η ανοδική πορεία του φαινομένου αναδεικνύει την αλληλεξάρτηση

Που έχει επιτευχθεί αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει και την ευθύνη των φορέων της παγκοσμιοποίησης ώστε να χαρούν και οι επόμενες γενιές τα αγαθά της παγκοσμιοποιημένης εποχής μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η παγκόσμια οικονομία αποτελεί σημαντικό κομμάτι του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης καθώς καθορίζει τις οικονομικές σχέσεις, την κατανομή του πλούτου μεταξύ των κρατών αλλά και την δυναμική πορεία των διεθνών σχέσεων αφού η διεθνής οικονομία κινητοποιεί τα κράτη τις περισσότερες φορές να συμμετέχουν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Το διεθνές εμπόριο, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, οι κινήσεις κεφαλαίων αποτελούν τα βασικά συστατικά της οικονομικής παγκοσμιοποίησης

Η αλληλεξάρτηση μεταξύ των χρηματαγορών, των πολυεθνικών εταιρειών καθώς και άλλων οικονομικών φορέων διαμορφώνουν το πλαίσιο αναφοράς στον οικονομικό τομέα του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης.

Τα ιλιγγιώδη ποσά τα οποία διακινούνται **καθημερινά** στα χρηματιστήρια των μεγαλύτερων οικονομικών κέντρων παγκοσμίως δηλώνουν την αλληλεξάρτηση καθώς και τον πλούτο που υπάρχει και διακινείται στις παγκόσμιες χρηματαγορές.

Επίσης δηλώνουν πως η οικονομική παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί εύκολα να σταματήσει καθώς ο κίνδυνος κατάρρευσης ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος συνεπάγεται όχι μόνο τεράστια οικονομική κρίση - φτώχεια αλλά και τεράστιες ανισότητες και αστάθεια στο διεθνές σύστημα.

Οι τρεις φάσεις της οικονομικής παγκοσμιοποίησης είναι οι εξής:²⁰

- 1) η διεθνοποίηση της οικονομίας (μέχρι το 1960)
- 2) η πολυεθνικοποίηση των επιχειρήσεων (μέχρι το 1980)
- 3) η παγκοσμιοποίηση (μέχρι σήμερα)

Σχετικά με την πρώτη φάση, το διεθνές εμπόριο αποτελεί τον πρωταγωνιστή της οικονομίας.

Εκτός από πανάρχαιο τρόπο ανταλλαγής προϊόντων και μέσο επικοινωνίας μεταξύ των λαών το διεθνές εμπόριο αποτελεί διαχρονικά σταθερό παράγοντα πλούτου και ευημερίας .

Σε κάθε φάση το διεθνές εμπόριο υπάρχει και αναπτύσσεται με την πάροδο των χρόνων .

Η θεωρία του διεθνούς εμπορίου αφορά την διεθνή εξειδίκευση και στηρίζεται στην θεωρία του Ricardo και του Smith σχετικά με την ιδέα ότι το διαφορετικό επίπεδο της εργασίας μεταξύ των διαφόρων χωρών εξηγεί τον διεθνή καταμερισμό εργασίας.

Η αξία των αγαθών εκτιμάται σε ώρες εργασίας το οποίο σημαίνει πως κάθε χώρα εξειδικεύεται στην παραγωγή προϊόντων που της κοστίζουν λιγότερο σε ώρες εργασίας ενώ αγοράζει από το εξωτερικό όσα θα της κόστιζαν περισσότερο σε ώρες εργασίας.

Έτσι η διεθνής εξειδίκευση αυξάνει την ευημερία των καταναλωτών αφού οι τιμές μειώνονται και η ανοικτή οικονομία είναι προτιμότερη της κλειστής.²¹

Ο προστατευτισμός πρέπει να καταδικαστεί προς όφελος των ελεύθερων συναλλαγών.

Μεταγενέστερες αναλύσεις προσθέτουν ότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα έχουν σχέση με τις διαφορές κόστους στην παραγωγή οι οποίες αντιστοιχούν σε διαφορές που έχουν οι χώρες στους συντελεστές παραγωγής. (γη ,εργασία, κεφάλαιο)

Ο τεχνολογικός παράγοντας αποτελεί τον τέταρτο συντελεστή παραγωγής και επιτρέπει την βελτίωση της παραγωγικότητας καθώς ένας εργάτης με την

²⁰ Ρουμελιώτης Παναγιώτης ,Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση ,σελ 57-59 , Αθήνα, εκδόσεις Λιβάνη , 2006

²¹ είναι γνωστό το παράδειγμα του Ricardo για την παραγωγή κρασιού και σεντονιών στην Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο αντίστοιχα

βοήθεια της τεχνολογίας παράγει γρηγορότερα και καλύτερα τα προϊόντα σε σχέση με πριν .

Την δεύτερη φάση αποτελεί η πολυεθνικοποίηση των επιχειρήσεων .

Η χρυσή περίοδος των πολυεθνικών επιχειρήσεων είναι την δεκαετία του '60 παρόλο που οι ιστορικοί κατέγραψαν το φαινόμενο της εγκατάστασης επιχειρήσεων πριν από το 1914.²²

Οι διεθνείς συναλλαγές την ίδια περίοδο αναπτύχθηκαν θεαματικά και όλα δείχνουν πως η οικονομική παγκοσμιοποίηση έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό με πρωταγωνιστή τις πολυεθνικές εταιρείες.

Ο ρόλος του κράτους αρχίζει να μειώνεται και η ανταγωνιστικότητα αναδεικνύεται ως σημαντικότερος παράγοντας στη διαμόρφωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων και υποκαθιστά την παραγωγικότητα σε πρώτο ρόλο.

Μερικά κράτη τα οποία θέλουν να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις

Ωστε να εκβιομηχανιστούν τα ίδια πιο γρήγορα παρέχουν ευνοϊκή φορολογία και άλλα ευνοϊκά μέτρα με σκοπό να προσελκύσουν την εγκατάσταση πολυεθνικών εταιρειών.

Τα δυο φαινόμενα που κυριαρχούν την περίοδο αυτή είναι η ραγδαία αύξηση των ΑΞΕ και των πολυεθνικών εταιρειών καθώς και η διαφοροποίηση των πολυεθνικών με βάση την προέλευση τους.

Η αμερικανική υπεροχή στον τομέα των πολυεθνικών υποχωρεί σταδιακά και αναδεικνύονται οι ευρωπαϊκές, ιαπωνικές, λατινοαμερικανικές και νοτιο-ασιατικές πολυεθνικές εταιρείες.²³

Ο τεχνολογικός παράγοντας σε συνδυασμό με τους παράγοντες γη ,εργασία, κεφάλαιο έκανε την μετάβαση στην δεύτερη φάση γρηγορότερη αφού οι επιχειρήσεις εγκαθίστανται σε χώρες διαφορετικές της προέλευσης τους ώστε να διοχετεύσουν τα προϊόντα τους σε μεγαλύτερες αγορές.

Ο τεράστιος αριθμός πολυεθνικών εταιρειών μας δείχνει το μέγεθος των αναγκών για νέα προϊόντα σε νέες αγορές όπου ανοίγονται νέες δυνατότητες και η οικονομική παγκοσμιοποίηση εξελίσσεται γρήγορα.

²² ΟΠ 20 σελ 67

²³ ΟΠ 20 σελ 68

Σήμερα θεωρείται εύκολο για μια εταιρεία να αναπτύσσει εμπορική δράση και εμπορικούς δεσμούς σε άλλες χώρες διαφορετικές της χώρας προέλευσης της με την ίδρυση θυγατρικών εταιρειών.

Η ελεύθερη διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών και ατόμων αποτελεί την ουσία της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και την προϋπόθεση για την ανάπτυξη των πολυεθνικών εταιρειών.

Νέοι τομείς ανάπτυξης ,προώθησης και πώλησης των προϊόντων δημιουργήθηκαν καθώς οι ανάγκες των πολυεθνικών εταιρειών να εξυπηρετήσουν τις νέες αγορές πολλαπλασιάστηκαν

Οι ανάγκες των αγορών που απευθύνονται οι πολυεθνικές εταιρείες δημιούργησαν όχι μόνο νέα εμπορικά τμήματα εντός των εταιρειών αλλά και φορείς έρευνας και ανάπτυξης οι οποίοι εντάσσονται στον στρατηγικό σχεδιασμό των πολυεθνικών και δηλώνουν την μακροχρόνια πορεία ανάπτυξης που σχεδιάζουν.

Οι πολυεθνικές εταιρείες αναπτύσσουν και προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης , έτσι αποτελούν παράγοντα κοινωνικής ανάπτυξης δείχνοντας το ανθρώπινο πρόσωπο τους .

Το corporate strategy αποτελεί ειδικό αντικείμενο μελέτης στις στρατηγικές σπουδές και μελετά την διαδικασία προσδιορισμού στόχων και μέσων που ορίζουν και ακολουθούν οι εταιρείες .

Η ύπαρξη ενός στρατηγικού σχεδίου και η εναρμόνιση των ενεργειών βάσει αυτού αποτελεί βασικό παράγοντα ανάπτυξης για τις περισσότερες εταιρείες αφού η κερδοφορία τους στηρίζεται κυρίως στην εφαρμογή του εταιρικού στρατηγικού σχεδιασμού.

Οι τέσσερις στρατηγικές που προωθούνται με την πολυεθνικοποίηση των εταιρειών είναι οι εξής :

Στρατηγική αγοράς
Στρατηγική ελαχιστοποίησης του κόστους
Σφαιρική στρατηγική
Ολιγοπωλιακή στρατηγική

A) Η στρατηγική της αγοράς συνίσταται στη μετεγκατάσταση μιας εταιρείας στο εξωτερικό μέσω ΑΞΕ προκειμένου να ξεπεράσει τους φραγμούς (δασμολογικούς και μη δασμολογικούς) που αντιμετωπίζει από το κράτος.

Για να αποβεί κερδοφόρα η κίνηση αυτή πρέπει το όφελος να είναι μεγαλύτερο από το κόστος.

Το μέγεθος, ο ρυθμός ανάπτυξης καθώς και το οικονομικό πλαίσιο της ξένης αγοράς καθορίζουν την σχέση κόστους-οφέλους.

Η απόφαση μετεγκατάστασης είναι ευκολότερη όταν η εσωτερική ζήτηση παρουσιάζει προοπτικές ανάπτυξης ενώ δεν ισχύει το ίδιο στην χώρα προέλευσης της πολυεθνικής εταιρείας.

Τρεις ακόμα παράγοντες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όταν λαμβάνονται αποφάσεις για πολυεθνικοποιήσεις εταιρειών:

1)όσο το κόστος μεταφοράς εμπορευμάτων μεταξύ χώρας προέλευσης και χώρας εγκατάστασης είναι μεγαλύτερο τόσο διευκολύνεται η πολυεθνικοποίηση

2)όσο μικρότερες είναι οι οικονομίες κλίμακος

3)όσο η στάση των χωρών υποδοχής είναι ευνοϊκότερη για ΑΞΕ τόσο ευκολότερα πραγματοποιείται η μετεγκατάσταση.²⁴

B) Η στρατηγική ελαχιστοποίησης του κόστους έχει σαν στόχο την μείωση του κόστους μέσω της μετεγκατάστασης.

Το κόστος αφορά κάθε τομέα της επιχείρησης. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής : πρώτες ύλες, φορολογία, μεταφορικά, ενέργεια, αμοιβές και άλλα.

Το μέγεθος της αγοράς δεν αποτελεί βασικό ζήτημα αφού η παραγωγή προορίζεται για εξαγωγές.

Στην περίπτωση αυτή πρέπει :

1)το κόστος μεταφοράς να είναι χαμηλό και με την βοήθεια της τεχνολογίας αυτό καθίσταται εφικτό

²⁴ οπ σημ 20 σελ 69-70

επίσης στην περίπτωση μετεγκατάστασης για εκμετάλλευση πρώτων υλών αυτές πραγματοποιούνται όσο γίνεται πιο κοντά στην πηγή εκμετάλλευσης τους.(Nestle- Unilever)

2)οι οικονομίες κλίμακος στην παραγωγική διαδικασία να διευκολύνουν την ελαχιστοποίηση του κόστους

3)το εργατικό κόστος να είναι χαμηλό ιδιαίτερα για παραγωγές που χαρακτηρίζονται από ένταση εργασίας δηλαδή για υπηρεσίες ,ενδύματα, υποδήματα, παιχνίδια.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Κίνα και η Ινδία οι οποίες συνδυάζουν εργατικό δυναμικό με υψηλή κατάρτιση και χαμηλές αμοιβές σε σχέση με άλλες χώρες.²⁵

Γ) Η σφαιρική στρατηγική αποτελεί τον συνδυασμό των δυο προηγούμενων στρατηγικών δηλαδή συνδυάζει μεγάλες αγορές και χαμηλό κόστος παραγωγής.

Ο οικονομικός χώρος που χρειάζεται για την εφαρμογή της στρατηγικής αυτής προϋποθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά καθώς επίσης και ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, ατόμων και υπηρεσιών

Κατά τον καθηγητή κύριο Ρουμελιώτη η στρατηγική αυτή θα επικρατήσει τα είκοσι προσεχή χρόνια.²⁶

Δ) Η ολιγοπωλιακή στρατηγική περιγράφει την στρατηγική όπου κάθε πολυεθνική εταιρεία αποφασίζει με βάση την αντίδραση των ανταγωνιστών της.

Η τιμή καθορίζεται από ένα μικρό αριθμό επιχειρήσεων και ο μιμητισμός κυριαρχεί.

Εάν μια μεγάλη επιχείρηση ηγέτης στον χώρο της πολυεθνικοποιηθεί τότε ακολουθούν και οι ανταγωνίστριες εταιρείες ώστε να διατηρήσουν το μερίδιο αγοράς τους και να γίνουν και οι ίδιες πολυεθνικές.

²⁵ οπ σημ 20 σελ 70

²⁶ οπ σημ 20 σελ 71

Η πολυεθνικοποίηση αποτελεί μια διαδικασία που συνδυάζει και το διεθνές εμπόριο και τις ΑΞΕ καθώς οι πολυεθνικές εταιρείες λειτουργούν σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω των θυγατρικών τους και αναπτύσσουν διεθνείς συναλλαγές καθημερινά και μέσω του διεθνούς εμπορίου αλλά και ενδοεπιχειρησιακά.

Η δομή της πολυεθνικής εταιρείας καθορίζει σε μεγάλο βαθμό

Την εταιρική στρατηγική καθώς και τις διεθνείς της συναλλαγές.

Τα δυο μοντέλα οργάνωσης είναι το πολυδιάστατο μοντέλο και το σφαιρικό μοντέλο.

Το πρώτο μοντέλο επικρατεί σήμερα αλλά βρίσκεται σε κάμψη.

Η μητρική εταιρεία διαχειρίζεται τις θυγατρικές στο εξωτερικό μέσω μιας νέας διεύθυνσης η οποία έχει διεθνή χαρακτήρα και χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες και των άλλων διευθύνσεων .

Το μοντέλο είναι ιεραρχικό και η μητρική εταιρεία δίνει τις εντολές στις θυγατρικές.

Η αυτοδυναμία που ίσως ζητήσει η διεθνής διεύθυνση καθώς και άλλα ζητήματα αποδυναμώνουν το μοντέλο και μας οδηγούν στο σφαιρικό μοντέλο.

Στο σφαιρικό μοντέλο καταργείται η διεθνής διεύθυνση της μητρικής εταιρείας και περιορίζεται ο ρόλος των άλλων διευθύνσεων.

Το μοντέλο στηρίζεται σε περιφερειακές διαρθρώσεις ανάλογα με την γεωγραφική επιφάνεια της πολυεθνικής ή σε διευθύνσεις προϊόντων ή και στα δύο αν αυτό χρειάζεται.

Η αγορά της μητρικής εντάσσεται σε μια γενικότερη περιφερειακή αγορά καθώς διατηρεί το ρόλο της και συνεχίζει να χαράζει στρατηγική αλλά σε σφαιρική βάση και όχι στις θυγατρικές.²⁷

Την τρίτη φάση της οικονομικής παγκοσμιοποίησης αποτελεί η παγκοσμιοποίηση η οποία παρατηρείται από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι σήμερα.

Στην φάση αυτή οι αγορές, η κίνηση των κεφαλαίων, η τεχνολογική ανάπτυξη και τα νέα μέσα επικοινωνιών αποτελούν το μοτίβο της απελευθέρωσης της αγοράς.

²⁷ οπ σημ 20 σελ 73-74

Πολιτικές ,οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις επιτάχυναν την μετάβαση στη φάση αυτή .

Οι πετρελαϊκές κρίσεις ,το εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών, η αλλαγή κυβερνητικής φρουράς στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούν σημαντικά γεγονότα .

Η «συναίνεση της Ουάσινγκτον» καθόρισε το διεθνές οικονομικό περιβάλλον το οποίο υπαγορεύτηκε από τις ΗΠΑ .

Ως συναίνεση της Ουάσινγκτον ονομάστηκε η οικονομική πολιτική που εφαρμόστηκε από τους διεθνείς οργανισμούς Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και Παγκόσμια Τράπεζα. Σύμφωνα με την συναίνεση αυτή όλες οι χώρες οφείλουν :

- ✓ να περιορίσουν τον παρεμβατισμό του κράτους στην οικονομία με μείωση δαπανών και φόρων
- ✓ να ενθαρρύνουν την ιδιωτική πρωτοβουλία κυρίως με ιδιωτικοποιήσεις, μειώσεις φόρων για τις επιχειρήσεις και κατάργηση επιδοτήσεων
- ✓ να απελευθερώσουν το οικονομικό περιβάλλον περιορίζοντας ή καταργώντας νόμους και κανονισμούς καθώς και γραφειοκρατικές διαδικασίες με ελαστικοποίηση της αγοράς εργασίας ,μειώσεις δασμών, απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και άλλα μέτρα

Το άνοιγμα των αγορών έκανε την οικονομική παγκοσμιοποίηση να λάβει μια άλλη διάσταση καθώς βλέπουμε να υπερισχύει η χρηματοπιστωτική σφαίρα σε σχέση με τις ΑΞΕ και το διεθνές εμπόριο.

Ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ρυθμίζει τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ των κρατών είναι ο ΠΟΕ και αποτελεί την ελπίδα για να θέσει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα εξελίσσεται ομαλά η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί αποτελούν την θεσμική έκφραση του πλαισίου διαμόρφωσης των διεθνών οικονομικών σχέσεων.

Οι βασικές τους δραστηριότητες είναι οι εξής :

- ✓ να ασκούν επιρροή στην οικονομική πολιτική των κρατών-μελών ώστε τα τελευταία να λαμβάνουν χρήσιμα και συνεπή οικονομικοπολιτικά μέτρα
- ✓ να ασκούν δικά τους οικονομικοπολιτικά και κοινωνικοπολιτικά μέτρα

Με τους τρόπους αυτούς οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί στοχεύουν να δημιουργήσουν ένα διεθνές οικονομικό σύστημα στο οποίο θα υπάρχουν οι ακόλουθες λειτουργίες:

- 1) διατήρηση της παγκόσμιας οικονομικής τάξης
- 2) οικονομική και πολιτική ενοποίηση
- 3) αύξηση της παραγωγικότητας και της κοινωνικής ευημερίας μέσω ανάπτυξης και διάδοσης τεχνικών, οικονομικών και κοινωνικών μέσων
- 4) βελτίωση της διανομής του εισοδήματος και των συνθηκών ζωής και εργασίας στις αναπτυσσόμενες και πολύ φτωχές χώρες
- 5) εκπλήρωση κοινωνικοπολιτικών σκοπών με οικονομικά μέσα²⁸

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΠΟΕ-WTO)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου είναι ο μοναδικός παγκόσμιος διεθνής οργανισμός ο οποίος ασχολείται με την ομαλή λειτουργία του διεθνούς εμπορίου. Εδρεύει στην Γενεύη της Ελβετίας.

Η φύση του είναι τριπλή. Από την μια αποτελεί έναν τόπο διαπραγματεύσεων όπου οι διάφορες κυβερνήσεις προσπαθούν να επιλύσουν τα μεταξύ τους

²⁸ Γεμτος Πέτρος, Η Οργάνωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων, εκδόσεις Αντ.Σακκουλα, Αθήνα, 1978, σελ 21-22

εμπορικά ζητήματα. Παράλληλα αποτελεί επίσης και ένα σύνολο κανόνων οι οποίοι έχουν διαμορφωθεί και συνυπογραφεί από το σύνολο των κρατών με εμπορικές δραστηριότητες. Οι κανόνες αυτοί ως νέας μορφής συμβόλαια θέτουν όρια στην εμπορική πολιτική των κρατών προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση του διεθνούς εμπορίου στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου. Τέλος, αποτελεί ένα μέσο ειρηνικής διευθέτησης των εμπορικής φύσης διαφορών μεταξύ των κρατών.²⁹

Κατά την γνώμη μου αποτελεί έναν από τους πιο χρήσιμους διεθνείς οργανισμούς για το μέλλον καθώς ο χαρακτήρας του είναι μοναδικός και ταυτόχρονα πρακτικός και εξαιτίας του χαρακτήρα του μπορεί να διαδραματίσει ρυθμιστικό ρόλο μεταξύ των κρατών.

Τον παρουσιάζω αναλυτικά καθώς πιστεύω πως ο ρόλος του θα αναβαθμιστεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια.

Παρόλο που ο ΠΟΕ είναι ένας οργανισμός με διεθνή νομική προσωπικότητα εντούτοις δεν αποτελεί ειδικευμένο οργανισμό του συστήματος του ΟΗΕ³⁰. Δημιουργήθηκε ως συνέχεια της GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) στα πλαίσια του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994)³¹. Η ιδρυτική συνθήκη του ΠΟΕ υπεγράφη στις 15.4.1994 στο Μαράκες του Μαρόκου και τέθηκε σε ισχύ στις 1.1.1995. Οι εργασίες στον ΠΟΕ διεξάγονται τόσο από αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών όσο και από άλλους παράγοντες του διεθνούς συστήματος που σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο (παραγωγοί, καταναλωτές, εργασιακοί οργανισμοί, ομάδες συμφερόντων) σε πρωτεύουσες διάφορων χωρών. Στην έδρα του οργανισμού τη Γενεύη πολλές χώρες εγκαθιστούν διπλωματικές αποστολές με επικεφαλής έναν ειδικό απεσταλμένο του ΠΟΕ. Στις εργασίες του ΠΟΕ εκτός από τους αξιωματούχους συμμετέχουν ενίοτε και αντιπρόσωποι ειδικών που στέλνονται από τις διάφορες κυβερνήσεις προκειμένου να προωθήσουν την θέση της χώρας τους. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι διάφορες αποφάσεις λαμβάνονται με consensus και σε ορισμένες εξαιρέσεις με απλή ή ενισχυμένη

²⁹http://www.wto.org/english/thewto.e/whatis_e/whatis_e.htm
http://www.wto.org/english/thewto.e/whatis_e/whatis_e.htm

³⁰ Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, Κωνσταντίνος Α. Στέφανου και Χρήστος Γκόρτσος, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2005

³¹ en.wikipedia.org/wiki/GATT
http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm

πλειοψηφία. Βλέπουμε λοιπόν ότι η εξουσία δεν συγκεντρώνεται σε ένα μικρό σύνολο αξιωματούχων αλλά μοιράζεται ομοιόμορφα ανάμεσα στα μέλη πράγμα που διαφοροποιεί τον ΠΟΕ από άλλους διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.³²

Μέλη ΠΟΕ-Διαδικασία προσχώρησης στον οργανισμό

Μέχρι τις 11.09.05 ο ΠΟΕ περιελάμβανε 149 κράτη-μέλη τα οποία και έχουν αποδεχτεί πλήρως όλες τις επί μέρους συμφωνίες πάνω στις οποίες έχει στηριχθεί ο οργανισμός αυτός. Κάθε είσοδος κράτους στον ΠΟΕ δεν είναι μια απλή διαδικασία. Τα προνόμια που απολαμβάνουν τα μέλη του οργανισμού συνεπάγονται και αντίστοιχες υποχρεώσεις των οποίων η εξισορρόπηση έρχεται ως αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων. Οι διαπραγματεύσεις αυτές δεν δρούν περιοριστικά πάνω στην άσκηση αυτόνομης εμπορικής πολιτικής από κάθε χώρα, οι όροι τους όμως πρέπει να είναι αποδεκτοί από τα κράτη-μέλη του ΠΟΕ. Υπάρχει λοιπόν συγκεκριμένη διαδικασία από την οποία κάθε κράτος πρέπει να περάσει έτσι ώστε να ενταχθεί πλήρως στον ΠΟΕ και η οποία είναι η εξής:

Α)Καταρχάς κάθε κράτος που επιδιώκει να εισχωρήσει στον ΠΟΕ θα πρέπει να ενημερώσει με μνημόνιο σχετικά με την εμπορική και οικονομική πολιτική του, καθώς και την σχέση των παραπάνω ως προς τις συμφωνίες του ΠΟΕ. Το μνημόνιο αυτό εξετάζεται από την αρμόδια για κάθε περίπτωση ομάδα εργασίας στην οποία έχουν πρόσβαση όλα τα κράτη-μέλη του οργανισμού.

Β)Έπειτα και εφόσον η ομάδα εργασίας δεν έχει αντιμετωπίσει προβλήματα με την εξέταση της αίτησης του υποψηφίου κράτους ξεκινούν παράλληλες διμερείς διαπραγματεύσεις ανάμεσα στο πιθανό νέο μέλος και μεμονωμένες χώρες. Οι διαπραγματεύσεις αυτές είναι διμερείς διότι τα εμπορικά συμφέροντα μεταξύ των διάφορων κρατών πολλές φορές είναι αντικρουόμενα

³² http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e.htm

(διαφορετικοί δασμοί εισαγωγής, πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά, και λοιπές πολιτικές σε σχέση με άλλα αγαθά και υπηρεσίες).Εντούτοις κάθε δέσμευση του υποψήφιου μέλους αυτόματα ισχύει για όλα τα μέλη του ΠΟΕ ανεξάρτητα με το αν έχει αποφασισθεί διμερώς σύμφωνα με την αρχή της μη διάκρισης.

Γ)Στην συνέχεια αφού η ομάδα εργασίας έχει ολοκληρώσει το έργο της, και οι διμερείς διαπραγματεύσεις έχουν επίσης έλθει εις πέρας, η ομάδα εργασίας οριστικοποιεί τους όρους ένταξης σε μια αναφορά, ένα προσχέδιο της συνθήκης ένταξης και σε καταλόγους των υποχρεώσεων του μελλοντικού μέλους.

Δ)Τέλος έχουμε την απόφαση, το τελικό σύνολο δηλαδή που περιέχει την αναφορά, το πρωτόκολλο και τις λίστες με τις κρατικές δεσμεύσεις και το οποίο υποβάλλεται στο Γενικό Συμβούλιο του ΠΟΕ ή την Υπουργική Διάσκεψη. Εκεί οι χώρες μέλη του ΠΟΕ ψηφίζουν υπέρ ή κατά της προσχώρησης του νέου μέλους. Εάν πάνω από τα 2/3 των κρατών συμφωνήσουν με την ένταξη τότε το υποψήφιο κράτος είναι ελεύθερο να υπογράψει το πρωτόκολλο και να εισέλθει στον οργανισμό. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την επικύρωση του πρωτοκόλλου από το κοινοβούλιο του υποψήφιου μέλους.

Ειδική περίπτωση στην παραπάνω διαδικασία αποτελεί αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς το γεγονός της συμμετοχής ενός διεθνούς οργανισμού σε έναν άλλο είναι ένα εξαιρετικό γεγονός το οποίο απαιτεί ειδικές ρυθμίσεις για τις ψηφοφορίες οι οποίες θα λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια του ΠΟΕ. Έτσι σε άλλες ψηφοφορίες η Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετέχει ως ενιαίο σύνολο και σε άλλες ως ξεχωριστά κράτη.

Φυσικά στο πλαίσιο του ΠΟΕ συμμετέχει και ένας σεβαστός αριθμός κρατών ως παρατηρητές. Πρέπει όμως όλα τα κράτη παρατηρητές να αρχίσουν ενταξιακές διαδικασίες μέσα σε πέντε χρόνια από την είσοδο τους στον οργανισμό.³³

³³http://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org3_e.htm#join

Θεσμικό πλαίσιο ΠΟΕ

1)Υπουργική Συνδιάσκεψη³⁴

Αποτελεί το κορυφαίο θεσμικό όργανο του ΠΟΕ. Μπορεί να επιληφθεί όλων των θεμάτων ακόμα και αυτών που αναφέρονται σε διμερείς εμπορικές συμφωνίες. Συνέρχεται κάθε δύο χρόνια και στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα τις λειτουργίες της Υπουργικής Συνδιάσκεψης πραγματοποιεί το Γενικό Συμβούλιο.

2)Γενικό Συμβούλιο³⁵

Εδρεύει στην Γενεύη και απαρτίζεται από τους Μόνιμους Αντιπρο-σώπους των κρατών μελών. Όπως προαναφέρθηκε λειτουργεί ανάμεσα στις Υπουργικές Συνδιασκέψεις και συνέρχεται και σε επιπλέον δυο ειδικές μορφές καθεμία εκ των οποίων διαθέτει δικό της πρόεδρο και εσωτερικό μηχανισμό.

α)ως Όργανο Επισκόπησης Εμπορικών Πολιτικών

Ρόλος του είναι να εξετάζει τις εκθέσεις για τις εμπορικές πολιτικές των μελών του οργανισμού που συντάσσονται από την Γραμματεία και να προβαίνει σε συστάσεις εάν αυτές είναι απαραίτητες.

β)ως Όργανο Επίλυσης Διαφορών

Ρόλος του είναι να παραπέμπει τυχόν υποθέσεις στα κατάλληλα σώματα όπως και η έγκριση των αναφορών και των συστάσεων των σωμάτων αυτών.

Στο έργο του Συμβουλίου συμβάλλουν τρία κύρια επικουρικά όργανα από τα οποία το καθένα ασχολείται με διαφορετικούς τομείς του εμπορίου :

1)Το Συμβούλιο Εμπορευματικών Συναλλαγών

³⁴ http://www.wto.org/whatis_e/tif_e/org1_e.htm

³⁵ http://www.wto.org/whatis_e/tif_e/org1_e.htm

2) Το Συμβούλιο για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών

3) Το Συμβούλιο για τα TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)

3) Γραμματεία

Εδρεύει στην Γενεύη της Ελβετίας και δεν έχει πουθενά αλλού γραφεία εκτός από εκεί. Διοικείται από τον Γενικό Διευθυντή ο οποίος ορίζει τρεις Αναπληρωτές Γενικούς Διευθυντές έπειτα από συνεννόηση με τα κράτη μέλη. Το προσωπικό αριθμεί συνολικά περίπου από 600 άτομα διαφόρων εθνικοτήτων. Όλοι τους εξασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με την αρχή της ανεξαρτησίας, χωρίς να επηρεάζονται δηλαδή από τις δικές τους ή άλλες κυβερνήσεις. Ρόλος του θεσμικού αυτού οργάνου είναι να παρέχει διοικητική στήριξη στον ΠΟΕ και τεχνική υποστήριξη στις αναπτυσσόμενες χώρες ενώ παράλληλα αναλύει το διεθνές εμπόριο και ασκεί και επικοινωνιακά καθήκοντα εκ μέρους του οργανισμού. Τέλος παρέχει επίσης και μια κάποια μορφής νομική υποστήριξη στην διαδικασία επίλυσης διαφορών και δίνει συστάσεις στα υποψήφια μέλη του ΠΟΕ. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της υπολογίζεται περίπου στα 160 εκατομμύρια ελβετικά φράγκα.³⁶

Σκοποί – Καθήκοντα ΠΟΕ

Πρωταρχικός στόχος του ΠΟΕ είναι η διεξαγωγή του διεθνούς εμπορίου κατά έναν τρόπο ελεύθερο, ανεμπόδιο, δίκαιο και χωρίς απρόοπτα. Με άλλα λόγια στοχεύει στην δημιουργία μιας παγκόσμιας αγοράς στο πλαίσιο της οποίας όλα τα αγαθά θα μπορούν να διακινούνται χωρίς γεωγραφικούς, οικονομικούς ή άλλου είδους περιορισμούς. Τον σκοπό αυτό επιδιώκει να πετύχει με το να:

- ✓ Επιβλέπει την υλοποίηση των 28 Συμφωνιών του Γύρου της Ουρουγουάης οι οποίες περιέχονται σε 4 παραρτήματα της ιδρυτικής συμφωνίας του ΠΟΕ, όπως και των συμφωνιών οι οποίες θα είναι αποτελέσματα διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του.

³⁶http://www.wto.org/whatis_e/tif_e/org1_e.htm

- ✓ Λειτουργεί ως forum εμπορικών διαπραγματεύσεων που στοχεύουν στην μείωση ή και εξάλειψη δασμών και ποσοτικών περιορισμών και στην προώθηση των εμπορικών συναλλαγών.
- ✓ Στοχεύει μακροπρόθεσμα στην κατάρτιση ή τροποποίηση των διεθνών κανόνων σχετικών με τις υπηρεσίες, την γεωργία, τις πρόσθετες δασμολογικές μειώσεις ή καταργήσεις, την μείωση ή και εξάλειψη των μη δασμολογικών εμποδίων στο διεθνές εμπόριο, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, την απλοποίηση και εναρμόνιση των εμπορικών και τελωνειακών διαδικασιών και το ηλεκτρονικό εμπόριο.
- ✓ Διαχειρίζεται το σύστημα επίλυσης διαφορών εμπορικής φύσης.
- ✓ Επιβλέπει τις εμπορικές πολιτικές των κρατών μελών και στοχεύει στην επίτευξη διαφάνειας σε αυτές. Παράλληλα εκτιμά την επίδρασή των πολιτικών αυτών στην διεξαγωγή του διεθνούς εμπορίου.
- ✓ Εξετάζει τα αποτελέσματα διαφόρων μέτρων όπως οι διεθνείς στρατηγικές συμμαχίες, τα μέτρα αντισταμπινγκ, την προνομιακή θέση ορισμένων κρατικών εταιρειών στον ανταγωνισμό και στην απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου.
- ✓ Συνεργάζεται με άλλους διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προκειμένου να μεγιστοποιήσει την σύγκλιση μεταξύ των κρατικών εμπορικών, νομισματικών και χρηματοδοτικών πολιτικών των διάφορων κρατών.
- ✓ Προσφέρει στις αναπτυσσόμενες και λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες βοήθεια σε θέματα εμπορικής πολιτικής, τεχνικής υποστήριξης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- ✓ Ενισχύει την ανάπτυξη εμπορικών και περιβαλλοντικών πολιτικών έτσι ώστε ούτε το περιβάλλον να αποτελεί την πρόφαση για την λήψη μέτρων δασμολογικού προστατευτισμού στο διεθνές σύστημα, ούτε όμως και να παραγνωρίζεται η οικολογική-περιβαλλοντική διάσταση του διεθνούς εμπορίου.

Ο ρόλος του ΠΟΕ είναι πολύ σημαντικός για το σύγχρονο διεθνές σύστημα και πιο συγκεκριμένα για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του διεθνούς εμπορίου. Σε ένα σύστημα στο οποίο ολοένα και περισσότερες χώρες θέσπιζαν δασμούς και άλλα μέτρα προστατευτισμού και η δημιουργία μιας παγκόσμιας αγοράς κινδύνευε σοβαρά, ο ΠΟΕ κατόρθωσε σε μεγάλο βαθμό να διασώσει το οικοδόμημα του ελεύθερου εμπορίου ³⁷. Εντούτοις όμως το έργο του έχει δεχτεί και πολλές κριτικές και αμφισβητήσεις. Το κυριότερο επιχείρημα το οποίο επιστρατεύουν οι επικριτές του ΠΟΕ είναι ότι ο οργανισμός λειτουργώντας κυρίως υπέρ των συμφερόντων των πλούσιων κρατών και των πολυεθνικών επιχειρήσεων παραμέλησε έως ένα βαθμό τις κοινωνικές πτυχές των δεσμεύσεων του όπως η περιβαλλοντική προστασία, τα εργατικά δικαιώματα, η βοήθεια προς τα αναπτυσσόμενα και λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη, και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (ΔΝΤ-IMF)³⁸

Η ίδρυση του ΔΝΤ συνδέεται με την απόφαση για εισαγωγή ενός συστήματος σταθερών ισοτιμιών στο μεταπολεμικό κόσμο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. ΤΟ ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσιγκτον, πρωτεύουσα των ΗΠΑ κατόπιν συνομολόγησης 39 Χωρών. Η ίδρυση του Οργανισμού αυτού είχε προπαρασκευαστεί κατά τη Διεθνή Νομισματική και Χρηματοδοτική Συνδιάσκεψη που συνήλθε στο Μπρέτον Γουντς, του Νιού Χαμσάιρ των ΗΠΑ, ενάμισι χρόνο πριν, από 1ης Ιουλίου μέχρι 22 Ιουλίου του 1944. Έδρα του

³⁷ George Soros on globalization, George Soros, Public Affairs Ltd, Oxford 2002,σελ 31

³⁸ http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AD%CF%82_%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A4%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%BF

Οργανισμού ορίσθηκε η Ουάσιγκτον ως πρωτεύουσα της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής.

Σκοποί του ΔΝΤ

Κύριος σκοπός του εν λόγω οργανισμού είναι η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών με ισόρροπη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Για τον σκοπό αυτό προωθούνται συγκεκριμένα μέτρα, ή όταν κρίνεται αναγκαίο αποφασίζονται ιδιαίτερα μέτρα, μεταξύ των οποίων είναι:

- ✓ Η ενιαία διαδικασία ομαλής προσαρμογής εκάστου κράτους μέλους στις συναλλαγματικές ισονομίες.
- ✓ Διεθνείς διαβουλεύσεις σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών των ακολουθουμένων συναλλαγματικών πρακτικών.
- ✓ Επιβολές ορισμένων περιοριστικών συναλλαγματικών μέτρων και τέλος
- ✓ Άρση των παραπάνω περιοριστικών μέτρων κατόπιν διαπιστωμένης βελτίωσης οικονομικής θέσης του καθ' ου κράτους μέλους.

Διοικητική διάρθρωση ΔΝΤ

Ανώτατο διοικητικό όργανο του ΔΝΤ είναι το λεγόμενο «Συμβούλιο των Διοικητών» στο οποίο εκπροσωπείται κάθε κράτος μέλος μ' ένα Διοικητή και έναν αναπληρωματικό για πέντε συνεχή έτη. Το Συμβούλιο αυτό συνέρχεται μία φορά ετησίως στη λεγόμενη "Τακτική Σύνοδο". Κατά τη διάρκεια της συνόδου αυτής εγκρίνονται τα πεπραγμένα του Οργανισμού, εκλέγονται νέοι διευθυντές, ενώ λαμβάνονται διάφορες αποφάσεις όπως π.χ. τυχόν αλλαγή ισοτιμιών, περί εισόδου νέων μελών, κ.λπ. Ο Διοικητικός Διευθυντής του Συμβουλίου προΐσταται του Εκτελεστικού Συμβουλίου καθώς και όλου του προσωπικού του Οργανισμού.

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο ασχολείται κυρίως με θέματα τρέχουσας φύσεως του Οργανισμού αφού για τα σημαντικότερα επιλαμβάνεται αυτό τούτο το Συμβούλιο των Διοικητών.

Συστήματα Διάχυσης Δεδομένων (DDS)

Το 1995 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) άρχισε να εργάζεται για τη δημιουργία προτύπων διάχυσης δεδομένων (data dissemination) με στόχο να καθοδηγήσει τις χώρες-μέλη του ΔΝΤ να δημοσιοποιούν στο κοινό τα οικονομικά τους στοιχεία. Η Διεθνής Νομισματική και Οικονομική Επιτροπή (ΔΝΟΕ) προσυπέγραψε τα πρότυπα, τα οποία χωρίζονται σε δύο συστήματα: το Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων (GDDS - General Data Dissemination System) και το Πρότυπο Διάχυσης Ειδικών Δεδομένων (SDDS - Special Data Dissemination Standard).

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε τα SDDS και GDDS το 1996 και το 1997 αντίστοιχα, ενώ ακολούθησαν τροποποιήσεις οι οποίες εκδόθηκαν στον αναθεωρημένο "Οδηγό στο Σύστημα Διάχυσης Γενικών Δεδομένων" (Guide to the General Data Dissemination System). Το σύστημα απευθύνεται κυρίως σε στατιστικούς και στοχεύει να βελτιώσει πολλές πτυχές στα στατιστικά συστήματα των χωρών.

Μέλη του ΔΝΤ

Μέλη του ΔΝΤ γίνονται δεκτά μόνο ελεύθερες και κυρίαρχες χώρες.

Οποιαδήποτε χώρα μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος του ΔΝΤ. Η αίτηση θα εξεταστεί πρώτα από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, το οποίο θα υποβάλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ με εισηγήσεις. Οι εισηγήσεις αφορούν το μερίδιο που αναλογεί (quota) στο υποψήφιο μέλος, τον τρόπο πληρωμής της συνδρομής, και άλλους όρους και προϋποθέσεις για ένταξη. Αφού το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει την έκθεση, η αιτήτρια χώρα οφείλει να λάβει τα απαραίτητα νομικά μέτρα σύμφωνα με τη δική της νομοθεσία ώστε να μπορέσει να υπογράψει τη σχετική συμφωνία με το ΔΝΤ και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της ως μέλος.

Το μερίδιο (quota) ενός μέλους του ΔΝΤ καθορίζει τη συνδρομή που πρέπει να πληρώνει, το βάρος της ψήφου του, την πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από το ΔΝΤ, και το μερίδιό του σε Special Drawing Rights. Ένα μέλος δεν μπορεί μονομερώς να αυξήσει το μερίδιό του - η οποιαδήποτε αύξηση πρέπει πρώτα να εγκριθεί από το Εκτελεστικό Συμβούλιο. Για παράδειγμα, το 2001 δεν επιτράπηκε στην Κίνα να αυξήσει το μερίδιό της όσο επιθυμούσε, ώστε να παραμείνει στο επίπεδο της μικρότερης οικονομίας των G7 (Καναδάς). Έκτοτε, η συνεισφορά της έχει αυξηθεί μόνο ελαφρώς.

Στόχοι

Η βασική αποστολή του ΔΝΤ είναι να παρέχει οικονομική βοήθεια σε χώρες που βρίσκονται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση. Χώρες-μέλη που έχουν πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών μπορούν να ζητήσουν δάνεια ή/και διαχείριση της εθνικής τους οικονομίας. Σε ανταπόδοση, από τις χώρες αυτές απαιτείται συνήθως να προβούν σε μεταρρυθμίσεις (στις οποίες οι επικριτές αναφέρονται ειρωνικά ως "συναίνεση της Ουάσινγκτον"). Αυτές οι μεταρρυθμίσεις συνήθως απαιτούνται γιατί χώρες με σταθερά επιτόκια μπορούν να δημιουργήσουν οικονομικές, νομισματικές και πολιτικές πρακτικές οι οποίες να οδηγήσουν οι ίδιες το σύστημα σε κρίση. Για παράδειγμα, χώρες με τεράστια ελλείμματα προϋπολογισμού, ανεξέλεγκτο πληθωρισμό, αυστηρό έλεγχο τιμών, ή ιδιαίτερα υπερτιμημένο ή υποτιμημένο νόμισμα διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν στο μέλλον σοβαρό πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών. Έτσι, τα προγράμματα αυτά έχουν ως στόχο, τουλάχιστον φαινομενικά, περισσότερο να διασφαλίσουν μελλοντικές οικονομικές κρίσεις παρά να χρηματοδοτήσουν οικονομικές ατασθαλίες.

Όμως αυτή η προσέγγιση έχει δεχτεί πολλές επικρίσεις, όπως φαίνεται πιο κάτω. Σύμφωνα με πολλούς υποστηρικτές του ΔΝΤ, κάποιες από αυτές τις επικρίσεις είναι αποτέλεσμα του ότι οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν καλά τις λειτουργίες και τους στόχους του ΔΝΤ, και αυτό οφείλεται στην έλλειψη διαφάνειας εντός του ΔΝΤ, καθώς και στην περίπλοκη φύση του διεθνούς οικονομικού συστήματος γενικότερα. Οι εισηγήσεις για βελτίωση αυτής της κατάστασης περιλαμβάνουν τη μείωση των οικονομολόγων, τους οποίους πολλοί φοβούνται ότι χρησιμοποιούν τις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου ως πειραματόζωα. Από την άλλη, κάποιοι φοβούνται αυτές οι αλλαγές αυτές που προτείνονται εισάγουν θέματα που είναι περισσότερα πολιτικά παρά οικονομικά, και τα οποία έχουν ήδη οδηγήσει σε οικονομικές κρίσεις.

Ο ρόλος των δύο οργανισμών του Μπρέτον Γουντς έχει αμφισβητηθεί από μερικούς από τα τέλη της ψυχροπολεμικής περιόδου. Οι επικριτές ισχυρίζονται ότι αυτοί που κατευθύνουν την πολιτική του ΔΝΤ εσκεμμένα στήριξαν καπιταλιστικές στρατιωτικές δικτατορίες που πρόσκεινταν φιλικά σε αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες. Οι επικριτές ισχυρίζονται επίσης ότι το ΔΝΤ είναι σε γενικές γραμμές απαθές ή και εχθρικό στις απόψεις τους για

δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και εργατικά δικαιώματα. Η αντιπαράθεση αυτή έχει συμβάλει στη δημιουργία του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Άλλοι ισχυρίζονται ότι το ΔΝΤ δεν έχει αρκετή ισχύ για να δημοκρατικοποιήσει κυρίαρχα κράτη, αν και αυτό δεν εντάσσεται ούτως ή άλλως στους δεδηλωμένους στόχους του, οι οποίοι είναι να συμβουλεύει και να προωθεί την οικονομική σταθερότητα. Το επιχείρημα υπέρ του ΔΝΤ είναι ότι η οικονομική σταθερότητα αποτελεί πρόδρομο της δημοκρατίας.

Δύο επικρίσεις από οικονομολόγους είναι ότι η οικονομική βοήθεια δίδεται πάντοτε υπό διάφορες προϋποθέσεις (conditionalities), περιλαμβανομένων των Προγραμμάτων Διαρθρωτικής Προσαρμογής (Structural Adjustment Programs). Οι προϋποθέσεις, υποστηρίζεται, παρεμποδίζουν την κοινωνική σταθερότητα και επομένως και τους δεδηλωμένους στόχους του ΔΝΤ, ενώ τα Προγράμματα Διαρθρωτικής Προσαρμογής οδηγούν σε αύξηση της φτώχειας στις χώρες που δέχονται τη βοήθεια.

Βάσει άγραφου νόμου, ο Διοικητής του ΔΝΤ είναι πάντοτε από την Ευρώπη και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές, οι οποίοι εγκρίνουν τον Διοικητή, ψηφίζονται από τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών που εκπροσωπούν. Ο δεύτερος τη τάξη στην ιεραρχία του ΔΝΤ είναι παραδοσιακά Αμερικανός.

Το ΔΝΤ ελέγχεται ως επί το πλείστον από τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσης, με το βάρος ψήφου στο Εκτελεστικό Συμβούλιο να καθορίζεται από την οικονομική συνεισφορά της κάθε χώρας στον οργανισμό. Σπάνια το Συμβούλιο υπερψηφίζει αποφάσεις που συγκρούονται με τα συμφέροντα των ΗΠΑ ή των ευρωπαϊκών χωρών

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ³⁹

Η Παγκόσμια Τράπεζα είναι διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει οικονομική και τεχνική βοήθεια σε αναπτυσσόμενες χώρες για αναπτυξιακά έργα (π.χ. δρόμοι, γέφυρες, σχολεία) με δεδηλωμένο στόχο τη μείωση της φτώχειας.

³⁹http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1_%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1

Ο οργανισμός συστάθηκε έπειτα από τη διάσκεψη στο Μπρέτον Γουντς το 1944. Οι ΗΠΑ και η Βρετανία πρωταγωνίστησαν σε αυτήν τη διάσκεψη. Η Τράπεζα ως το 1968 χορηγούσε δάνεια σε μικρή σχετικά κλίμακα. Η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα που έλαβε αναπτυξιακή βοήθεια από την Παγκόσμια Τράπεζα. Τις τελευταίες δεκαετίες η Τράπεζα έχει δεχτεί εντονότατη κριτική από αντιπάλους της παγκοσμιοποίησης και άλλες κοινωνικές ομάδες.

Η IBRD έχει σήμερα 185 κράτη μέλη ενώ ο IDA απαρτίζεται από 168 μέλη. Κάθε μέλος της IBRD μπορεί να είναι και μέλος ταυτόχρονα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF).

Τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας αποτελούν:

- Η Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD)
- Ο Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης (IDA)

-Πρωτοβουλία για την ανακούφιση του χρέους των Υπερχρεωμένων Φτωχών Χωρών (HIPC).

-Πολυμερής Πρωτοβουλία Ανακούφισης του Χρέους (MDRI).

- Ο Οργανισμός Πολυμερούς Ασφάλισης Επενδύσεων (MIGA)
- Ο Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης (IFC) και
- Το Διεθνές Κέντρο Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (ICSID)

Η αποστολή της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι η καταπολέμηση της φτώχειας και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Περισσότερο από το μισό πληθυσμό των αναπτυσσόμενων χωρών, 2,8 δις. άτομα, ζουν με λιγότερα από \$700 το έτος και από αυτά 1,2 δις. κερδίζουν λιγότερο από \$1 τη μέρα.

Τα τελευταία χρόνια η Παγκόσμια Τράπεζα έχει χρησιμοποιήσει σημαντικούς από τους πόρους της σε δραστηριότητες που αναμένεται να έχουν παγκόσμια επιρροή.

Μία από αυτές είναι η ανακούφιση του χρέους των Υπερχρεωμένων Φτωχών Χωρών (HIPC).

Η Τράπεζα αποδίδει πρώτηστη σημασία στην καταπολέμηση του AIDS και αποτελεί τη μεγαλύτερη πηγή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης σχετικών προγραμμάτων. Το ύψος της χρηματοδότησης ξεπερνάει το \$1,3 δις, από τα οποία πάνω από τα μισά απευθύνονται στην υπό-Σαχαρική Αφρική.

Επίσης η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργάζεται με τις χώρες στις προσπάθειές τους κατά της διαφθοράς και διαθέτει μηχανισμούς για να προστατεύει τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η ίδια από τυχόν διαφθορά και απάτη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η κοινωνική όψη της παγκοσμιοποίησης μοιράζεται την ίδια αξία με την οικονομική όψη του φαινομένου καθώς αλληλεξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό.

Είναι άσκοπο να αναλύουμε το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης χωρίς την κοινωνική της όψη.

Πλέον μαζί με την οικονομία που παγκοσμιοποιείται ,εμφανίζεται και η παγκοσμιοποίηση κοινωνικών φαινομένων θρησκευτικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού χαρακτήρα.

Η τρομοκρατία, η διαφθορά, η λαθρομετανάστευση, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων έχουν πλέον παγκοσμιοποιηθεί και απαιτούν παγκόσμια μέτρα αντιμετώπισης.

Οι προκλήσεις που προκύπτουν είναι σημαντικές και πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπ'όψιν την εξελικτική πορεία του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης εάν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις που έρχονται.

Οι πολέμοι του φαινομένου χρησιμοποιούν στην επιχειρηματολογία τους τις προκλήσεις αυτές ως αρνητικές συνέπειες του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και τις επικαλούνται ώστε να αναδείξουν τα δεινά που επέφερε η παγκοσμιοποίηση.

Βέβαια πρέπει να δεχτούμε πως κάθε φαινόμενο εμφανίζει θετικές και αρνητικές πλευρές όμως τελικά οι αρνητικές δεν είναι κάτι παραπάνω από

προκλήσεις που αν τις διαχειριστούμε σωστά μας δίνουν θετικά στοιχεία και ελπίδα για το μέλλον.

Ήδη από την αρχαιότητα οι οικονομικές σχέσεις συνοδεύονταν

από ένα ευρύ πλέγμα πολιτισμικών σχέσεων το οποίο και αποτέλεσε την ανθρώπινη και κοινωνική διάσταση των οικονομικών συναλλαγών.

Ο πολιτισμός είναι ιδιαίτερο κοινωνικό χαρακτηριστικό του ανθρώπου και με το πέρασμα των χρόνων το αναπτύσσει σταδιακά ή το μετατρέπει σύμφωνα με τις κοινωνικές του ανάγκες

Με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης ο πολιτισμός αναδείχτηκε σε ευρύτερο επίπεδο και στις μέρες μας η συναναστροφή με πολυάριθμους πολιτισμούς σε κάθε φάση της ζωής μας αποτελεί καθημερινό φαινόμενο.

Με τα θετικά στοιχεία του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης εκατομμύρια άνθρωποι βελτίωσαν την καθημερινότητα τους και την οικονομική τους κατάσταση αφού νέες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν, το κόστος πολλών προϊόντων μειώθηκε, η πρόσβαση σε βασικά αγαθά έγινε ευκολότερη και σε αρκετές χώρες τα ποσοστά ανάπτυξης ανέβηκαν.

Τα κοινωνικά φαινόμενα που παγκοσμιοποιήθηκαν αποτελούν την καλύτερη απάντηση σε όσους υποστηρίζουν πως το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης είναι μόνο οικονομικού χαρακτήρα και ελάχιστα επηρεάζει τα κοινωνικά ζητήματα.

Η φροντίδα και η διαχείριση των κοινωνικών φαινομένων είναι σημαντική όχι μόνο για την μελλοντική ανάπτυξη αλλά και για να μας υπενθυμίσει την σημασία του ρόλου των κοινωνικών φαινομένων και την αλληλεξάρτηση με τα οικονομικά ζητήματα.

Οι κοινωνικές συνέπειες κάθε οικονομικής απόφασης θα είναι όλο και περισσότερο εμφανείς στο μέλλον.

Η διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε πολιτισμού αποτελεί πρόκληση για το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης καθώς είναι εύκολο να προέλθει η ομοιογενοποίηση.

Το πολιτιστικό μοτίβο του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης είναι σημαντικό να προστατευτεί από τα κράτη καθώς έτσι μόνο οι επόμενες γενιές θα γνωρίσουν την πολυπολιτισμικότητα και την διαφορετικότητα.

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προστασία του περιβάλλοντος και η διασφάλιση της βιοποικιλότητας, η ενεργειακή ασφάλεια, η μείωση της

παγκόσμιας φτώχειας και των ασθενειών ,η καταπολέμηση του εγκλήματος ,του παράνομου χρήματος, του λαθρεμπορίου, των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας αποτελούν μερικές από τις πολυάριθμες εγγυήσεις για την ομαλή εξέλιξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και της προστασίας του πλανήτη μας .

Οι ανισότητες ,τα χρέη, η φτώχεια , η ανεργία και τα δημογραφικά προβλήματα που συναντάμε σε πολλές χώρες αποτελούν σημαντικά κοινωνικά ζητήματα τα οποία έχουν άμεση επίδραση και στην οικονομική παγκοσμιοποίηση.

Η καταστροφή του περιβάλλοντος ,το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η υπεραλίευση, η ερημοποίηση, η καταστροφή σημαντικού ποσοστού χλωρίδας και πανίδας μεγάλης σημασίας για την προστασία των οικοσυστημάτων και άλλα περιβαλλοντικά ζητήματα αποτελούν σημαντικά ζητήματα τα οποία απαιτούν άμεση λύση καθώς θέτουν το μέλλον του πλανήτη σε κίνδυνο .

Η υπέρμετρη χρήση του φυσικού περιβάλλοντος από τον άνθρωπο οδήγησε στην περιβαλλοντική καταστροφή με αρνητικά αποτελέσματα για όλους μας.

Σήμερα ένα δισεκατομμύριο άτομα στον κόσμο επιβιώνουν με λιγότερο από ένα δολάριο ημερησίως, 300.000 θάνατοι εβδομαδιαία οφείλονται στη φτώχεια, ένα στα τέσσερα άτομα δεν έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό ,114 εκατομμύρια παιδιά δεν έχουν πρόσβαση σε πρωτοβάθμια εκπαίδευση ,το AIDS σκοτώνει 8000 άτομα καθημερινά.⁴⁰

Οι χώρες που βάσει οικονομικών κριτηρίων χαρακτηρίζονται αναπτυσσόμενες, αναπτυσσόμενες και ελάχιστα ανεπτυγμένες

μας δείχνουν την οικονομική κατάσταση του πλανήτη.

Οι ανεπτυγμένες χώρες είναι οι πλούσιες χώρες του πλανήτη

Που στηρίζουν την διεθνή οικονομία. Οι ΗΠΑ, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες χώρες .

Οι αναπτυσσόμενες χώρες αποτελούν μεγάλο ποσοστό της παγκόσμιας οικονομίας.

⁴⁰οπ σημ 20 σελ 238

Μερικές από αυτές έχουν εντυπωσιακές οικονομικές επιδόσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες ώστε να πετύχουν τα οικονομικά μεγέθη που θα τους επιτρέψουν την ανάπτυξη.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Κίνα και η Ινδία τις οποίες θα αναλύσουμε παρακάτω.

Οι ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες είναι 49 χώρες σε σύνολο 130 αναπτυσσόμενων χωρών αποτελούν τον πόλο αναπτυξιακής και οικονομικής βοήθειας καθώς αντιμετωπίζουν βασικά μακροχρόνια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Είναι μικρές και μεσαίες χώρες και οι περισσότερες βρίσκονται στην Αφρική.⁴¹

Και οι τρεις κατηγορίες των κρατών συνεισφέρουν η καθεμιά με τον δικό της τρόπο στην διαδικασία της παγκοσμιοποίησης.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες παράγουν αγαθά και υπηρεσίες σε πολύ χαμηλές τιμές τα οποία και καταναλώνουν οι ανεπτυγμένες χώρες.

Βέβαια για να παράγουν τα αγαθά αυτά προμηθεύονται πρώτες ύλες και ενεργειακά αποθέματα από τις ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες.

Η κοινωνία των πολιτών, οι περιφερειακές οργανώσεις, η εταιρική κοινωνική ευθύνη, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελούν σημαντικά κοινωνικά βήματα που δηλώνουν την ενεργή δράση των κοινωνικών φορέων στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Οι στόχοι της Χιλιετίας που τέθηκαν από τον ΟΗΕ με χρονοδιάγραμμα το 2015 χαρακτηρίστηκαν από όλα τα κράτη σαν ένα πολύ θετικό βήμα για την ανθρωπότητα.

Οι στόχοι είναι οι εξής⁴²:

- ✓ Μείωση της φτώχειας κατά το ήμισυ (σε σχέση με το 1990)
- ✓ Μείωση της παιδικής θνησιμότητας κατά 2/3
- ✓ Μείωση της μητρικής θνησιμότητας κατά 3/4
- ✓ Πρόσβαση όλων των παιδιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- ✓ Ισότητα των φύλων και αυτονομία των γυναικών
- ✓ Μέτρα κατά του AIDS και άλλων ασθενειών

⁴¹ οπ. σημ 20 σελ 234

⁴² οπ. σημ 20 σελ 236-237

- ✓ Προστασία του βιώσιμου περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης- μείωση κατά το ήμισυ του αριθμού των ατόμων που δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό
- ✓ Δημιουργία μιας παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη ώστε να προωθηθεί ένα πολυμερές, εμπορικό και χρηματοδοτικό ανοικτό σύστημα

Οι παραπάνω στόχοι έχουν επιτευχθεί από μερικές χώρες, κυρίως από την Κίνα και την Ινδία ,σε ικανοποιητικό ποσοστό

Γεγονός που οφείλεται στις εντυπωσιακές αναπτυξιακές επιδόσεις των χωρών αυτών τα τελευταία χρόνια .

Στην Αφρική ελάχιστη πρόοδος έχει επιτευχθεί .

Η ακύρωση του χρέους των δεκαοκτώ φτωχότερων χωρών του κόσμου κατά 40 δις δολάρια όπως αποφασίστηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Παγκόσμια Τράπεζα και την Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης αποτελεί σημαντικό βήμα ανακούφισης των χωρών αυτών.⁴³

Επίσης η Παγκόσμια Τράπεζα έχει χορηγήσει πολλά προγράμματα οικονομικού χαρακτήρα προς τις αναπτυσσόμενες χώρες με σκοπό την βελτίωση των οικονομικών τους δεικτών και την μακροχρόνια ανάπτυξη τους. Η ελλιπής χρηματοδότηση εκ μέρους των πλούσιων χωρών σε συνδυασμό με τα οικονομικά προβλήματα που έφερε στα κράτη η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση αποτελούν σημαντικούς λόγους που καθιστούν αδύνατη την τήρηση του χρονοδιαγράμματος .

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

Ο ρόλος των περιφερειακών δυνάμεων στο διεθνές σύστημα τα τελευταία χρόνια όχι μόνο επηρεάζει τις διεθνείς εξελίξεις αλλά επίσης αναδεικνύει την σημασία τους ως περιφερειακούς δυναμικούς δρώντες στο παγκόσμιο σύστημα.

⁴³ οπ σημ 20 σελ 239

Οι διεθνείς σχέσεις αποτελούν μια επιστήμη που εκφράζει την δυναμική σχέση μεταξύ των κρατών και την αλληλεξάρτηση μεταξύ των δυνάμεων του διεθνούς συστήματος.

Μέσα στα πλαίσια του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης τα κράτη αποδεικνύουν τον δυναμικό τους ρόλο και δηλώνουν την συμμετοχή τους σε όλα τα επίπεδα του φαινομένου.

Η ηγεμονική δύναμη σε ένα διεθνές σύστημα αλληλεπιδρά με τις περιφερειακές δυνάμεις.

Η Κίνα και η Ινδία αποτελούν περιφερειακές δυνάμεις που συγκεντρώνουν οικονομική, εμπορική, πληθυσμιακή, αναπτυξιακή και κατά συνέπεια στρατηγική ισχύ στο διεθνές σύστημα.

Η στρατηγική τους θέση τα καθιστά κράτη με μεγάλη επιρροή στην ασιατική ήπειρο.

Τα διαφορετικά πολιτικά τους συστήματα και η διαφορετική ηθικοκανονιστική τους δομή σε συνδυασμό με τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικούς ανάπτυξης και το άνοιγμα των αγορών τους στην παγκόσμια οικονομία αποτελούν ενδιαφέρον αντικείμενο μελέτης.

Η φιλοσοφία των δυο χωρών δηλώνει πολλά για τον τρόπο της οικονομικής τους ανάπτυξης η οποία και διαφέρει σημαντικά σε σχέση με τον δυτικό τρόπο οικονομικής ανάπτυξης αφού ενσωματώνει και πολιτιστικά στοιχεία.

Η συμβολή τους στην διαδικασία της παγκοσμιοποίησης είναι σημαντική καθώς παράγουν σημαντικό ποσοστό αγαθών και υπηρεσιών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Έχουν υιοθετήσει στην οικονομική τους πολιτική την λογική cost-benefit και την εφαρμόζουν με επιτυχία μέχρι σήμερα.

Καλλιεργούν ακόμα τις μεθόδους που θα τους επιτρέψουν να συμμετέχουν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Ο παράγοντας της οικονομικής ισχύος αναδείχτηκε ως ο πιο σημαντικός για τα δυο αυτά κράτη.

Υιοθέτησαν οικονομικά μέτρα που θα τους επιτρέψουν και στο μέλλον να μετατρέψουν την σταδιακά αυξανόμενη οικονομική τους ισχύ σε πολιτική ισχύ μέσα στο *υπο διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα* (όρος του καθηγητή κυρίου Ρουμελιώτη).

Βάσει της ρεαλιστικής θεωρίας κάθε κράτος μέσα στο άναρχο διεθνές περιβάλλον επιδιώκει να εξυπηρετήσει πρωτίστως τα εθνικά του συμφέροντα και να αυξήσει την ισχύ του έναντι των άλλων κρατών .

Στην περίπτωση της Κίνας και της Ινδίας αυτό ακριβώς συμβαίνει.

Τα δυο αυτά κράτη με την οικονομική τους ανάπτυξη και με τα άλλα χαρακτηριστικά που συγκεντρώνουν επιδιώκουν να εξυπηρετήσουν το εθνικό τους συμφέρον το οποίο εστιάζει στην οικονομική τους ανάπτυξη για να παρέχουν στους κατοίκους τους ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο και στην χώρα τους μια θέση ισχυρής δύναμης στο διεθνές σύστημα με πολιτική και οικονομική ισχύ έναντι των άλλων κρατών.

Τα διαφορετικά πολιτικά συστήματα των δυο χωρών καθιστούν την μελέτη μας ακόμα πιο ενδιαφέρουσα.

Είναι δύσκολο να αγνοήσουμε την οικονομική ισχύ των δυο κρατών και τον ρόλο τους στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Η κατανόηση του ρόλου τους ίσως μας βοηθήσει να δούμε και να αναλύσουμε με ευρεία οπτική αρκετά από τα φαινόμενα των διεθνών σχέσεων . Μάλλον πιο ευρεία από ότι θα τα βλέπαμε στο παρελθόν όταν οι δρώντες των διεθνών σχέσεων ήταν λιγότεροι .

Το υπό διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα αλλάζει τον χαρακτήρα των διεθνών σχέσεων και προσθέτει νέους δρώντες .

Η ηγεμονική δύναμη συνεχίζει να υπάρχει αλλά οι κανόνες και οι ευθύνες πλέον έχουν επιμεριστεί.

Οι νέοι δρώντες δεν είναι άμοιροι ευθυνών. Εισήλθαν σε ένα σύστημα όπου η ισχύς έχει μοιραστεί σε πολλούς τομείς και έχουν όχι μόνο δικαιώματα για την παγκόσμια διακυβέρνηση αλλά και υποχρεώσεις.

Ο διεθνής επενδυτικός και τραπεζικός οίκος Goldman Sachs χαρακτήρισε τις δυο δυνάμεις ως μέρος του οικονομικού σχήματος BRIC το 2001 στην μελέτη του επικεφαλής οικονομολόγου του οίκου Jim O' Neill με τίτλο « Building Better Global Economic BRICs».

Ο O' Neill επινόησε το αγγλικό ακρωνύμιο BRIC χρησιμοποιώντας στην αγγλική γλώσσα τα αρχικά των χωρών που αποτελούν το οικονομικό αυτό σχήμα δηλαδή Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Κίνα οι οποίες σύμφωνα με την

μελέτη του μέχρι το 2050 θα αποτελούν τις μεγαλύτερες οικονομικές δυνάμεις του πλανήτη.⁴⁴

Ήδη οι τέσσερις αυτές χώρες αποτελούν το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού και περισσότερο από 10% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Η Βραζιλία αποτελεί την δεύτερη χώρα παραγωγό τροφίμων, η Ρωσία αποτελεί την κορυφαία χώρα εξαγωγέα πετρελαίου, η Ινδία αποτελεί την μεγαλύτερη σε μέγεθος Δημοκρατία της υφελίου και η Κίνα την πολυπληθέστερη χώρα του πλανήτη.

Η Σύνοδος των χωρών BRIC στην Μόσχα τον Μάιο 2009 είχε ως αντικείμενο την εξέταση εναλλακτικών στρατηγικών επιλογών σε διεθνή προβλήματα όπως αυτά του Κοσόβου και του Αφγανιστάν αλλά και η αναμόρφωση του ΟΗΕ αφού η Ινδία και η Βραζιλία επιθυμούν να γίνουν δεκτές στο Συμβούλιο Ασφαλείας στο οποίο έχουν ήδη θέση η Ρωσία και η Κίνα.

Στις 15 Μαΐου είχε προηγηθεί συνάντηση της ομάδας RIC, υποσύνολο του οικονομικού σχήματος BRIC σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών της Ρωσίας, της Ινδίας και της Κίνας.

Τα θέματα που απασχόλησαν την τριάντα είναι η διακίνηση ναρκωτικών στο Αφγανιστάν, το θέμα του Κοσόβου, η διατροφική ασφάλεια, τα πυρηνικά του Ιράν.

Η επόμενη συνάντηση του οικονομικού σχήματος BRIC θα γίνει στην Νέα Υόρκη στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.⁴⁵

Οι προβλέψεις του διεθνή επενδυτικού οίκου για το σχήμα BRIC καθώς και η ενασχόληση του με τους οικονομικούς δείκτες των συγκεκριμένων χωρών δηλώνουν την σημασία που έχουν οι ανωτέρω χώρες για τις ιδιωτικές επενδυτικές εταιρείες και για την διεθνή οικονομική ανάπτυξη καθώς αποτελούν επενδυτικό πόλο έλξης αφού υπόσχονται επενδυτικά οφέλη.

⁴⁴<http://www2.goldmansachs.com/ideas/brics/index.html>

⁴⁵ Ζαχαρίας Μίχας, BRIC το νέο forum των 2,7 δις ανθρώπων, περιοδικό Στρατηγική, σελ 124-125, Ιούλιος 2008

Θα λέγαμε πως το οικονομικό σχήμα BRIC τείνει να δημιουργήσει θεσμοποιημένες διαδικασίες μέσω των Συνόδων και των συχνών συναντήσεων των κρατών μελών.

Ένας ακόμη όρος που αντιστοιχεί στην Κίνα και την Ινδία είναι ο όρος *emerging markets* που επινοήθηκε από τον οικονομολόγο Antoine van Agtmael το 1980. Μελέτες στο Harvard Business School και στο Yale School of Management δίνουν στον όρο μια ερμηνεία κυρίως οικονομική και δευτερευόντως πολιτική.⁴⁶

KINA

Η **Λαϊκή δημοκρατία της Κίνας** είναι χώρα της Ανατολικής Ασίας. Είναι η χώρα με τον μεγαλύτερο πληθυσμό στον κόσμο, 1.338.612.968 κατοίκους. Η έκτασή της είναι 9.596.961 χλμ. Πρωτεύουσα της Κίνας είναι το Πεκίνο. Γεωγραφικά είναι η μεγαλύτερη χώρα στην περιοχή της Ανατολικής Ασίας και η τέταρτη μεγαλύτερη στον κόσμο μετά την Ρωσία, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Συνορεύει με 14 κράτη: Βιετνάμ, Λάος, Βιρμανία, Ινδία, Μπουτάν, Νεπάλ, Πακιστάν, Αφγανιστάν, Τατζικιστάν, Κιργιστάν, Καζακστάν, Ρωσία, Μογγολία και Βόρεια Κορέα. Από την ίδρυση της το 1949, κυβερνάται από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας (ΚΚΚ).

Ιστορία

Στην Κίνα αναπτύχθηκε ένας από τους παλαιότερους πολιτισμούς του πλανήτη και ο πρώτος σημαντικός πολιτισμός της ανατολικής Ασίας. Οι Κινέζοι ανέπτυξαν την κατασκευή των κεραμικών και την κατασκευή της πορσελάνης περίπου από το 5000 έως το 3000 π.Χ. Το 16ο με 11ο αιώνα π.Χ. υπάρχουν αρκετές αποδείξεις ότι η Κίνα είχε οργανωθεί σε κράτος. Από την εποχή αυτή χρονολογείται η πρώτη κινεζική δυναστεία, η δυναστεία των Σανγκ ή Γιν. Σύμφωνα με την παράδοση, ο αυτοκράτορας Φου - Χι (2.200 π.Χ.) εφεύρε τη γραφή κι ήταν και ο πρώτος νομοθέτης. Ο Σεν - Νουνγκ έβαλε

⁴⁶http://en.wikipedia.org/wiki/Emerging_markets

τις βάσεις της γεωργίας και της ιατρικής. Ο αυτοκράτορας Χουάνγκ - Τι έφτιαξε το ημερολόγιο, ενώ η γυναίκα του δίδαξε πρώτη την τέχνη της εκτροφής του μεταξοσκώληκα. Ακολουθεί η δυναστεία των Χσια και κατόπιν η δυναστεία των Τσόου (1050 - 221 π.Χ.). Σε όλους τους τομείς της σύγχρονης επιστήμης υπάρχει σημαντική ανάπτυξη κατ' αυτή την εποχή. Η οργάνωση του κράτους ανταποκρινόταν σε εκείνη που είχε η Ευρώπη του Μεσαίωνα. Την τελευταία περίοδο της δυναστείας των Τσόου αναπτύχθηκαν σημαντικά οι αντιλήψεις για την κοινωνική και πολιτική ζωή, ενώ η γεωργία, με την ανακάλυψη του σιδήρου, αναπτύχθηκε πολύ. Την εποχή αυτή θα πρέπει ν' αναφερθεί ο Κομφούκιος και η διδασκαλία του, που άφησε τη σφραγίδα του στις κατοπινές εξελίξεις της Κίνας. Το 221 π.Χ. ένας ηγεμόνας, ο Τσιν Σι Χουάνγκ - Τι, κατάφερε να ενώσει όλα τα βασίλεια της Κίνας και να στεφθεί αυτοκράτορας. Ο ηγεμόνας αυτός πολέμησε με τους Ούννους και αποπεράτωσε το μεγάλο Σινικό τείχος. Καθιέρωσε ακόμη για όλη την Κίνα ενιαία μέτρα και σταθμά. Παράλληλα όμως έδωσε εντολή να καταστραφούν τα βιβλία και τα κείμενα του Κομφούκιου, πράγμα που τον έκανε πολύ μισητό. Τελικά το 206 π.Χ. ξέσπασε επανάσταση και στην εξουσία ανέβηκε άλλη δυναστεία, οι Χαν.

Οι Χαν επανέφεραν τη διδασκαλία του Κομφούκιου, αναγνωρίζοντας τον κομφουκιανισμό ως επίσημο θρησκευτικό δόγμα του κράτους. Οι αντιθέσεις, όμως, μεταξύ του Βορρά και του Νότου οδήγησαν στην κατάργηση της δυναστείας των Χαν και στην διαίρεση της Κίνας σε τρία βασίλεια, που υπόφεραν πολύ από τις συνεχείς επιθέσεις των Τούρκων και των Μογγόλων. Το 1279 μ.Χ. η Κίνα υποδουλώνεται στους Μογγόλους μέχρι το 1368. Για τη ζωή της Κίνας κάτω απ' την κυριαρχία των Μογγόλων μας μιλούν οι διηγήσεις του Μάρκο Πόλο. Την ίδια εποχή αρχίζουν να καταφτάνουν και οι διάφοροι ιεραπόστολοι. Οι Μογγόλοι ίδρυσαν τη δυναστεία των Γιάν, που επέβαλε μερικές αξιόλογες μεταρρυθμίσεις.

Το 1368 μέχρι το 1644 ανέβηκε η δυναστεία των Μινγκ με αποτέλεσμα να αποδυναμωθεί η χώρα και να υποταχτεί στους Μαντσουριανούς, που πήραν την εξουσία και ίδρυσαν τη δυναστεία των Τσινγκ, που βασίλευσε απ' το 1644 μέχρι το 1912. Στη διάρκεια της δυναστείας αυτής η Κίνα γνώρισε νέα επέκταση των συνόρων της. Μερικοί από τους αυτοκράτορες της δυναστείας των Τσινγκ προστάτεψαν τα γράμματα και τις τέχνες, αλλά η δυναστεία

οδήγησε την Κίνα σε απομόνωση στην προσπάθειά της ν' αποφύγει την αλλοίωση του πολιτισμού της από την εισαγωγή του ευρωπαϊκού. Στις αρχές, όμως, του 19ου αιώνα άρχισε οικονομική, πολιτική και κοινωνική παρακμή της χώρας.

Την ίδια εποχή οι Άγγλοι, στην προσπάθειά τους να πετύχουν τη διάλυση του κινεζικού κράτους, άρχισαν να εισάγουν και να διαδίδουν στους Κινέζους το όπιο. Όταν, το 1840, οι Κινέζοι αντέδρασαν, άρχισε ο πόλεμος που έμεινε στην Ιστορία γνωστός σαν ο "πόλεμος του οπίου". Τελικά οι Κινέζοι νικήθηκαν και αναγκάστηκαν να δεχτούν το εμπόριο του οπίου, να παραχωρήσουν στην Αγγλία το Χονγκ Κονγκ και να επιτρέψουν στα αγγλικά εμπορικά πλοία να χρησιμοποιούν πέντε λιμάνια.

Το 1844 οι ΗΠΑ και η Γαλλία πέτυχαν καινούρια προνόμια και παραχωρήσεις σε βάρος της Κίνας. Μέσα σε λίγα χρόνια η Κίνα έχασε πολλές κτήσεις και επαρχίες της από τους Ευρωπαίους. Παράλληλα, η οικονομική διείσδυση των Ευρωπαίων γίνεται μεγαλύτερη, με αποτέλεσμα η οικονομία της να εξαρτάται αποκλειστικά από τις ευρωπαϊκές εμπορικές εταιρείες.

Πολλοί φωτισμένοι διανοούμενοι προσπαθούν να δώσουν νέα ώθηση και οργάνωση του κράτους. Ξεσπούν διάφορες λαϊκές εξεγέρσεις που καταστέλλονται από τις συντηρητικές δυνάμεις, όπως η εξέγερση των Μπόξερ το 1900. Τελικά οι διάφορες επαναστατικές τάσεις ενώθηκαν και ίδρυσαν το Κουομιτάνγκ. Το 1912 καταλύεται η αυτοκρατορία κι η χώρα ανακηρύσσεται δημοκρατία στις 12 Μαρτίου στην πόλη Ναντζίνγκ με πρόεδρο τον Σουν Γιάτ Σεν.

Παράλληλα, στην Κίνα υπήρχαν διάφοροι τοπικοί κυβερνήτες, οι οποίοι εξουσίαζαν μια ορισμένη περιοχή ο καθένας και εισέπρατταν τους φόρους για λογαριασμό τους, με ιδιωτικούς στρατούς και που ο καθένας τους προσπαθούσε να επεκτείνει την περιοχή του σε βάρος των άλλων, υποδαυλιζόμενος από τους Ευρωπαίους. Την οξύτητα αυτή σταμάτησε το 1927 ο Τσανγκ Κάι Σεκ, όταν με το Κουομιτάνγκ κατέλαβε την εξουσία.

Οι Ιάπωνες, εκμεταλλευόμενοι τις αδυναμίες αυτές, εισέβαλαν στη Μαντζουρία το 1931 και ίδρυσαν το κράτος του Μαντζουκούο. Η ηγεσία του Κουομιτάνγκ, αντί να οργανώσει την αντίσταση της χώρας, στράφηκε εναντίον των οπαδών του Μάο Τσε Τουνγκ και έτσι επήλθε η διάσπαση του Κουομιτάνγκ. Τελικά οι Ιάπωνες, το 1937, κατέλαβαν ολόκληρο το βόρειο

τμήμα της χώρας. Στο διάστημα μεταξύ του 1937 και του 1942 έγιναν πολλές προσπάθειες να ενωθούν τα δύο κινήματα του Κουομιτάνγκ κι εκείνου στο οποίο είχε την ηγεσία το κομμουνιστικό κόμμα, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Το 1946 οδηγήθηκαν σε σύγκρουση, που τέλειωσε με τη νίκη του Μάο Τσε Τουνγκ ενώ ο Τσάνγκ Κάι Σεκ πέρασε στο νησί Ταϊβάν και ίδρυσε την Δημοκρατία της Κίνας. Η **Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας** αναγνωρίστηκε ως κράτος και έγινε μέλος του ΟΗΕ. Μετά τον θάνατο του Μάο Τσε Τουνγκ, η ηπειρωτική Κίνα κυβερνήθηκε από την αποκληθείσα "συμμορία των τεσσάρων". Η οικονομική και πολιτιστική μεταρρύθμιση ήρθε με τον Ντενγκ Ξιαοπίνγκ.

Σήμερα η Κίνα είναι μια ανεπτυγμένη χώρα, η οποία σημειώνει εντυπωσιακή πρόοδο σε όλους τους τομείς ενώ το πολιτικό-οικονομικό της σύστημα -το κομμουνιστικό καθεστώς της- διαφέρει σημαντικά από το καθεστώς που υπήρχε παλαιότερα στη Σοβιετική Ένωση, αναπτύσσοντας οικονομικές δομές οι οποίες τείνουν προς το σύγχρονο φιλελευθερισμό.

Δημογραφία

Το προσδόκιμο ζωής στο σύνολο του πληθυσμού ήταν σύμφωνα με εκτιμήσεις του 2009 τα 73,47 χρόνια (71,61 χρόνια οι άνδρες και 75,52 οι γυναίκες).

Διακυβέρνηση

Η Κίνα είναι μονοκομματική σοσιαλιστική δημοκρατία, με το Κομμουνιστικό Κόμμα να έχει την απόλυτη εξουσία, με βάση το Σύνταγμα (υιοθετήθηκε το 1982 από τη Συνέλευση του Λαού με αναθεωρήσεις τα έτη 1988, 1993, 1999 και 2004), μαζί με την Κεντρική Λαϊκή Κυβέρνηση και τα αντίστοιχά τους σε επίπεδο επαρχιών και διαμερισμάτων. Η βούληση των Κινέζων πολιτών εκφράζεται μέσω των νομοθετικών σωμάτων του συστήματος του Λαϊκού Κογκρέσου. Τα μέλη του Κογκρέσου του Λαού εκλέγονται από τους ψηφοφόρους. Αυτά τα συμβούλια σε επίπεδο κοινοτήτων εκλέγουν τα μέλη των ανεξάρτητων δήμων ή επαρχιών. Το Κογκρέσο των Επαρχιών με τη σειρά του εκλέγει τα μέλη του Εθνικού Κογκρέσου του Λαού, το οποίο συνέρχεται κάθε χρόνο το Μάρτιο στο Πεκίνο. Μεγάλο ρόλο για την επιλογή

των μελών που απαρτίζουν το Κογκρέσο του Λαού διαδραματίζει η Κεντρική Λαϊκή Κυβέρνηση. Το δικαίωμα ψήφου δίνεται στην ηλικία των 18 ετών, σε άνδρες και γυναίκες.⁴⁷

Η παλιά αυτοκρατορία σήμερα αποτελεί μια περιφερειακή δύναμη με ισχυρή οικονομία που δεσπόζει στην Ανατολική Ασία, αριθμεί 1,3 δις άτομα και είναι από τις λίγες κομμουνιστικές χώρες η οποία εφάρμοσε την οικονομία της αγοράς για την οικονομική της ανάπτυξη.

Το πολιτικό της σύστημα σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή οικονομική της ανάπτυξη απασχολεί σαν φαινόμενο τους οικονομικούς αναλυτές και τους πολιτικούς επιστήμονες τα τελευταία χρόνια.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2008 ανέδειξαν όχι μόνο τον πολιτιστικό πλούτο της Κίνας αλλά επίσης διαφήμισαν τις υποδομές, τα τεράστια έργα και την ανάπτυξη που κατάφεραν οι Κινέζοι τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Τώρα πια καταλαβαίνουμε καλύτερα την διαδικασία παραγωγής προϊόντων στην Κίνα λόγω των χαμηλών μισθών παρόλο που συχνά τα προϊόντα αναγράφουν την ένδειξη MADE IN USA.

Κουλτούρα

Η κινεζική κουλτούρα διαφέρει πάρα πολύ σε σχέση με την δυτική κουλτούρα γύρω από τις έννοιες του ατόμου και της κοινότητας.

Η κινεζική κοινωνία είναι ενιαία σε αντίθεση με τις δυτικές κοινωνίες όπου το άτομο αποτελεί μέρος μιας κοινότητας και για τις οποίες το σύνολο των ατομικών συμφερόντων οδηγεί συνήθως στο συλλογικό συμφέρον.

Η κινεζική κοινωνία είναι μια ολότητα και το άτομο υπάρχει μόνο μέσω αυτής και όχι ως άτομο καθεαυτό.

Αυτό που είναι καλό για την κοινότητα, την οικογένεια, την κοινωνία είναι αναγκαστικά και για το άτομο.

Έτσι ο δυτικός ατομικισμός προσκρούει στον κινεζικό κοινοτισμό αποδεικτικό παράδειγμα του οποίου είναι οι θέσεις του ΚΚΚ.

⁴⁷http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CF%82

Βρισκόμαστε λοιπόν ενώπιον μιας κουλτούρας αντίθετης με το δυτικό σχήμα όπου το άτομο υπερέχει της κοινωνίας.

Ένα δεύτερο σημείο διαφοράς της σκέψης είναι η συμπεριφορά του ατόμου σε κατάσταση σύγκρουσης.

Η δυτική παράδοση καλεί στην κατά μέτωπον επίθεση ενώ η κινεζική παράδοση στην πλάγια εναντίωση.⁴⁸ Η θεωρία του Σουν Τζου αποτελεί την ακριβή απεικόνιση της κινεζικής κουλτούρας στον πόλεμο.

Η καλύτερη στρατηγική είναι να επιτίθεται στην στρατηγική του αντιπάλου δηλαδή να αλλάζεις τα σχέδια του.

Η παραπλάνηση και τα ψυχολογικά παιχνίδια επηρεάζουν την συμπεριφορά του εχθρού σε μεγάλο βαθμό.

Η μέγιστη νίκη βέβαια είναι να μην γίνει μάχη καθώς ο εχθρός θα έχει τόσο απελπιστεί ώστε δεν θα θέλει να πολεμήσει. Στην ουσία η μάχη κρίνεται στο μυαλό και το ηθικό των δυο αντίπαλων πλευρών. Όποια πλευρά κερδίζει την μάχη της ψυχολογίας αυτή θα είναι η νικήτρια καθώς έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Εντοπίζουμε τα αδύναμα σημεία του εχθρού και του εξαπολύουμε επίθεση (σαν μυλόπετρα που πέφτει πάνω σε αυγό κατά τον Σου Τζου)⁴⁹

Και στον οικονομικό πόλεμο μπορούν να γίνουν κάποιες πλάγιες κινήσεις.

Οι σταθερές αξίες τριών φιλοσοφιών αποτελούν την κινεζική κουλτούρα :

Ο κομφουκιανισμός, ο βουδισμός και ο ταοϊσμός.

Σύμφωνα με μελέτες κοινωνιολόγων κάθε κινέζος ασπάζεται ένα μείγμα των δοξασιών που προέρχονται από τις τρεις διαφορετικές φιλοσοφίες.

Ο κομφουκιανισμός είναι φιλοσοφία και θρησκεία που υπάρχει πάνω από δύομισι χιλιάδες χρόνια και στηρίζεται στην πίστη, την δικαιοσύνη, τον ανθρωπισμό, την ευθύτητα, την γνώση και τον αλτρουισμό. Αναφέρει πως τα καθήκοντα του ατόμου είναι η λατρεία των προγόνων, η υπακοή και ο σεβασμός των παιδιών προς τους γονείς, της συζύγου προς τον σύζυγο, των εργαζομένων στα αφεντικά και του λαού προς τον αρχηγό του κράτους.

⁴⁸ China Shakes the World: A Titan's Rise and Troubled Future -- and the Challenge for America by James Kynge, First Mariner Books 2006, σελ 157

⁴⁹ Σουν Τζου, Η τέχνη του πολέμου, εκδόσεις Οδυσσέας, 2000

Ο κομφουκιανισμός είναι περισσότερο σχολή ηθικής και πολιτικής σκέψης παρά θρησκεία.

Ο βουδισμός ήρθε από την Ινδία και έφθασε στην Κίνα τον τρίτο αιώνα .

Η οδός που συνέστησε ο Βούδας είναι ευρεία και καλεί τον άνθρωπο να αναγνωρίσει τον πόνο του και να τον υπερβεί ώστε να φτάσει στην νιρβάνα δηλαδή την εξάλειψη του πόνου.

Ο ταισισμός θεωρείται από ορισμένους ως η μόνη αληθινή κινεζική θρησκεία καθώς ο κομφουκιανισμός είναι περισσότερο φιλοσοφία και ο βουδισμός εισήχθη από την Ινδία.

Η δραπέτευση από τον κόσμο προς αναζήτηση μιας προσωπικής ελευθερίας και δύναμης ,μια απόλυτη αρμονία είναι ο στόχος για να φτάσει το άτομο στο αληθινό Ταό. Μια άλλη σημαντική αρχή είναι η αρχή της δράσης χωρίς πράξη.Μπορεί κανείς να φτάσει στη γαλήνη μένοντας κενός από κάθε επιθυμία ,διάγοντας μια ήρεμη ζωή.

Οι συμπεριφορές στην Κίνα βασίζονται πάνω στην ηθική και στην παράδοση. Το δίκαιο είναι κυρίως κανόνες καλής συμπεριφοράς και η προσφυγή στο δίκαιο είναι σύμπτωμα αποτυχίας ανάξιο για έναν πολιτισμένο άνθρωπο.

Οι ηθικοί κανόνες υπερισχύουν.

Στις μεγάλες πόλεις που είναι ανοιχτές στο εξωτερικό παρατηρείται ενσωμάτωση μικρού αριθμού χαρακτηριστικών δυτικού τρόπου ζωής σε αντίθεση με την ύπαιθρο που παραμένει απόλυτα πιστή στις παραδόσεις.

Ορισμένοι υποστηρίζουν πως η Κίνα είναι η νικήτρια της διεθνούς οικονομικής κρίσης σε σχέση με τις ΗΠΑ και ότι θα αποτελέσει τον κύριο μοχλό ανάπτυξης για την ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας.⁵⁰

Η Κίνα έχει κερδίσει μια θέση παγκόσμιας δύναμης στο διεθνές σύστημα αφού η οικονομική ,πληθυσμιακή, εμπορική, στρατηγική ισχύς της παρείχαν τις προϋποθέσεις για να γίνει παγκόσμια δύναμη. Το διεθνές οικονομικό τοπίο άλλαξε σημαντικά με την παρουσία της Κίνας στο διεθνές σύστημα καθώς αποτελεί πλέον βασικό εμπορικό δρών στις διεθνείς συναλλαγές.

Η έννοια της ισχύος κυριαρχεί στην κινεζική πολιτική.

Ο ρεαλισμός επικρατεί σαν πρακτική , όχι μόνο σαν θεωρητικό ρεύμα.

⁵⁰Larry Elliott, Η Κίνα ενώπιον των παγκόσμιων ευθυνών της, εφημερίδα Η Καθημερινή, σελ 19,23-8-2009

Η Κίνα επιδιώκει να προωθή τα εθνικά της συμφέροντα δια μέσω της δυναμικής εμπορικής παρουσίας της στις διεθνείς εξελίξεις και να εξαργυρώνει τις οικονομικές συμφωνίες της με σκοπό την διεθνή επιρροή.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Κίνα σήμερα⁵¹ :

- 1)Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο
- 2)Είναι μια νέα τεχνολογική δύναμη λόγω των επενδύσεων της για προϊόντα υψηλής τεχνολογίας
- 3)Είναι μια ανερχόμενη στρατιωτική δύναμη καθώς αυξάνει τις αμυντικές, πυρηνικές, ναυτικές της δυνάμεις
- 4)Επιδιώκει να σταθεροποιήσει τις σχέσεις της με τις γειτονικές της χώρες
- 5)Επεκτείνει τις συνεργασίες της με χώρες παραγωγής πρώτων υλών και ενεργειακών πόρων για να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες

Αρχικά ,στον οικονομικό τομέα η Κίνα επιδεικνύει εντυπωσιακά ποσοστά ανάπτυξης τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Αποτελεί ίσως την χώρα που γνώρισε την πιο σημαντική και πιο έντονη οικονομική ανάπτυξη.

Τη δεκαετία του 1980 ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης έφθασε το 10%.

Το αγροτικό εισόδημα διπλασιάστηκε μέσα σε έξι χρόνια.

Το 1993 η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Αξιολογώντας την οικονομία της Κίνας διαπίστωσαν ότι το ΑΕΠ της είναι τέσσερις φορές υψηλότερο σε σχέση με τις εκτιμήσεις τους.⁵²

Ο δυναμισμός της κινεζικής οικονομίας οφείλεται στις μεταρρυθμίσεις που προωθήθηκαν σταδιακά από το 1978 από τον αρχηγό του Κομμουνιστικού Κόμματος Deng Xiaoping.⁵³

Σύμφωνα με τα σχέδια της κινεζικής ηγεσίας ο εκσυγχρονισμός περνάει από τα εξής τέσσερα στάδια:

⁵¹ οπ σημ 3 σελ 419

⁵² οπ σημ 9 σελ 59

⁵³ Οπ σημ 9 σελ 58

Αγροτικό
Βιομηχανικό
Τεχνολογικό
στρατιωτικό

Μέσα στη δεκαετία του 1980 τέθηκαν οι βάσεις για τα δυο πρώτα στάδια. Η γεωργία αναπτύχθηκε κατά 8% και η βιομηχανία κατά 12%.

Τα δυο τελευταία στάδια αναπτύσσονται με πολύ ικανοποιητικούς ρυθμούς την τελευταία δεκαετία.

Το τεχνολογικό στάδιο βρίσκεται σε άνθιση καθώς εκατοντάδες εταιρείες αναπτύσσουν την δράση τους στην Κίνα. Ο τεράστιος αριθμός ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών υψηλής αλλά και ενδιάμεσης τεχνολογίας που παράγονται και εξάγονται σε όλο τον κόσμο καθώς και οι επενδύσεις σε καινοτομία ,έρευνα και ανάπτυξη δηλώνουν την επιτυχία του τεχνολογικού σταδίου καθώς και την αυξανόμενη ανάγκη για έρευνα σε νέες τεχνολογίες. Η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελεί ένα πολύ βασικό θέμα για την Κίνα καθώς μεγάλο μέρος των προϊόντων που εξάγονται δεν φέρουν τα απαραίτητα σύμφωνα με τον νόμο πιστοποιητικά πνευματικής ιδιοκτησίας. Όσον αφορά τον στρατιωτικό τομέα, οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας έχουν οργανωθεί στη βάση δυο «ακραίων» αρχών : από τη μια πλευρά βασίζονται στη σύγχρονη τεχνολογία για να πετύχουν πυρηνική αποτροπή και από την άλλη προσπαθούν να εκμεταλλευτούν το δημογραφικό πλεονέκτημα κινητοποιώντας ένα μέτρια εξοπλισμένο μαζικό στρατό.

Επίσης έχουν δαπανήσει υπέρογκα ποσά για τον εκσυγχρονισμό του ναυτικού τους.

Τα πυρηνικά που κατέχει η Κίνα την καθιστούν ισχυρό στρατηγικά κράτος στην ασιατική ήπειρο και έναν αξιόλογο σύμμαχο για τα υπόλοιπα κράτη της περιοχής και όχι μόνο.

Στο συμβατικό επίπεδο, η Κίνα έδωσε έμφαση στην ποιότητα μειώνοντας την ποσότητα.

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός του συμβατικού οπλοστασίου κρίθηκαν αναγκαία και οι Κινέζοι αγόρασαν σύγχρονα οπλικά συστήματα από την Ρωσία.⁵⁴

Ο σταθερά ανοδικός ρυθμός ανάπτυξης αποτελεί οικονομικό φαινόμενο.

Ο έλεγχος του κράτους στην οικονομία καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την κινεζική οικονομική ανάπτυξη.

Το κράτος είναι ο ιδιοκτήτης των μεγαλύτερων εταιρειών στρατηγικής και επενδυτικής σημασίας, επιβλέπει το χρηματιστήριο, καθορίζει τους όρους δανεισμού των τραπεζών, τις τιμές, διορίζει τραπεζικά στελέχη και έχει την εποπτεία για όλη την οικονομική δραστηριότητα.⁵⁵

Οι ιδιωτικοποιήσεις έγιναν σταδιακά και σε ορισμένους τομείς καθώς το κινεζικό κράτος δεν επιθυμούσε να χάσει τον έλεγχο των πιο σημαντικών τομέων. Μέρος των ιδιωτικών κεφαλαίων συναντάμε κυρίως σε εταιρίες με ηλεκτρονικά είδη, τράπεζες, ασφάλειες.

Η διορατικότητα των ηγετών της Κίνας να επικεντρωθούν στις μεταρρυθμίσεις στον οικονομικό τομέα αποτελεί σημαντικό λόγο συνοχής της αχανούς αυτής χώρας.⁵⁶

Το κινεζικό πολιτικό σύστημα αποτελεί την έκφραση του σοσιαλισμού κινεζικού τύπου.

Κάθε νέα γενιά συνεχίζει και αναπτύσσει τις προηγούμενες ώστε να διασφαλιστεί η διαχρονικότητα του Κόμματος και να οδηγηθεί η χώρα στο ιδανικό της κομμουνιστικής κοινωνίας.

Ο σκοπός είναι να διδαχθεί από την εμπειρία, να μη φοβάται να πραγματοποιεί τολμηρές δοκιμές, να εξερευνά νέες οδούς και να επιστρέφει σε περίπτωση αποτυχίας για να αρχίσει πάλι με νέους τρόπους.⁵⁷

Αποτελεί ένα σύστημα με ξεκάθαρους στόχους και εσωτερικές διαδικασίες, με συγκεκριμένες ποινές σε περίπτωση παράβασης καθήκοντος και με υψηλόβαθμα μέλη μορφωμένα σε διάσημα αμερικανικά πανεπιστήμια.

⁵⁴οπ. σημ 9 σελ 143-145

⁵⁵Rana Foroohar, Why China works, Newsweek magazine, January 19 2009, pg 25-29

⁵⁶Stephanie Bessiere, Η Κίνα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα Η επιστροφή μιας δύναμης;, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2007, σελ 21

⁵⁷οπ. σημ 56 σελ 36

Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως το Kennedy School στο Harvard University πλέον ονομάζεται "Η σχολή του τέταρτου Κομμουνιστικού Κόμματος " καθώς οι περισσότεροι φοιτητές είναι Κινέζοι αξιωματούχοι και ανήκουν στο Κόμμα. Η εργατικότητα και η προσήλωση των μελών του Κόμματος στον στόχο της οικονομικής ανάπτυξης αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την εξήγηση της μεγάλης οικονομικής ανάπτυξης που γνωρίζει η Κίνα.

Πρόσφατα η κινεζική κυβέρνηση επένδυσε μεγάλα ποσά για υπηρεσίες τύπου και διαφήμισης σε ξένες χώρες.⁵⁸

Οι επενδύσεις σε υποδομές, τα χρηματιστήρια, η μεταμόρφωση των τριών μεγαλύτερων πόλεων (Σαγκάη ,Χονγκ Κονγκ, Πεκίνο)σε επιχειρηματικά κέντρα και οι ρυθμοί ανάπτυξης που συνεχώς αυξάνονται δηλώνουν την μεταμόρφωση της χώρας σε μια σημαντική οικονομική παγκόσμια δύναμη .

Οι τιμές απελευθερώθηκαν σταδιακά μέχρι την πλήρη απελευθέρωση τους στα μέσα της δεκαετίας του 1990.

Η αγροτική μεταρρύθμιση βοήθησε να συγκρατηθούν οι τιμές των αγροτικών προϊόντων χαμηλά.

Πρόσφατα η κινεζική κυβέρνηση παραχώρησε το δικαίωμα στους αγρότες των οποίων η καλλιεργήσιμη γη παρέμενε δημόσια ιδιοκτησία να μεταβιβάζουν και να νοικιάζουν το δικαίωμα εκμετάλλευσης της γης που τους είχε παραχωρηθεί. Το αγροτικό ζήτημα αφορά μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού και θα δημιουργήσει πλούτο για τους αγρότες αν λυθεί έγκαιρα.

Η αύξηση των κινεζικών εξαγωγών είναι επίσης ενδεικτική της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι εξωτερικές εμπορικές σχέσεις της Κίνας και οι εξαγωγές διαμορφώνουν το κινεζικό ΑΕΠ.

Οι εισαγωγές επίσης εμφανίζουν μεγάλα ποσοστά καθώς η αύξηση της παραγωγής δημιούργησε την ανάγκη αύξησης των εισαγωγών για προϊόντα τα οποία είτε δεν παράγονται στην Κίνα είτε οι ποσότητες που παράγονται δεν επαρκούν.

Οι ΑΞΕ αποτελούν ένα μεγάλο ποσοστό από πολλές χώρες του κόσμου κυρίως ασιατικές, ευρωπαϊκές και αμερικανικές .

⁵⁸ http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=4930

Η μεγάλη αγορά της, το χαμηλό κόστος εργασίας και το ανοιχτό οικονομικό σύστημα καθιστούν την Κίνα πόλο έλξης πολυεθνικών εταιρειών⁵⁹.

Η Ιαπωνική, αμερικανική, γερμανική, γαλλική παρουσία σε επενδύσεις αποδεικνύει το πόσο ελκυστική είναι η αγορά της Κίνας.

Επίσης ορίστηκαν ειδικές γεωγραφικές ζώνες όπου ισχύουν μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές και εμπόριο χωρίς δασμούς για την προσέλκυση ΑΞΕ. Έτσι φτωχές κινεζικές επαρχιακές πόλεις αναπτύχθηκαν με τον χαρακτηρισμό Ειδικές Οικονομικές Ζώνες (ΕΟΖ) και βοήθησαν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη

Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Σεντζέν το οποίο ήταν μια μικρή πόλη ψαράδων και εξελίχτηκε μέσα σε είκοσι χρόνια σε μια από τις πιο πλούσιες πόλεις της Κίνας. Τον Μάρτιο του 2002 με κατά κεφαλήν ΑΕΠ 5500 δολάρια κατέκτησε την πρώτη θέση της χώρας⁶⁰. Το 2003 το ποσοστό ανάπτυξης του ΑΕΠ του είναι εντυπωσιακό :17,3 % και το κατατάσσει σε πρώτη θέση σε εθνικό επίπεδο.

Οι δυο κινητήριες δυνάμεις των επιδόσεων του Σεντζέν είναι η βιομηχανική του παραγωγή (το 70% της παγκόσμιας παραγωγής παιχνιδιών και το 70% της παραγωγής που αφορά την υψηλή τεχνολογία) και η καταναλωτική του δύναμη.⁶¹

Τα συναλλαγματικά αποθέματα και τα εμπορικά πλεονάσματα επέτρεψαν στην Κίνα να επενδύσουν σε αμερικανικά ομόλογα.

Οι ΗΠΑ πιέζουν την Κίνα να ανατιμήσει το εθνικό της νόμισμα γουάν ώστε να προσαρμοστεί η αξία του με την πραγματική κατάσταση της κινεζικής οικονομίας⁶².

Σύμφωνα με τους οικονομικούς αναλυτές, ένας από τους λόγους που η Κίνα είχε τις λιγότερες απώλειες κατά την διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης μέχρι και σήμερα είναι ο ρόλος που έπαιξε το κράτος καθώς και η προστασία του τραπεζικού τομέα .

Κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης το κράτος διέταξε τις τράπεζες να μειώσουν τον αριθμό των στεγαστικών δανείων.

⁵⁹ οπ σημ 20σελ 136-137

⁶⁰ αξίζει να σημειωθεί πως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι πολύ μικρό σε σχέση με το αμερικανικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ

⁶¹ οπ σημ 56 σελ 39

⁶² Μεταξύ 2005 και 2008 το γουάν ανατιμήθηκε σταδιακά κατά 21.5 % οπ σημ 43 σελ 27

Έτσι καθώς τα ποσοστά στις πωλήσεις κατοικιών έπεφταν , το κράτος προσέφερε οικονομικά κίνητρα για να τονώσει την αγορά όπως χαμηλότερη φορολογία για την αγορά κατοικίας γλιτώνοντας μια αντίστοιχη με την αμερικανική «φούσκα» των στεγαστικών δανείων.

Το παράδειγμα της Κίνας ακολούθησαν οι ΗΠΑ και τα Ευρωπαϊκά κράτη σαν «φάρμακο » για την οικονομική κρίση με την εθνικοποίηση των τραπεζών και των αυτοκινητοβιομηχανιών⁶³.

Επίσης η κινεζική κυβέρνηση αποφάσισε τον Νοέμβριο του 2008 να εφαρμόσει ένα δημόσιο επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 455 δις ευρώ (για έργα ηλεκτρισμού, μεταφορών, βελτίωσης επαρχιακών υποδομών, κοινωνικής προστασίας, περιβαλλοντικά ,καινοτομίας, εκπαίδευσης και υγείας) ώστε να στηρίξει την εσωτερική ζήτηση και να αναπτύξει τις υποδομές της ενώ η κεντρική τράπεζα μείωσε τα επιτόκια της⁶⁴.

Ενδεικτική παρέμβαση του κράτους στην οικονομία αποτελεί η προτροπή προς τις κρατικές εταιρείες κυρίως στο χαλυβουργικό και στον κατασκευαστικό τομέα να συμμετέχουν πιο ενεργά στην οικονομική δραστηριότητα και να επενδύσουν νέα κεφάλαια στο εσωτερικό της χώρας αλλά και σε δραστηριότητες στο εξωτερικό.

Σύμφωνα με τον Stephen Roach, επικεφαλής της Morgan Stanley στην Ασία ,σε μια χώρα όπου οι επενδύσεις είναι το βασικότερο στοιχείο της οικονομικής ανάπτυξης και αποτελούν το 40% του ΑΕΠ της τότε το κράτος στηρίζεται στην αύξηση των επενδύσεων για να καταπολεμήσει κάθε απειλή για την ανάπτυξη του.⁶⁵

Επίσης και στον περιβαλλοντικό τομέα η κινεζική κυβέρνηση ανήγγειλε τον Μάιο 2009 την διάθεση πακέτου οικονομικής τόνωσης ύψους 440 δις δολαρίων για την επέκταση του κλάδου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς στοχεύει να επενδύσει κυρίως σε έργα αιολικής ενέργειας .

Είναι ξεκάθαρο πως η Κίνα επενδύει σε καθαρές μορφές ενέργειας για την ανάπτυξη της.⁶⁶

⁶³οπ σημ 55 σελ 26

⁶⁴οπ σημ 3 σελ

⁶⁵οπ σημ 55 σελ 26

⁶⁶http://www.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathremote_1_25/05/2009_281108

Η στροφή της Κίνας από τις εξαγωγές προς την εσωτερική κατανάλωση αποτελεί την μελλοντική πρακτική για προστασία από τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίση αν και απ' ότι φάνηκε μέχρι σήμερα η κινεζική οικονομία επηρεάστηκε από την οικονομική κρίση σε μικρό βαθμό σε σχέση με τα άλλα κράτη.

Το ανθρώπινο δυναμικό σε σύνδεση με την κουλτούρα, την ιστορία και τον εθνικισμό αποτελούν την συνταγή της οικονομικής επιτυχίας της Κίνας.⁶⁷

Στην λίστα που δημοσιεύτηκε με τις εκατό ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες του κόσμου στην πρώτη δεκάδα βρίσκονταν δυο κινεζικές:

Ο διαδικτυακός τόπος Sohu.com με έδρα το Πεκίνο και η εταιρεία διαδικτυακών παιχνιδιών Shanda Interactive Enter.⁶⁸

Στα εσωτερικά ζητήματα συναντάμε αποσταθεροποιητικούς παράγοντες όπως είναι το θιβετιανό ζήτημα και το θέμα του Σιντσιάνγκ όπου το αυτονομιστικό κίνημα των Ουιγούρων των μουσουλμάνων Κινέζων.⁶⁹

Τον Ιούλιο του 2009 παρακολουθήσαμε τα βίαια επεισόδια που εκτυλίχθηκαν με εκατοντάδες νεκρούς⁷⁰.

Στα θέματα εξωτερικής πολιτικής ,η οικονομία τείνει να καθορίζει τις διεθνείς σχέσεις της Κίνας περισσότερο απ' ότι η ιδεολογία.

Η Κίνα είναι προσηλωμένη στην ανεξαρτησία της εξωτερικής της πολιτικής καθορίζοντας η ίδια τη στάση της απέναντι στα διεθνή προβλήματα, δίνοντας μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη διμερών σχέσεων .

Οι Κινέζοι ηγέτες είναι από τους λίγους που παραμένουν αδιάφοροι στις εξωτερικές πιέσεις και το δείχνουν ανοιχτά.

Η συμμετοχή της στον ΟΗΕ είναι ενδεικτική της εξωτερικής της πολιτικής. Παρότι συμμετέχει στις διάφορες ψηφοφορίες έχει την τάση να παρεμβαίνει μόνο στις περιπτώσεις που διακυβεύονται τα συμφέροντα της⁷¹.

⁶⁷ οπ σημ 3 σελ 420

⁶⁸ Σοφία Σκουλικάρη, Κινεζικό άρωμα στις 100 δυναμικότερες ,σελ 12, εφημερίδα Η Καθημερινή, ένθετο Οικονομική, 23-8-2009

⁶⁹ οπ σημ 56 σελ 74-79

⁷⁰ <http://209.85.229.132/search?q=cache:inQcdRURlr0J:www.i-live.gr/2009/07/06/news-violent-china-protests/+%CE%BF%CF%85%CE%B9%CE%B3%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BF%CE%B9+2009&cd=3&hl=el&ct=clnk&gl=gr>

⁷¹ οπσημ 56 σελ 81-82

Η Κίνα συμπεριφέρεται στους γείτονες της ως κυρίαρχη δύναμη ειδικά μετά την επιστροφή ενός μέρους του Χονγκ Κονγκ το 1997 και άλλου μέρους του Μακάο το 1999. Η αρχή της « Μεγάλης Κίνας » δηλαδή η ενοποίηση όλων των εδαφών που ήταν κάποτε υπό την πολιτική της επιρροή παραμένει επίκαιρη για τους Κινέζους.

Το θέμα της Ταϊβάν απασχολεί έντονα την Κίνα.

Το νησί έχει μεγάλη γεωπολιτική αξία όχι μόνο λόγω της θέσης του αλλά και λόγω των πλούσιων διατροφικών παραγόντων (ρύζι, τσάι, φρούτα) ,των δασικών πόρων και των αλυκών .Επίσης αποτελεί σημαντικό τουριστικό τόπο λόγω των καταρρακτών,των ιαματικών πηγών και των θειούχων ποταμιών. Δεν έχει χειμώνα λόγω του υποτροπικού κλίματος.

Το ποσοστό ανάπτυξης κυμαίνεται μεταξύ 6 εως 8% τον χρόνο.

Η ανοιχτή σε εξαγωγές παραγωγή ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών καθώς και υφασμάτων έκαναν την Ταϊβάν διάσημη.

Η Ταϊβάν ζητάει από το Πεκίνο την ανεξαρτησία της υποστηριζόμενη από τις ΗΠΑ ενώ το Πεκίνο όχι απλά αντιτίθεται στην προοπτική αυτή αλλά και αναπτύσσει στρατιωτικά μέσα για πιθανή μελλοντική επέμβαση στο νησί.

Από διπλωματική άποψη, η Κίνα εμποδίζει κάθε προσπάθεια εισόδου της Ταϊβάν σε κάθε διεθνή οργανισμό ώστε να μην αναγνωριστεί ως κράτος.

Η κυριαρχία της Κίνας στην Ταϊβάν έχει αναγνωριστεί μόνο από λίγες αφρικανικές χώρες.

Οι σχέσεις της Κίνας με τις ΗΠΑ κυριαρχούνται από το ζήτημα της Ταϊβάν και Έχουν παρατηρηθεί επεισόδια κατασκοπίας. Οι εμπορικές σχέσεις τους όμως κυριαρχούν στην κοινή τους ατζέντα.⁷²

Οι σχέσεις με την Γαλλία διατηρούνται σε πολύ καλό επίπεδο όχι μόνο σε οικονομικό επίπεδο αλλά και μέσω πολιτιστικών ,κοινοβουλευτικών ανταλλαγών .

Οι σχέσεις με την Ιαπωνία για ιστορικούς λόγους περνούν μια αστάθεια αλλά σε εμπορικό επίπεδο είναι άριστες.

⁷² Αξίζει να αναφέρουμε την μελέτη που δημοσιεύτηκε λίγους μήνες πριν την διεξαγωγή των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ σε σχέση με την αντιμετώπιση της Κίνας από τον νέο Πρόεδρο των ΗΠΑ με τίτλο Asia-Shaping the Future,Douglas H.Paal, Carnegie Endowment for International Peace,June 2008

Οι σχέσεις με την Ρωσία επίσης αναπτύσσονται σε καλό κλίμα λόγω των κοινών συνόρων και των κοινών απειλών και οικοδομείται μια εταιρική σχέση συνεργασίας .

Το Πεκίνο επιθυμεί να ανακτήσει όλα τα νησιά της Κινεζικής Θάλασσας .⁷³

Η οικονομική της διπλωματία είναι ισχυρή.

Η Κίνα ανέπτυξε στενές εμπορικές και πολιτικές σχέσεις με τις αφρικανικές χώρες μέσω συμφωνιών που της δίνουν πρόσβαση σε πρώτες ύλες και πετρέλαιο ενεργειακά αγαθά απαραίτητα για την ενεργειακή της επάρκεια.⁷⁴

Επίσης, υπέγραψε συμφωνίες δισεκατομμυρίων δολαρίων για την αγορά πετρελαίου με εταιρείες πετρελαίου στην Αυστραλία και στο Ιράκ .⁷⁵

Η παρουσία της Κίνας στο διάστημα αποτελεί σημαντική επίδειξη δύναμης.

Αν ισχύει ο ισχυρισμός ότι ο πόλεμος του μέλλοντος θα κριθεί από τις δαπάνες για τα διαστημικά όπλα τότε η Κίνα έχει αξιόλογες ικανότητες να ανταποκριθεί επάξια.

Η συμμετοχή της Κίνας σε οργανισμούς όπως ο ΠΟΕ, η ΟΣΑΕ, η Ομάδα της Σαγκάης (ΟΣΣ) δηλώνει ότι όντως αντιμετωπίζει τις διεθνείς σχέσεις κυρίως από την οικονομική τους σκοπιά.

Ειδικότερα η Ομάδα της Σαγκάης δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Κίνας το 1996 για να λύσει συννοριακές διαφορές ανάμεσα στα μέλη της και μετατράπηκε σταδιακά σε μέτωπο ενάντια της τρομοκρατίας και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών.

Η Κίνα έγινε επίσημα μέλος του ΠΟΕ το 2001.

Η πρώτη αίτηση ένταξης χρονολογείται από το 1986 στην Γ.Σ.Δ.Ε (GATT).

Ύστερα από πολύχρονες διαπραγματεύσεις και ενσωμάτωση στην εθνική και τοπική της νομοθεσία των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων στο οικονομικό της σύστημα η Κίνα πέτυχε μια εθνική και διεθνή νίκη.

Η Κίνα δέχτηκε να κάνει παραχωρήσεις και να υποβληθεί σε διεθνείς κανονισμούς δείχνοντας έτσι πόσο μεγάλη σημασία είχε η ένταξη της στον

⁷³ οπ σημ 56 βλ.σχετικά σελ 101-114

⁷⁴China in Africa, The Jamestown Foundation, edited by Dr.Arthur Waldron, Washington, 2008

⁷⁵<http://economictimes.indiatimes.com/News/News-By-Industry/Energy/Oil-Gas/Australia-approves-huge-gas-deal-with-India-China/articleshow/4935982.cms>
<http://www.nytimes.com/2008/08/29/world/middleeast/29iraq.html>

ΠΟΕ και κατά συνέπεια στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου.

Η ένταξη αυτή αποτελεί σταθμό για τον εκσυγχρονισμό και τις μεταρρυθμίσεις της Κίνας.

Έτσι εισήλθε με ειδικό καθεστώς μεταχείρισης σαν αναπτυσσόμενη χώρα που είναι και ανέλαβε 82 δεσμεύσεις τις περισσότερες από τις οποίες έπρεπε να τηρήσει μέσα σε διάστημα πέντε ετών.⁷⁶

Το ζήτημα της εξάλειψης των απομιμήσεων και της πειρατείας καθώς και το άνοιγμα στις ξένες τράπεζες αποτελούν δυο από τα δυσκολότερα θέματα να αντιμετωπιστούν.⁷⁷

Στην ομάδα που έχουν συστήσει τα πλουσιότερα κράτη του κόσμου το λεγόμενο G8 η Κίνα δεν συμμετέχει γεγονός που έχει σχολιαστεί άπειρες φορές από τους οικονομικούς αναλυτές.

Όλοι οι ειδικοί αναρωτιούνται πως λαμβάνονται αποφάσεις για την διεθνή οικονομία χωρίς την συμμετοχή της Κίνας η οποία αποτελεί μια από τις πιο ισχυρές οικονομικά χώρες. Το μέλλον θα δείξει σύντομα.

Τα βασικότερα θέματα που έχει να αντιμετωπίσει η Κίνα στο μέλλον αποτελούν και τις προκλήσεις που θα της επιτρέψουν να συνεχίσει την οικονομική της ανάπτυξη. Όπως στα περισσότερα αναπτυσσόμενα κράτη οι προοπτικές ανάπτυξης είναι μεγάλες αρκεί να δοθεί προτεραιότητα στα βασικά θέματα προς αντιμετώπιση.

Η οικονομική στρατηγική της Κίνας είναι μακροχρόνια και οφείλει να διαγνώσει και να αντιμετωπίσει έγκαιρα τις απειλές και τους κινδύνους.

Η σοσιαλιστική οικονομία της αγοράς διαφοροποιείται από τον καπιταλισμό της Δύσης εάν συνδυάζει την ανάπτυξη με κοινωνικά κριτήρια.⁷⁸

Όμως οι κοινωνικές ανισότητες που προέκυψαν λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης και η διαφθορά στη γραφειοκρατία αποτελούν μεγάλες προκλήσεις για την εσωτερική πολιτική και για την πορεία της κινεζικής ανάπτυξης γενικότερα αφού τυχόν κοινωνικές αναταραχές θα προκαλούσαν απορύθμιση της οικονομικής δραστηριότητας και κοινωνικά προβλήματα .

⁷⁶ Η σχετική αναφορά της ομάδας εργασίας για την προσχώρηση της Κίνας στον ΠΟΕ (WT/ACC/CHN/49) της 1^{ης} Οκτωβρίου 2001 αναφέρει τις δεσμεύσεις

⁷⁷ οπ σημ 56 σελ 59-63

⁷⁸ οπ σημ 3 σελ 420

Η ενεργειακή της επάρκεια ,η μείωση της εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα και η προστασία του περιβάλλοντος λόγω έντονης εκβιομηχάνισης αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την βιώσιμη ανάπτυξη της.

Η άνιση οικονομική ανάπτυξη, η αντιμετώπιση των ιδιωτικών εταιρειών από την πλευρά του κράτους ,τα εργασιακά δικαιώματα, οι διεθνείς κανόνες υγιεινής και ασφαλείας , η αντιμετώπιση της πειρατείας καθώς και η χάραξη πιστωτικής πολιτικής αποτελούν θέματα τα οποία ήδη αντιμετωπίζουν οι Κινέζοι αξιωματούχοι.

Η γήρανση του πληθυσμού ,η ανεργία, οι κοινωνικές ανισότητες, η έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, ο αναλφαβητισμός ,η φτώχεια, η διαφθορά, η γραφειοκρατία, τα εσωτερικά κομματικά προβλήματα διαδοχής στην εξουσία , η χειραγώγηση του Τύπου, η θανατική ποινή,η καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ,η στέρηση των πολιτικών και θρησκευτικών ελευθεριών σε αντιφρονούντες και η μερική προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελούν σημαντικά θέματα προς αντιμετώπιση για το Κινεζικό κράτος και κατά συνέπεια την Κινεζική κοινωνία.

Η παγκοσμιοποίηση έφερε πολλές αλλαγές στην Κίνα καθώς όχι μόνο έδωσε στα οικονομικά της μεγέθη ανοδική πορεία για πάνω από δεκαπέντε χρόνια αλλά έδωσε σε εκατομμύρια Κινέζους μέσω της εργασίας τους το δικαίωμα σε ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο .

Ίσως είναι από τις λίγες φορές στην ιστορία της ανθρωπότητας που έγινε εφικτή μια τόσο μεγάλης κλίμακας επιτυχημένη αλλαγή στο βιοτικό επίπεδο εκατομμυρίων ανθρώπων.

Οι υποδομές ,τα τεχνολογικά επιτεύγματα ,οι επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία ,η λήψη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών μέτρων μετέτρεψαν την Κίνα σε μια χώρα δυναμική με προοπτικές μακροχρόνιας ανάπτυξης στο μέλλον.

Η Κίνα είναι θα λέγαμε η νικήτρια της παγκοσμιοποίησης καθώς κατόρθωσε να θέσει παρά τις δυσκολίες το πολιτικό σύστημα στην εξυπηρέτηση ενός ξεκάθολου στόχου: της ανάπτυξης και κατά συνέπεια της σταδιακής ενσωμάτωσης στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης .

ΙΝΔΙΑ

Η **Ινδία** είναι χώρα της νότιας Ασίας, η κυριότερη χώρα της Ινδικής χερσονήσου, με έκταση 3.287.590 χμ² και πληθυσμό 1.166.079.217 κατοίκους, με βάση εκτιμήσεις του 2009.

Εκτείνεται ανάμεσα στα Ιμαλάια όρη και τον Ινδικό ωκεανό από τον οποίο ορίζεται στα νότια, νοτιοδυτικά και νοτιοανατολικά. Συνορεύει ανατολικά με το Μπανγκλαντές και τη Βιρμανία, βόρεια με την Κίνα και τα κρατίδια Μπουτάν, Νεπάλ, βορειοδυτικά με το Πακιστάν, ενώ δυτικά βρέχεται από την Αραβική θάλασσα και νότια, νοτιοανατολικά από τον Ινδικό ωκεανό και τον κόλπο της Βεγγάλης.

Το όνομα της Ινδίας προέρχεται από την περσική λέξη *Χίντου*, από το Σανσκριτικό *Σχίντου*, την ιστορική ονομασία του Ινδού ποταμού. Οι αρχαίοι Έλληνες ανέφεραν τους *Ινδούς*, δηλαδή τους ανθρώπους από τον Ινδό ποταμό.

Στο Σύνταγμα της Ινδίας αναφέρεται και ο όρος *Bharat* σαν επίσημη ονομασία της χώρας.

Η χώρα διαιρείται σε τρία κύρια φυσικά διαμερίσματα: Το βόρειο μεγάλο ορεινό τείχος, που αποτελείται κυρίως από τα Ιμαλάια και τις παραφυάδες του, τη μεγάλη χαμηλή πεδιάδα, που βρίσκεται νότια του ορεινού τείχους και διαρρέεται από τους μεγάλους ποταμούς Γάγγη και Βραχμαπούτρα (γι' αυτό ονομάζεται Ινδογαγγική) και το νότιο μεγάλο οροπέδιο που ονομάζεται Ντεκκάν και καταλήγει στο ακρωτήριο Κομορίν, το νοτιότερο της Ινδίας.

Η Σρι Λάνκα (πρώην Κεϋλάνη) και μερικά μικρά νησιά που προεκτείνονται βαθιά στον Ινδικό ωκεανό αποτελούν γεωλογική συνέχεια της Ινδικής χερσονήσου.

Εκτός από τις ψηλές ορεινές περιοχές της, η Ινδία δέχεται την επίδραση της τροπικής θερμότητας με μέση ετήσια θερμοκρασία 24-28° C. Το κλίμα της επηρεάζεται από τους ετήσιους ανέμους μουσώνες (μουσούν). Διακρίνουμε κυρίως 3 εποχές: τον ήπιο και χωρίς πολλές βροχές χειμώνα, τη θερμή και ξερή άνοιξη και το υγρό, τροπικό καλοκαίρι. Η καθυστέρηση της βροχής συχνά καταστρέφει τις καλλιέργειες και προκαλεί ομαδικούς θανάτους από πείνα. Η σοδειά καταστρέφεται πολλές φορές εξαιτίας καταρρακτωδών βροχών που προκαλούν μεγάλης έκτασης πλημμύρες.

Η βλάστηση της Ινδίας μοιάζει με την αφρικανική. Στους πρόποδες των Ιμαλαΐων και στις παράλιες περιοχές . Στα ινδικά δάση συναντάται μεγάλη ποικιλία τροπικών φυτών και ζώων.

Οι Ινδοί ανήκουν φυλετικά στο «λευκό» κόσμο της Ασίας. Αποτελούν ένα πολύ δυσερμήνευτο τύπο. Ινδικά χαρακτηριστικά συναντάμε σε Αφγανιστάν, Κίνα, Ινδοκίνα, Ινδονησία κ.ά. Αξιόλογη, αν και μικρή σε ποσότητα, έξοδος ινδικών στοιχείων θεωρείται αυτή των τσιγγάνων.

Η Ινδία εκτείνεται σε 3.200.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα και έχει πληθυσμό 1.143.040.000 κατοίκους. Είναι δημοκρατία, με πρωτεύουσα το Νέο Δελχί με 11.600.000 κατοίκους. Άλλες σημαντικές πόλεις είναι η Βομβάη, βιομηχανική πόλη και λιμάνι εξαγωγής βαμβακιού, η Καλκούτα, πάνω σ' ένα κλάδο του δέλτα των ποταμών Γάγγη και Βραχμαπούτρα (τοποθεσία που την κάνει θαλάσσιο και παραποτάμιο λιμάνι, σημαντικό για την εξαγωγή της ιούτης, του ρυζιού και άλλων προϊόντων της Ινδίας), το Μαντράς, εμπορικό λιμάνι, την Μπενάρς, ιερή πόλη για τους Ινδουιστές.

Ιστορία

Οι πρώτοι ιθαγενείς κάτοικοι της χώρας εξοντώθηκαν ή αφομοιώθηκαν από λαούς που κατέβηκαν από το βορρά το 2.000 π.Χ. και επέβαλαν θρησκεία που τους ευνοούσε (το βεδισμό). Ως αντίδραση σ' αυτήν την καταπίεση γεννήθηκε ο βουδισμός, ο ζαϊνισμός και πολλές αιρέσεις των τριών αυτών θρησκειών που προκάλεσαν φυλετικούς και πολιτικούς αγώνες ανάμεσα στις κατά τόπους ηγεμονίες.

Ο βασιλιάς των Περσών Δαρείος επωφελήθηκε από τις διαμάχες αυτές και εισέβαλε στο παράκτιο δυτικό τμήμα της χώρας που το κατέλαβε το 517 π.Χ. Κατά την αρχαιότητα η Ινδία ήταν χωρισμένη σε 118 βασίλεια (όπως γράφει ο Μεγασθένης που έγραψε πρώτος για τον ινδικό κόσμο) και ο λαός του κάθε βασιλείου διαιρούνταν σε 7 τάξεις (ή κάστες) δηλαδή τους φιλόσοφους (βραχμάνες), τους γεωργούς, τους βοσκούς, τους τεχνίτες, τους στρατιώτες, τους επόπτες και τους συμβούλους του βασιλιά.

Για πρώτη φορά οι Ινδοί ήρθαν σ' επαφή με το δυτικό κόσμο, με την προέλαση του Μεγάλου Αλέξανδρου μέχρι τον Ινδό ποταμό. Η επίδραση του ελληνικού πολιτισμού στους Ινδούς υπήρξε βαθιά. Δείγματά της

ανακαλύπτουμε πολλά στην ινδική τέχνη. Μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλέξανδρου δημιουργήθηκαν ινδικά κρατίδια με Έλληνες ηγεμόνες που διατηρήθηκαν μέχρι το 50 π.Χ. (κατά την περίοδο αυτή διαδόθηκε ευρύτατα ο βουδισμός που δημιουργήθηκε γύρω στα 1700 π.Χ. σαν αντίδραση προς τον βεδδισμό). Από τότε νέα φύλα εισβάλλουν από την κεντρική Ασία στην Ινδία και επικρατούν.

Τον 7ο αιώνα η Ινδία εξακολουθεί να είναι διαιρεμένη σε κρατίδια, από τα οποία σπουδαιότερα ήταν το Κασμίρ και το Νεπάλ. Από αυτήν την εξασθένηση της χώρας επωφελήθηκαν οι μουσουλμάνοι, που εισέβαλαν για πρώτη φορά το 711 και υπόταξαν τις χώρες γύρω από τον Ινδό. Η μουσουλμανική κατάκτηση της Ινδίας ολοκληρώνεται στις αρχές του 14ου αιώνα. Επικίνδυνοι αντίπαλοι των μουσουλμάνων ηγεμόνων αρχίζουν να γίνονται τότε οι Μογγόλοι. Στο τέλος του 14ου αιώνα εισέβαλε στην Ινδία ο Ταμερλάνος και οι ταταρικές ορδές που λεηλάτησαν και κατέστρεψαν τα πάντα. Μετά την ταταρική εισβολή ακολούθησε η επικράτηση των Μογγόλων που τη διαδέχθηκε η ευρωπαϊκή.

Πρωτοπόροι της ευρωπαϊκής διείσδυσης υπήρξαν οι Πορτογάλοι. Ο Βάσκο ντα Γκάμα, που ονομάστηκε αντιβασιλιάς της Πορτογαλίας στην Ινδία το 1524, θεμελίωσε την εκεί πορτογαλική κυριαρχία. Αυτή διάρκεσε πολλές δεκάδες χρόνια και υπήρξε απόλυτη στη δυτική ακτή της ινδικής χερσονήσου. Κατά τις αρχές του 17ου αιώνα αποφάσισαν να αντικαταστήσουν τους Πορτογάλους οι Ολλανδοί και κυρίως οι Άγγλοι. Αυτοί, με την «Εταιρεία των Ανατολικών Ινδιών» που έγινε πανίσχυρη, απέκτησαν σημαντικά πρακτορεία και προνόμια στην Ινδία. Επί δυο αιώνες (17ο και 18ο) αγγλικά και γαλλικά συμφέροντα ανταγωνίζονταν στην Ινδία με αποτέλεσμα να επεκτείνουν βαθμηδόν την επιρροή τους, άλλοτε με τη βία και άλλοτε με την υπογραφή συμφωνιών με τους ντόπιους ηγεμόνες σ' όλη την ινδική χερσόνησο. Τελικά επικράτησαν οι Άγγλοι, που, αφού αντιμετώπισαν εξεγέρσεις των ιθαγενών, καθαίρεσαν τον τελευταίο Μογγόλο ηγεμόνα το 1857 και μεταβίβασαν (το επόμενο έτος) την εξουσία από την «εταιρεία των Ινδιών» στο αγγλικό στέμμα. Το 1877 η βασίλισσα Βικτωρία ονομάστηκε «αυτοκράτειρα των Ινδιών».

Ακολούθησαν ακούραστες προσπάθειες των Ινδών να απαλλαγούν από την αγγλική κυριαρχία, ειρηνικές κι ένοπλες εξεγέρσεις που πνίγηκαν στο αίμα. Το

1885 ιδρύθηκε το «Ινδικό Εθνικό Κογκρέσο», το οποίο έθεσε ως στόχο του την απελευθέρωση της Ινδίας και έγινε ισχυρότατη οργάνωση, υποστηριζόμενη από όλους τους Ινδούς. Κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο οι Ινδοί πολέμησαν στο πλευρό των Άγγλων, πιστεύοντας ότι η λήξη του πολέμου θα σήμαινε την ανεξαρτησία τους.

Επικεφαλής του κινήματος είχε τεθεί ο Μαχάτμα Γκάντι, που επιδίωξε να εξαναγκάσει τους Άγγλους να δεχτούν το αίτημα των συμπατριωτών του για ανεξαρτησία με την «παθητική αντίσταση». Ο Μαχάτμα Γκάντι δολοφονήθηκε.

Κατά την περίοδο του μεσοπολέμου έγιναν πολλές ένοπλες εξεγέρσεις των Ινδών, που πολέμησαν και πάλι στο πλευρό των Άγγλων στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τέλος, μετά από μακρές και δυσχερείς διαπραγματεύσεις, το 1947 η Ινδία χωρίστηκε σε δύο αυτόνομα κράτη, στο πλαίσιο της βρετανικής κοινοπολιτείας: το Πακιστάν και τη μεγάλη, αυτόνομη Ινδική Δημοκρατία.

Σήμερα Πρόεδρος είναι η Πρατίμπα Πατίλ και Πρωθυπουργός ο Μαμοχάν Σινγκ.

Δημογραφία

Το προσδόκιμο ζωής στο σύνολο του πληθυσμού ήταν σύμφωνα με εκτιμήσεις του 2009 τα 69,89 χρόνια (67,46 χρόνια οι άνδρες και 72,61 οι γυναίκες).

Διακυβέρνηση

Το πολίτευμα της χώρας είναι ομοσπονδιακή δημοκρατία. Το Κοινοβούλιο ή Sansad αποτελείται από το Συμβούλιο των Πολιτειών (Rajya Sabha), που είναι ένα σώμα που απαρτίζεται από γύρω στα 250 μέλη, 12 εκ των οποίων διορίζονται από τον πρόεδρο, ενώ τα υπόλοιπα εκλέγονται από τα εκλεγμένα μέλη των κρατικών και εδαφικών συνελεύσεων, καθώς επίσης και από τη Λαϊκή Συνέλευση (Lok Sabha, με 545 έδρες- οι 543 εκλέγονται για πενταετή θητεία από το λαό και 2 διορίζονται από τον πρόεδρο). Δικαίωμα ψήφου στις εκλογές έχουν όσες και όσοι είναι ηλικίας 18 ετών και άνω.

Βουλευτικές εκλογές 2009

Οι τελευταίες βουλευτικές εκλογές διεξήχθησαν σε πέντε φάσεις, στις 16, 23 και 30 Απριλίου του 2009 καθώς επίσης στις 7 και στις 13 Μαΐου. Η καταμέτρηση των ψήφων ξεκίνησε στις 16 του μηνός. Τα πρώτα αποτελέσματα έδειξαν ότι το Ινδικό Εθνικό Κογκρέσο και ο Ενωμένος Προοδευτικός Συνασπισμός εξασφάλισαν περισσότερες από 250 έδρες συνολικά. Το Κόμμα Μπαρατίγια Τζανάτα παραδέχθηκε την ήττα του.

Το Κόμμα του Κογκρέσου πρόκειται να σχηματίσει κυβέρνηση και πρωθυπουργός παραμένει ο Μανμοχάν Σινχ. Ο τελευταίος έγινε ο πρώτος πρωθυπουργός της Ινδίας μετά τον Γιαβαχαρλάλ Νεχρού που κέρδισε επανεκλογή έπειτα από τη θητεία του για πλήρη πενταετία. Ορκίστηκε για 2η θητεία στις 22 Μαΐου του 2009 και η δεύτερη θητεία ξεκίνησε επίσημα στις 25 Μαΐου.⁷⁹

Κουλτούρα

Ινδουισμός

Ινδουισμός, Βραχμανισμός και βραχμανική θρησκεία είναι ονομασίες με τις οποίες περιγράφονται οι πάμπολλες τοπικές θρησκείες, θρησκευτικές πρακτικές και επιμέρους σχολές (αιρέσεις, *σαμπραντάγιας*) της Ινδίας. Από τους ίδιους τους πιστούς της, η θρησκεία των Ινδών περιγράφεται συνήθως από τη σανσκριτική έκφραση *Σανατάνα* Ντάρμα, που σημαίνει «αιώνιος νόμος», «αιώνια τάξη» ή «πατρική πίστη».

Αναφέρεται συχνά ως η αρχαιότερη θρησκεία του κόσμου, καθώς κάποιες από τις ρίζες της ανάγονται στην Εποχή του Σιδήρου. Ο Ινδουισμός είναι η τρίτη μεγαλύτερη θρησκεία του κόσμου σε αριθμό πιστών, μετά το Χριστιανισμό και το Ισλάμ, με περίπου ένα δισεκατομμύριο πιστούς, εκ των οποίων πάνω από το 90% κατοικεί στην Ινδία. Ινδουιστικές κοινότητες βρίσκονται επίσης στο Νεπάλ, τη Σρι Λάνκα, τη Μαλαισία, τη Σιγκαπούρη, το

⁷⁹ <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CE%BD%CE%B4%CE%AF%CE%B1>

Μαυρίκιο, τα Νησιά Φίτζι, τη Σουρινάμ, τη Γουιάνα, το Τρινιντάντ και Τομπάγκο, το Ηνωμένο Βασίλειο, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο Ινδουισμός βασίζεται στα ιερά κείμενα Βέντα (Βέδες) καθώς και στη διδασκαλία των γκουρού (δασκάλων).

Ετυμολογία

Βραχμανισμός είναι η επίσημη ονομασία της ινδικής θρησκείας. Ετυμολογικά, ο όρος προέρχεται από την ονομασία της κάστας των Ινδών ιερέων ή βραχμάνων (στα σανσκριτικά «Μπράχμανα») και χρησιμοποιείται από την πρώτη χιλιετία π.Χ., όταν η κάστα των ιερέων απέκτησε την κοινωνική της θέση.

Ο όρος Ινδουισμός είναι ξενικός, αλλά είναι αυτός που έχει επικρατήσει. Ετυμολογικά προέρχεται από τον ποταμό Ινδό και χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τους μουσουλμάνους που έφταναν στην Ινδία για να προσδιορίσει τους μη μουσουλμάνους Ινδούς.

Κατά την κλασική περίοδο, από το 500 π.Χ. και μετά, ο Ινδουισμός πήρε τη σημερινή μορφή του και εξαπλώθηκε ραγδαία, με τη βοήθεια και της σανσκριτικής γλώσσας. Από αυτή την περίοδο και μετά, οι τελετές προς τιμήν των θεών δε γίνονταν πλέον υπαίθρια, αλλά σε ναούς με αγάλματα των θεών, μπροστά στα οποία οι πιστοί άφηναν τις προσφορές τους. Μετά τον 4ο αιώνα π.Χ., ο Ινδουισμός απειλήθηκε από την εξάπλωση του Βουδισμού, αλλά καθώς ο τελευταίος εξαπλώθηκε τελικά προς τα ανατολικά, ο Ινδουισμός ανέκαμψε σημαντικά και τον 4ο μ.Χ. αιώνα αναγνωρίστηκε επίσημα.

Μετά τον 8ο αιώνα, το Ισλάμ είχε εξαπλωθεί στη βόρεια Ινδία, και πολλοί Ινδουιστές είχαν μεταστραφεί σε αυτό. Την ίδια εποχή, ομάδες πιστών, υπό την επιρροή του μονοθεϊστικού Ισλάμ επιχείρησαν να εισάγουν το μονοθεϊσμό και στον Ινδουισμό. Την ίδια εποχή σχηματίστηκε και η «αίρεση» των Σιχ, οι οποίοι είναι μονοθεϊστές και θεωρούν ότι είναι εντελώς διαφορετική θρησκεία, καθώς πιστεύουν σε ένα μείγμα ινδουιστικών και ισλαμικών δογμάτων. Κατά την περίοδο της Βρετανικής κυριαρχίας, μετά το 1877, διάφοροι μεταρρυθμιστές, υπό την επίδραση των νέων τεχνολογιών και φιλοσοφικών ρευμάτων, προσπάθησαν να συμφιλιώσουν τον Ινδουισμό με τις άλλες

θρησκείες, θεωρώντας ότι ο Ινδουισμός είναι δυνατόν να έχει χώρο για την λατρεία και άλλων προφητών και θρησκευτικών δασκάλων.

Μετά την ανεξαρτησία της Ινδίας, το 1947, προέκυψαν προβλήματα στη συνύπαρξη Ινδουιστών και μουσουλμάνων, τα οποία οδήγησαν στην απόσχιση των μουσουλμάνων, οι οποίοι δημιούργησαν το Πακιστάν. Έτσι, η Ινδία έγινε ένα κράτος με σχεδόν αμιγή Ινδουιστικό πληθυσμό.

Η «Αιώνια Θρησκεία» (*Σανατάνα Ντάρμα*) δεν έχει ιδρυτή, ούτε υπάρχει συγκεκριμένο πρόσωπο-σωτήρας. Ο πιστός μπορεί να έχει έναν προσωπικό Θεό-δημιουργό, ή να πιστεύει απλά στην ιδέα ενός νόμου που διέπει τον κόσμο. Σε διάφορες εποχές εμφανίστηκαν διδάσκαλοι και σοφοί άνδρες, οι οποίοι με τα κηρύγματα και τη διδασκαλία τους έδωσαν νέα κατεύθυνση και νέα πνοή στα θρησκευτικά πιστεύω του ινδουισμού.

Ο Ινδουισμός είναι μια εντυπωσιακά ευπροσάρμοστη στις συνθήκες κάθε εποχής θρησκεία. Περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία θρησκευτικών πρακτικών και εξελίσσεται συνεχώς, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Δεν έχει κάποιο ιερό κείμενο, ενώ οι κατά καιρούς διδάσκαλοι έδειξαν νέους «δρόμους σωτηρίας». Αρχικά, ως θρησκεία των αυτοχθόνων Ινδών, ήταν ουσιαστικά λατρεία της φύσης. Αργότερα εξελίχθηκε και συστηματοποιήθηκε από τους βραχμάνους. Απέκτησε την ιδέα ότι ο κόσμος διέπεται από κάποιο καθολικό νόμο (ντάρμα), η επίγεια έκφανση του οποίου είναι το αυστηρό, ιεραρχικό κοινωνικό σύστημα των καστών, καθώς και την ιδέα ότι ο κόσμος συνεχώς φτάνει σε ένα τέλος και ξεκινάει από την αρχή.

Ο Ινδουισμός είναι αποκλειστικό γέννημα του ινδικού πολιτισμού. Η εκτός Ινδίας επιρροή του περιορίζεται μόνο σε μικρό ιεραποστολικό έργο στην νοτιοανατολική Ασία και την Ινδονησία, με σκοπό την ενσωμάτωση φυλών ως νέες κάστες, ενώ μεμονωμένοι μη Ινδοί μεταστράφηκαν στον Ινδουισμό υπό την επίδραση βραχμάνων στοχαστών, ιδίως κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, όπου επικρατούσε η λεγόμενη «μανία με την Ινδία».⁸⁰

Βουδισμός

⁸⁰ <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CE%BD%CE%B4%CE%BF%CF%85%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

Είναι η θρησκευτική και φιλοσοφική διδασκαλία του Βούδα. Η αφετηρία του Βουδισμού εντοπίζεται πριν από 2.500 χρόνια στην Ινδία από όπου η διδασκαλία του μεταδόθηκε και κατέληξε σήμερα να είναι η τέταρτη μεγαλύτερη θρησκεία παγκοσμίως, με περίπου 350 εκατομμύρια πιστούς και παρουσία κυρίως σε χώρες της Ανατολής όπως η Ινδία, η Ταϊλάνδη, η Κίνα, η Μιανμάρ, η Ιαπωνία, η Σρι Λάνκα και η Ταϊβάν. Ωστόσο, έχει και διάσημους οπαδούς σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο Βουδισμός βασίζεται στη συμπόνια και τη μη βία και δεν έχει γίνει κανένας πόλεμος στο όνομά του. Προωθεί την ειρήνη, την εσωτερική σταθερότητα και ηρεμία, έναν ηθικό τρόπο ζωής βασισμένο στα διδάγματα του Βούδα, που καταγράφηκαν από τους μαθητές του μετά το θάνατό του. Αν και ανάλογα με τη χώρα στην οποία διαδόθηκε ο Βουδισμός υπήρξαν διαφοροποιήσεις, η βασική αρχή του παραμένει κοινή και αφορά την προσπάθεια για να πετύχει ο καθένας ειρήνη, αγάπη και τον οίκτο μέσα του. Βούδας σημαίνει πεφωτισμένος αλλά ο ίδιος δεν θεωρείται θεός και οι βουδιστές δεν προσεύχονται σε αυτόν για να τύχουν εύνοιας. Αντιθέτως εστιάζουν στην αναζήτηση για τη μείωση του πόνου μέσω της περισυλλογής και την αναζήτηση για μια απλή ζωή χωρίς πόθους.

Πέντε είναι οι σημαντικές εντολές του Βουδισμού, που προσπαθούν να ακολουθήσουν οι πιστοί του: να μην σκοτώσουν κανένα έμψυχο ον, να μην κλέψουν ή πάρουν οτιδήποτε δεν παρέχεται δωρεάν, να μην ψεύδονται, να αποφεύγουν τη χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών και να απέχουν από καταχρήσεις ή υπερβολές στη σεξουαλική τους ζωή. Πιστεύεται ότι όταν ο βουδιστής επιτύχει τη Νιρβάνα και αντιληφθεί ότι η ζωή δεν σχετίζεται με υλικά αγαθά, τότε θα μπορέσει να τη χρησιμοποιήσει για να βελτιώσει τον κόσμο.⁸¹

Οικονομία

Νόμισμα της χώρας είναι η ρουπία.

⁸¹ <http://news247.gr/a/38!21437>

Σήμερα η Ινδία θεωρείται μια από τις ανερχόμενες υπερδυνάμεις. Η Ινδία είναι χώρα γεωργική και βιομηχανική. Παράγει ρύζι, κεχρί, κριθάρι, σουσάμι, λινάρι, κάνναβη, ιούτη (γιούτα), ζαχαροκάλαμο και τσάι. Τα δάση της καλύπτουν το 11% του εδάφους της και παρέχουν πολύτιμη ξυλεία (έβενος, σάνταζο). Στη Βεγγάλη κυριαρχεί το μπαμπού που χρησιμοποιείται με πολλούς τρόπους από τον πληθυσμό. Διατρέφονται λίγα πρόβατα, άλογα καμήλες, χοιρινά, ελέφαντες. Συγχρόνως όμως υπάρχουν 176 εκατομμύρια βόδια και 51 εκατομμύρια βουβάλια που ξεπερνούν τις ανάγκες του πληθυσμού σχετικά με την εργασία και το κρέας που μπορούν να προσφέρουν, όμως οι ινδουιστές δεν τα εκμεταλλεύονται γιατί αυτό αντιτίθεται στις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

Η χώρα παράγει γαιάνθρακα στην Καλκούτα και τη Βεγγάλη και πετρέλαιο στην περιοχή του Άσαμ. Κατέχει την πρώτη θέση στον κόσμο στην παραγωγή μίκας και την τέταρτη στην παραγωγή μαγγανίου. Τα ορυχεία βωξίτη τροφοδοτούν μια αναπτυγμένη βιομηχανία αλουμινίου. Αναπτυγμένες επίσης είναι η υφαντουργία, η σιδηρουργία, η υδροηλεκτρική παραγωγή, το εμπόριο. Εξάγονται τσάι, δέρματα, μπαχαρικά, ιούτη, βαμβάκι. Εισάγονται βιοτεχνικά προϊόντα, μηχανήματα, δημητριακά, λάδια κλπ. Το συγκοινωνιακό δίκτυο (τρένα, αυτοκινητόδρομοι, ποταμόπλοια στο Γάγγη) είναι ανεπαρκές και δε βοηθά την ανάπτυξη της οικονομίας.

Ένα ποδήλατο «ρίκ-σοου» (rickshaw) φορτωμένο με παιδιά: Μια κλασική εικόνα της Ινδίας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Ινδία διαμορφώνει σήμερα το 4.6 % του παγκόσμιου ΑΕΠ και το 1.4 % των παγκόσμιων εξαγωγών. Ο πληθυσμός της αποτελεί το 18% του συνολικού παγκόσμιου πληθυσμού το 2007.⁸²

Σε σχέση με την Κίνα η Ινδία έχει πολλά βήματα να κάνει ακόμα.

Ο πληθωρισμός και τα δημοσιονομικά ελλείμματα αποτελούν σημαντικό θέμα για την πορεία της οικονομικής ανάπτυξης της Ινδίας.

Ο πληθωρισμός έφερε αύξηση στις τιμές των τροφίμων και πολλά κοινωνικά προβλήματα αφού μεγάλο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού αντιμετώπισε έντονο πρόβλημα σίτισης.

Ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές το πρόβλημα εντάθηκε.

Η φτώχεια ,ο αναλφαβητισμός,η παιδική εργασία και η ανεργία αποτελούν σημαντικά κοινωνικά προβλήματα για το ινδικό κράτος τα οποία επιδρούν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και στην δημιουργία κοινωνικών ανισοτήτων.

Η οικονομία της Ινδίας στηρίζεται στην παροχή υπηρεσιών ιδιαίτερα σε εταιρείες παραγωγής και σχεδιασμού ηλεκτρονικών υπολογιστών , call centers, back office services .

Το Silicon Valley των ΗΠΑ έχει μετακομίσει στην Ινδία σε μορφή πολύ πιο συμφέρουσα για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Τα κέρδη τους εκτινάχτηκαν αφού ο Ινδός υπάλληλος λαμβάνει 60% χαμηλότερο μισθό σε σχέση με τον Αμερικανό υπάλληλο.

Επίσης δουλεύει περισσότερες ώρες και δυστυχώς τις περισσότερες φορές με λιγότερα εργασιακά δικαιώματα.

Το μεγάλο ποσοστό των ατόμων σε νεαρή ηλικία ικανά για εργασία αποτελεί σημαντικό στοιχείο που δημιουργεί μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης για την Ινδία (σε αντίθεση για παράδειγμα με την Ιαπωνία όπου ο πληθυσμός της κυριαρχείται από άτομα μεγάλης ηλικίας μη ικανά για εργασία)

Το υψηλό επίπεδο μόρφωσης των Ινδών καθώς οι περισσότεροι που σπουδάζουν στο εξωτερικό γυρνούν στην πατρίδα τους για να εργαστούν

⁸² οπ σημ 3 σελ 430

Και ο μεγάλος αριθμός αποφοίτων μηχανικών (150.000 ετησίως) και τεχνικών ηλεκτρονικών υπολογιστών εξηγούν επίσης το πλήθος των εταιρειών ηλεκτρονικών υπολογιστών που μετεγκαταστάθηκαν στην Ινδία.

Η διασπορά είναι πολύ ισχυρή και συντηρεί σημαντικό μέρος του πληθυσμού.

Οι μισθοί είναι πολύ χαμηλοί, οι υπάλληλοι μορφωμένοι και το ποσοστό του νεανικού πληθυσμού αυξάνεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια.

Η έλλειψη υποδομών, η γραφειοκρατία, η διαφθορά και το πολύπλοκο φορολογικό σύστημα τα οποία αποτελούσαν στοιχεία απώθησης των ΑΞΕ αρχίζουν να βελτιώνονται καθώς μεγάλα επενδυτικά έργα βρίσκονται σε εξέλιξη και επενδυτικές συμφωνίες μεγάλου προϋπολογισμού έχουν συναφθεί.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα επίσης αποτελούν θέμα προς επίλυση τα μελλοντικά χρόνια για την Ινδία.

Ο συνδυασμός παράδοσης και εκμοντερνισμού αποτελεί το πιο αξιοθαύμαστο στοιχείο της ινδικής κουλτούρας.

Η μεγαλύτερη δημοκρατία του κόσμου δοκιμάζει να αναπτυχθεί οικονομικά και στηρίζει σημαντικά την παγκόσμια οικονομία μέσω της παροχής υπηρεσιών και υψηλού επιπέδου τεχνολογικών προϊόντων.

Το συνοριακό πρόβλημα της Ινδίας με το Πακιστάν αποτελεί παράγοντα αστάθειας στην περιοχή.⁸³

Το Κασμίρ είναι χώρα στην Β. Ινδία, μεταξύ του Δυτικού Πακιστάν και του Θιβέτ. Μέρος του Κασμίρ κατέχει η Ινδία και μέρος το Πακιστάν. Το Κασμίρ έχει πληθυσμό 4 - 5 εκατομμύρια. Μεγαλύτερη πόλη είναι η Σριναγκάρ, που βρίσκεται στον ινδικό τομέα της χώρας. Το Κασμίρ καλύπτει μια κοιλάδα στο πάνω μέρος του ποταμού Τσόμπα και του ποταμού Τζέλουμ, που λέγεται **"Ευδαίμων Κοιλάδα"**. Έχει εύκρατο κλίμα, αν και βρίσκεται στους πρόποδες των Ιμαλαΐων. Στην κοιλάδα του Κασμίρ καλλιεργούνται ρύζι, καλαμπόκι, καπνός, άλλα δημητριακά. Επίσης εκτρέφονται μεταξοσκώληκες και πρόβατα. Στο Κασμίρ υπάρχουν κοιτάσματα λιθάνθρακα, λιγνίτη κλπ. και αυτός είναι ίσως ο λόγος που διαφιλονικούν τη χώρα τόσο το Πακιστάν, όσο και η Ινδία. Το μεγαλύτερο μέρος της οικονομίας του Κασμίρ στηρίζεται στην υφαντουργία

⁸³ Σωτηρόπουλος Δ, Χουλιάρης Α, Ρούσσος Σ, Σκλιάς Π, Ο Τρίτος Κόσμος- πολιτική, κοινωνία, οικονομία, διεθνείς σχέσεις, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2005, σελ 266-275

μεταξωτών που γίνεται και σε βιοτεχνίες και σε σύγχρονα εργοστάσια στη Σριναγκάρ.

Το Κασμίρ ήταν αρχικά ανεξάρτητο βασίλειο, αργότερα δέχτηκε μουσουλμανική εισβολή και αποτέλεσε τμήμα του Αφγανιστάν. Στη συνέχεια το Κασμίρ ήρθε στην αγγλική κατοχή και μετά την ανεξαρτητοποίησή του μοιράστηκε στην Ινδία και το Πακιστάν. Όμως το 1957 η Ινδία προσάρτησε αιφνιδιαστικά το Κασμίρ, ενώ το Πακιστάν κατέφυγε στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Στο ινδικό Κασμίρ σημειώνονται βίαια επεισόδια μετά το ξέσπασμα το 1989 αυτονομιστικής εξέγερσης από ένοπλους ισλαμιστές, που προέρχονται κυρίως από το πακιστανικό Κασμίρ και μάχονται κατά της «ινδικής κατοχής».

Ο ινδικός στρατός θα αποχωρήσει σταδιακά από πόλεις του Κασμίρ, περιοχή η οποία τα τελευταία είκοσι χρόνια αποτελεί εστία βίαιων επεισοδίων, ανακοίνωσε τον Ιούνιο του 2009 ο υπουργός Εσωτερικών της Ινδίας.

Εάν αυτή η απόφαση υλοποιηθεί, θα είναι η πρώτη αποχώρηση του ινδικού στρατού από κατοικημένες περιοχές της ινδικής πλευράς του Κασμίρ, μια περιοχή των Ιμαλαΐων που είναι χωρισμένη ανάμεσα στην Ινδία και το Πακιστάν και της οποίας την κυριαρχία διεκδικούν οι δύο χώρες. Σχεδόν 47.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους στην σύγκρουση αυτή μέχρι σήμερα.

«Στις κατοικημένες περιοχές, θεωρούμε ότι η τήρηση της τάξης και του νόμου ανήκουν στην αρμοδιότητα των αστυνομικών δυνάμεων», δήλωσε στους δημοσιογράφους ο Π. Σινταμπάρν, ο οποίος ωστόσο δεν έδωσε το χρονοδιάγραμμα αποχώρησης των δυνάμεων.

Οι σχέσεις της Ινδίας με τις ΗΠΑ αποτελούν μια απάντηση των ΗΠΑ στην αυξανόμενη άνοδο της Κίνας.

Η εξισορρόπηση της Κίνας που επιδιώκουν οι ΗΠΑ με την συμμαχία τους με την Ινδία εξηγεί τις στενές εμπορικές και στρατιωτικές σχέσεις των δυο κρατών.

Η αναγνώριση της Ινδίας από τις ΗΠΑ ως πυρηνική δύναμη αποτελεί επίσης μια αμερικανική στρατηγική με σκοπό να εξισορροπηθεί η πυρηνική απειλή της Κίνας καθώς επίσης και μια εμπορική κίνηση συμφέροντος με σκοπό να απορροφηθούν πυρηνικά υλικά των ΗΠΑ προς την Ινδία.

Οι σχέσεις με την Κίνα είναι τα τελευταία χρόνια καλές καθώς και οι δυο αποτελούν πυρηνικές δυνάμεις και θέλουν σταθερότητα στην περιοχή και συναλλάσσονται εμπορικά σε μεγάλο βαθμό.

Η Ινδία έχει ήδη υπογράψει δεκατρείς συμφωνίες με την Κίνα το 2006 στον αγροτικό, ενεργειακό και χρηματοοικονομικό τομέα .

Βλέπει βέβαια ανταγωνιστικά στον εμπορικό τομέα την Κίνα.

Οι σχέσεις της Ινδίας με την Ρωσία αφορούν όχι μόνο τον ενεργειακό τομέα αλλά και τον εξοπλιστικό καθώς η Ινδία αγοράζει αμυντικά συστήματα από την Ρωσία ⁸⁴.

Διάστημα

Η Ινδία σαν μια από τις πιο αναπτυσσόμενες τεχνολογικά χώρες στον κόσμο έχει σχεδιάσει και διαστημικό πρόγραμμα. Σύμφωνα με αυτό η Ινδία εκτόξευσε ένα μη επανδρωμένο σκάφος στη Σελήνη το 2008. Εκτός αυτού η πρώτη της επανδρωμένη αποστολή στο διάστημα προγραμματίζεται το 2014, ενώ για τη Σελήνη η πρώτη της επανδρωμένη αποστολή έχει προγραμματιστεί για το 2020. Αυτό το σχέδιο είναι πολύ φιλόδοξο και χρηματοδοτείται με μεγάλα ποσά αφού προβλέπεται ότι θα στοιχίσει 2,2 δισεκατομμύρια δολάρια.

Οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η Ινδία αφορούν κυρίως εσωτερικά της θέματα όπως οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες του πληθυσμού της, η έλλειψη υπηρεσιών υγείας στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας, τα μεγάλα ποσοστά κρουσμάτων AIDS, η μόλυνση του πόσιμου νερού, η πειρατεία σε λογισμικό, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

⁸⁴ οπ σημ 3 σελ 124-126

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο. Οι οικονομικές ,κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις που το χαρακτηρίζουν έχουν αλυσιδωτή σχέση .Η οικονομική διάσταση δεν μπορεί να αποκοπεί από τις άλλες διαστάσεις και το αντίστροφο. Οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις αποτελούν πολύ σημαντικές πλευρές του φαινομένου και έχει παρατηρηθεί μερικές αναλύσεις να αφιερώνουν μικρή έκταση στις διαστάσεις αυτές.

Η απελευθέρωση των αγορών , η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, προσώπων και υπηρεσιών καθώς και η ταχύτητα των συναλλαγών η οποία με την εξέλιξη της τεχνολογίας αυξήθηκε σημαντικά αποτελούν τα πρώτα σημαντικά δείγματα της οικονομικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης . Τον Αύγουστο του 2008 είδαμε την αρχή της κρίσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα και την ανάγκη των ΗΠΑ να συνεργαστούν με άλλα κράτη και αναδυόμενες οικονομικά δυνάμεις ώστε να στηρίξουν την οικονομία τους και να τονώσουν την διεθνή οικονομία .

Η έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου έγινε ακόμα πιο εμφανής λόγω της οικονομικής κρίσης αφού τα κράτη αντέδρασαν σπασμωδικά και δεν υπήρχε η ανάλογη καθοδήγηση σε παγκόσμιο επίπεδο ώστε να ληφθούν μέτρα ανακουφιστικά ενάντια στην οικονομική κρίση.

Η παγκόσμια οικονομία αποτελεί σημαντικό κομμάτι του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης καθώς καθορίζει τις οικονομικές σχέσεις , την κατανομή του πλούτου μεταξύ των κρατών αλλά και την δυναμική πορεία των διεθνών σχέσεων αφού η διεθνής οικονομία κινητοποιεί τα κράτη τις περισσότερες φορές να συμμετέχουν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Το διεθνές εμπόριο, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις , οι κινήσεις κεφαλαίων αποτελούν τα βασικά συστατικά της οικονομικής παγκοσμιοποίησης

Ο ρόλος των κρατών, των πολυεθνικών εταιρειών , των διεθνών οργανισμών, των κοινωνικών κινημάτων , των ΜΚΟ καθώς και άλλων παραγόντων αποτελούν βασικές συνιστώσες του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης .

Η αλληλεξάρτηση μεταξύ των χρηματαγορών, των πολυεθνικών εταιρειών καθώς και άλλων οικονομικών φορέων διαμορφώνουν το πλαίσιο αναφοράς στον οικονομικό τομέα του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης.

Τα ιλιγγιώδη ποσά τα οποία διακινούνται καθημερινά στα χρηματιστήρια των μεγαλύτερων οικονομικών κέντρων παγκοσμίως δηλώνουν την αλληλεξάρτηση καθώς και τον πλούτο που υπάρχει και διακινείται στις παγκόσμιες χρηματαγορές.

Επίσης δηλώνουν πως η οικονομική παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί εύκολα να σταματήσει καθώς ο κίνδυνος κατάρρευσης ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος συνεπάγεται όχι μόνο τεράστια οικονομική κρίση - φτώχεια αλλά και τεράστιες ανισότητες και αστάθεια στο διεθνές σύστημα.

Πλέον μαζί με την οικονομία που παγκοσμιοποιείται ,εμφανίζεται και η παγκοσμιοποίηση κοινωνικών φαινομένων θρησκευτικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού χαρακτήρα.

Η τρομοκρατία, η διαφθορά, η λαθρομετανάστευση, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων έχουν πλέον παγκοσμιοποιηθεί και απαιτούν παγκόσμια μέτρα αντιμετώπισης.

Η φροντίδα και η διαχείριση των κοινωνικών φαινομένων είναι σημαντική όχι μόνο για την μελλοντική ανάπτυξη αλλά και για να μας υπενθυμίσει την σημασία του ρόλου των κοινωνικών φαινομένων και την αλληλεξάρτηση με τα οικονομικά ζητήματα.

Οι κοινωνικές συνέπειες κάθε οικονομικής απόφασης θα είναι όλο και περισσότερο εμφανείς στο μέλλον.

Το πολιτιστικό μοτίβο του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης είναι σημαντικό να προστατευτεί από τα κράτη καθώς έτσι μόνο οι επόμενες γενιές θα γνωρίσουν την πολυπολιτισμικότητα και την διαφορετικότητα.

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ,η προστασία του περιβάλλοντος και η διασφάλιση της βιοποικιλότητας, η ενεργειακή ασφάλεια, η μείωση της παγκόσμιας φτώχειας και των ασθενειών ,η καταπολέμηση του εγκλήματος ,του παράνομου χρήματος, του λαθρεμπορίου, των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας αποτελούν μερικές από τις πολυάριθμες εγγυήσεις για την ομαλή εξέλιξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και της προστασίας του πλανήτη μας .

Οι ανισότητες ,τα χρέη, η φτώχεια , η ανεργία και τα δημογραφικά προβλήματα που συναντάμε σε πολλές χώρες αποτελούν σημαντικά κοινωνικά ζητήματα τα οποία έχουν άμεση επίδραση και στην οικονομική παγκοσμιοποίηση.

Ο ρόλος των περιφερειακών δυνάμεων στο διεθνές σύστημα τα τελευταία χρόνια όχι μόνο επηρεάζει τις διεθνείς εξελίξεις αλλά επίσης αναδεικνύει την σημασία τους ως περιφερειακούς δυναμικούς δρώντες στο παγκόσμιο σύστημα.

Η Κίνα και η Ινδία αποτελούν περιφερειακές δυνάμεις που συγκεντρώνουν οικονομική ,εμπορική, πληθυσμιακή, αναπτυξιακή και κατά συνέπεια στρατηγική ισχύ στο διεθνές σύστημα.

Η στρατηγική τους θέση τα καθιστά κράτη με μεγάλη επιρροή στην ασιατική ήπειρο.

Τα διαφορετικά πολιτικά τους συστήματα και η διαφορετική ηθικοκανονιστική τους δομή σε συνδυασμό με τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικούς ανάπτυξης και το άνοιγμα των αγορών τους στην παγκόσμια οικονομία αποτελούν ενδιαφέρον αντικείμενο μελέτης.

Η φιλοσοφία των δυο χωρών δηλώνει πολλά για τον τρόπο της οικονομικής τους ανάπτυξης η οποία και διαφέρει σημαντικά σε σχέση με τον δυτικό τρόπο οικονομικής ανάπτυξης αφού ενσωματώνει και πολιτιστικά στοιχεία.

Η Κίνα σήμερα⁸⁵ :

- 1)Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο
- 2)Είναι μια νέα τεχνολογική δύναμη λόγω των επενδύσεων της για προϊόντα υψηλής τεχνολογίας
- 3)Είναι μια ανερχόμενη στρατιωτική δύναμη καθώς αυξάνει τις αμυντικές, πυρηνικές, ναυτικές της δυνάμεις
- 4)Επιδιώκει να σταθεροποιήσει τις σχέσεις της με τις γειτονικές της χώρες

⁸⁵οπ σημ 3 σελ 419

5)Επεκτείνει τις συνεργασίες της με χώρες παραγωγής πρώτων υλών και ενεργειακών πόρων για να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες

Η παλιά αυτοκρατορία σήμερα αποτελεί μια περιφερειακή δύναμη με ισχυρή οικονομία που δεσπόζει στην Ανατολική Ασία , αριθμεί 1,3 δις άτομα και είναι από τις λίγες κομμουνιστικές χώρες η οποία εφάρμοσε την οικονομία της αγοράς για την οικονομική της ανάπτυξη.

Το πολιτικό της σύστημα σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή οικονομική της ανάπτυξη απασχολεί τους οικονομικούς αναλυτές και τους πολιτικούς επιστήμονες τα τελευταία χρόνια.

Η παγκοσμιοποίηση έφερε πολλές αλλαγές στην Κίνα καθώς όχι μόνο έδωσε στα οικονομικά της μεγέθη ανοδική πορεία για πάνω από δεκαπέντε χρόνια αλλά έδωσε σε εκατομμύρια Κινέζους μέσω της εργασίας τους το δικαίωμα σε ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο .

Ίσως είναι από τις λίγες φορές στην ιστορία της ανθρωπότητας που έγινε εφικτή μια τόσο μεγάλης κλίμακας επιτυχημένη αλλαγή στο βιοτικό επίπεδο εκατομμυρίων ανθρώπων.

Οι υποδομές ,τα τεχνολογικά επιτεύγματα ,οι επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία ,η λήψη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών μέτρων μετέτρεψαν την Κίνα σε μια χώρα δυναμική με προοπτικές μακροχρόνιας ανάπτυξης στο μέλλον.

Η Κίνα είναι θα λέγαμε η νικήτρια της παγκοσμιοποίησης καθώς κατόρθωσε να θέσει παρά τις δυσκολίες το πολιτικό σύστημα στην εξυπηρέτηση ενός ξεκάθολου οικονομικού στόχου: της ανάπτυξης.

Η Ινδία διαμορφώνει σήμερα το 4.6 % του παγκόσμιου ΑΕΠ και το 1.4 % των παγκόσμιων εξαγωγών. Ο πληθυσμός της αποτελεί το 18% του συνολικού παγκόσμιου πληθυσμού το 2007.⁸⁶

Σε σχέση με την Κίνα η Ινδία έχει πολλά βήματα να κάνει ακόμα.

Ο πληθωρισμός και τα δημοσιονομικά ελλείματα αποτελούν σημαντικό θέμα για την πορεία της οικονομικής ανάπτυξης της Ινδίας.

⁸⁶οπ σημ 3 σελ 430

Η φτώχεια ,ο αναλφαβητισμός,η παιδική εργασία και η ανεργία αποτελούν σημαντικά κοινωνικά προβλήματα για το ινδικό κράτος τα οποία επιδρούν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και στην δημιουργία κοινωνικών ανισοτήτων.

Η οικονομία της Ινδίας στηρίζεται στην παροχή υπηρεσιών ιδιαίτερα σε εταιρείες παραγωγής και σχεδιασμού ηλεκτρονικών υπολογιστών , call centers, back office services .

Το Silicon Valley των ΗΠΑ έχει μετακομίσει στην Ινδία σε μορφή πολύ πιο συμφέρουσα για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Τα κέρδη τους εκτινάχτηκαν αφού ο Ινδός υπάλληλος λαμβάνει 60% χαμηλότερο μισθό σε σχέση με τον Αμερικανό υπάλληλο.

Επίσης δουλεύει περισσότερες ώρες.

Το υψηλό επίπεδο μόρφωσης των Ινδών καθώς οι περισσότεροι που σπουδάζουν στο εξωτερικό γυρνούν στην πατρίδα τους για να εργαστούν

Και ο μεγάλος αριθμός αποφοίτων μηχανικών (150.000 ετησίως) και τεχνικών ηλεκτρονικών υπολογιστών εξηγούν επίσης το πλήθος των εταιρειών ηλεκτρονικών υπολογιστών που μετεγκαταστάθηκαν στην Ινδία.

Οι μισθοί είναι πολύ χαμηλοί ,οι υπάλληλοι μορφωμένοι και το ποσοστό του νεανικού πληθυσμού αυξάνεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια.

Η έλλειψη υποδομών , η γραφειοκρατία,η διαφθορά και το πολύπλοκο φορολογικό σύστημα τα οποία αποτελούσαν στοιχεία απώθησης των ΑΞΕ αρχίζουν να βελτιώνονται καθώς μεγάλα επενδυτικά έργα βρίσκονται σε εξέλιξη και επενδυτικές συμφωνίες μεγάλου προϋπολογισμού έχουν συναφθεί.

Η συμβολή των δυο κρατών στην διαδικασία της παγκοσμιοποίησης είναι σημαντική καθώς παράγουν σημαντικό ποσοστό αγαθών και υπηρεσιών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Εχουν υιοθετήσει στην οικονομική τους πολιτική την λογική cost-benefit και την εφαρμόζουν με επιτυχία μέχρι σήμερα.

Καλλιεργούν ακόμα τις μεθόδους που θα τους επιτρέψουν να συμμετέχουν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης .

Ο παράγοντας της οικονομικής ισχύος αναδείχτηκε ως ο πιο σημαντικός για τα δυο αυτά κράτη.

Υιοθέτησαν οικονομικά μέτρα που θα τους επιτρέψουν και στο μέλλον να μετατρέψουν την σταδιακά αυξανόμενη οικονομική τους ισχύ σε πολιτική ισχύ μέσα στο *υπο διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα* (όρος του καθηγητή κυρίου Ρουμελιώτη).

Βάσει της ρεαλιστικής θεωρίας κάθε κράτος μέσα στο άναρχο διεθνές περιβάλλον επιδιώκει να εξυπηρετήσει πρωτίστως τα εθνικά του συμφέροντα και να αυξήσει την ισχύ του έναντι των άλλων κρατών .

Στην περίπτωση της Κίνας και της Ινδίας αυτό ακριβώς συμβαίνει.

Τα δυο αυτά κράτη με την οικονομική τους ανάπτυξη και με τα άλλα χαρακτηριστικά που συγκεντρώνουν επιδιώκουν να εξυπηρετήσουν το εθνικό τους συμφέρον το οποίο εστιάζει στην οικονομική τους ανάπτυξη για να παρέχουν στους κατοίκους τους ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο και στην χώρα τους μια θέση ισχυρής δύναμης στο διεθνές σύστημα με πολιτική και οικονομική ισχύ έναντι των άλλων κρατών.

Είναι δύσκολο να αγνοήσουμε την οικονομική ισχύ των δυο κρατών και τον ρόλο τους στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.

Η κατανόηση του ρόλου τους ίσως μας βοηθήσει να δούμε και να αναλύσουμε με ευρεία οπτική αρκετά από τα φαινόμενα των διεθνών σχέσεων . Μάλλον πιο ευρεία από ότι θα τα βλέπαμε στο παρελθόν όταν οι δρώντες των διεθνών σχέσεων ήταν λιγότεροι .

Το υπό διαμόρφωση πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα αλλάζει τον χαρακτήρα των διεθνών σχέσεων και προσθέτει νέους δρώντες .

Η ηγεμονική δύναμη συνεχίζει να υπάρχει αλλά οι κανόνες και οι ευθύνες πλέον έχουν επιμεριστεί.

Οι νέοι δρώντες δεν είναι άμοιροι ευθυνών. Εισήλθαν σε ένα σύστημα όπου η ισχύς έχει μοιραστεί σε πολλούς τομείς και έχουν όχι μόνο δικαιώματα για την παγκόσμια διακυβέρνηση αλλά και υποχρεώσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Γεμτος Πέτρος, Η Οργάνωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων, εκδόσεις Αντ.Σακκουλα, Αθήνα, 1978

Κώνστας Δημήτρης- Αρβανιτόπουλος Κωνσταντίνος, Διεθνείς Σχέσεις, Συνέχεια και Μεταβολή τόμος Α΄, Βιβλιοθήκη ΙΔΙΣ Νο 11, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2002

Πλατιάς Αθανάσιος, Το νέο διεθνές σύστημα- Ρεαλιστική προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων, Βιβλιοθήκη ΙΔΙΣ Νο 8, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995

Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Παγκόσμια Διακυβέρνηση ή Ηγεμονική Παγκοσμιοποίηση ;, Αθήνα, εκδόσεις Λιβάνη, 2002

Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Προς έναν πολυπολικό κόσμο, Αθήνα, εκδόσεις Λιβάνη, 2009,

Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση, Αθήνα, εκδόσεις Λιβάνη, 2006

Στέφανου Κωνσταντίνος και Χρήστος Γκόρτσος, Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2005

Σουν Τζου, Η τέχνη του πολέμου, εκδόσεις Οδυσσέας, 2000

Σωτηρόπουλος Δ, Χουλιάρης Α, Ρούσσος Σ, Σκλιάς Π, Ο Τρίτος Κόσμος- πολιτική, κοινωνία, οικονομία, διεθνείς σχέσεις, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2005

Stephanie Bessiere, Η Κίνα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα Η επιστροφή μιας δύναμης;, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2007

Gilpin Robert, πόλεμος και αλλαγή στη διεθνή πολιτική, Αθήνα, εκδόσεις Ποιότητα, 2003

Gilpin Robert, Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία Η διεθνής οικονομική τάξη, εκδόσεις Ποιότητα, Β΄ έκδοση, 2002

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

The post american world, Zakaria Fareed, New York , W W Norton 2008

Making Globalization Work , Joseph Stiglitz ,WW Norton 2006

In Defense of Globalization,Jagdish Bhagwati ,Oxford 2004

Why Globalization Works , M Wolf ,Yale University Press 2005

George Soros on globalization, George Soros, Public Affairs Ltd, Oxford 2002

Globality, Sirkin H,Hemerling J,Bhattacharya A,Headline 2008

China: Fragile Superpower ,Susan L. Shirk ,Oxford 2007

China's rise challenges and opportunities,C. Fred Bergsten, Charles Freeman, Nicholas R. Lardy,Derek J. Mitchell,Peterson Institute for International Economics and CSIS 2008

China Shakes the World: A Titan's Rise and Troubled Future and the Challenge for America , James Kynge ,First Mariner Books 2006

A Rising China and Security in East Asia,Rex Li,Routledge 2009

Globalism,Regionalism and Nationalism,Yamamoto Yoshinobu,Blackwell 1999

The second world,Parag Khanna,Random House Trade Paperback Edition 2009

Chindia: How China and India Are Revolutionizing Global Business , Peter Engardio ,McGraw Hill 2007

The Elephant and the dragon, Meredith Robyn, WW Norton 2008

India After Gandhi: The History of the World's Largest Democracy
Ramachandra Guha , MacMillan 2007

Imagining India: The Idea of a Renewed Nation, Nandan Nilekani , The
Penguin Press 2009

In Spite of the Gods: The Rise of Modern India , Edward Luce , Anchor Books
2006

Planet India, Mira Kamdar, Scribner 2007

India Globalization and Change, Pamela Shurmer-Smith, Arnold 2000

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ζαχαρίας Μίχας, BRIC το νέο forum των 2,7 δις ανθρώπων, περιοδικό
Στρατηγική, σελ 124-125, Ιούλιος 2008

Σοφία Σκουλικάρη, Κινεζικό άρωμα στις 100 δυναμικότερες , σελ 12,
εφημερίδα Η Καθημερινή, ένθετο Οικονομική, 23-8-2009

Larry Elliott, Η Κίνα ενώπιον των παγκόσμιων ευθυνών της, εφημερίδα Η
Καθημερινή, σελ 19, 23-8-2009

Rana Foroohar, Why China works, Newsweek magazine, January 19 2009,
pg 25-29

The Revenge of Geography, Kaplan Robert, Foreign Policy magazine, May-
June 2009 issue , pg 96-105

ΜΕΛΕΤΕΣ

Atradius Country Report -China September 2008

Atradius Country Report -India September 2008

Deloitte- China and India The Reality Beyond the Hype 2006

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/whatis_e.htm

en.wikipedia.org/wiki/GATT

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e.htm

http://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org3_e.htm#join

http://www.wto.org/whatis_e/tif_e/org1_e.htm

<http://www2.goldmansachs.com/ideas/brics/index.html>

http://www.internationalbusinessreport.com/Reports/Focus-reports/2008_emerging_markets.asp

http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=4930

<http://economictimes.indiatimes.com/News/News-By-Industry/Energy/Oil-Gas/Australia-approves-huge-gas-deal-with-India-China/articleshow/4935982.cms>

<http://www.nytimes.com/2008/08/29/world/middleeast/29iraq.html>

<http://www.cnn.com/2003/US/03/19/sprj.irq.int.bush.transcript/>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AD%CF%82_%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A4%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%BF

<http://209.85.229.132/search?q=cache:exMx4lXXWe4J:www.livepedia.gr/index.php/%CE%9A%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%AF%CF%81+%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%B9%CF%81&cd=1&hl=el&ct=clnk&gl=gr>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1_%CE%A4%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CF%82

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CE%BD%CE%B4%CE%AF%CE%B1>

http://en.wikipedia.org/wiki/Emerging_markets

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CE%BD%CE%B4%CE%BF%CF%85%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

<http://news247.gr/a/38!21437>

<http://209.85.229.132/search?q=cache:inQcdRURlr0J:www.i-live.gr/2009/07/06/news-violent-china-protests/+%CE%BF%CF%85%CE%B9%CE%B3%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BF%CE%B9+2009&cd=3&hl=el&ct=clnk&gl=gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

KINA

ECONOMIC INFORMATION

Central bank Source The People's Bank of China (2009)

Reserves of foreign exchange and gold Source \$2.033 trillion (31 December 2008 est.)

GDP Source 3,280,053 millions of US dollars (2007)

GDP (Purchasing Power Parity) Source 7,055,079 millions of International dollars (2007)

	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Real growth GDP Source	8.40%	9.10%	10.00%	10.10%	10.40%	11.60%	11.90%

2008:9.00%

2009: 6.50% (forecast)

GDP per capita - current prices Source \$2,483.04 (2007)

GDP per capita - PPP Source \$5,325.18 International Dollars (2007)

GDP (PPP) - share of world total Source 11.42% (2008)

GDP - composition by Source

- agriculture: 10.6%

sector		• industry: 49.2% • services: 40.2% (2008 est.)
Gross domestic expenditure on R&D (% of GDP)	Source	1.42% (2006)
Inflation	Source	2006: 1.467% 2007: 4.752% 4% officially in urban areas, but including migrants may be as high
Unemployment rate	Source	as 9%; substantial unemployment and underemployment in rural areas (2008 est.)
Household saving rates	Source	-
Public debt (% of GDP)	Source	-
Sovereign bond ratings	Source	Standard & Poor's: A+/Stable/A-1+ Moody's rating: A1 Moody's outlook: STA (Foreign Currency, March 2009)
Market value of publicly traded shares	Source	US\$6.226 trillion (31 December 2007 est.)
Largest companies in China	Source	ICBC, PetroChina, CCB-China Construction Bank, Bank of China, Sinopec-China Petroleum (2009)
FT top 50 banks in the world by market value	Source	• Industrial & Commercial Bank of China • China Construction Bank • Bank of China • China Citic Bank

2009

- Bank of Communications
- China Merchants Bank

► DATA ON TRADE AND COMPETITIVENESS

Current account balance		Source	US\$ 399.325 billion (2008)
Share of the world export		Source	-
Shares in world total merchandising export		Source	8.73% (2007)
Shares in world total commercial services export		Source	3.70% (2007)
Total exports		Source	US\$1.465 trillion f.o.b. (2008 est.)
Export commodities		Source	electrical and other machinery, including data processing equipment, apparel, textile, iron and steel, optical and medical equipment
Total imports			US\$1.156 trillion f.o.b. (2008 est.)
Import commodities		Source	electrical and other machinery, oil and mineral fuels, optical and medical equipment, metal ores, plastics, organic chemicals
Exports partners	- major	Source	US 19.1%, Hong Kong 15.1%, Japan 8.4%, South Korea 4.6%, Germany 4% (2007)
Imports partners	- major	Source	Japan 14%, South Korea 10.9%, Taiwan 10.5%, US 7.3%, Germany 4.7% (2007)

Inward FDI flows by host economy

Source

US\$83,521 million (2007)

Value of cross-border M&A, by country of purchaser

Source

US\$4,451.771 million (2007)

Cross-border M&A deals worth over \$3 billion completed in 2007

-

Source

(Acquiring company, Acquired company, Country of the acquired company, Value of the deal)

Best countries for doing business

Source

Overall ranking: 83(2009)

Subcategories:

(ranking by country on a basis of 181, the first is the best)

Starting a business: 151(2009)

Employing workers: 111(2009)

Registering property: 30(2009)

Getting credit: 59(2009)

Protecting investors: 88(2009)

Trading across border: 48(2009)

Global competitiveness ranking

Source

30 (2008/2009)

Economic freedom index

Source

53.21(2009)

(ranking by country; the first is the best)

(100=totally free 0=totally repressed)

<http://www.gfmag.com/countries/299-china.html>

INDIA

▼ ECONOMIC INFORMATION

Central bank	Source	Reserve Bank of India (2009)							
Reserves of foreign exchange and gold	Source	\$250 billion (31 December 2008 est.)							
GDP	Source	1,170,968 millions of US dollars (2007)							
GDP (Purchasing Power Parity)	Source	3,092,126 millions of International dollars (2007)							
Real GDP growth	Source	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
		5.69%	4.56%	6.86%	7.89%	9.13%	9.82%	9.34%	7.30%
		2009: 4.50% (forecast)							
GDP per capita - current prices	Source	\$941.56 (2007)							
GDP per capita - PPP	Source	\$2,563.34 International Dollars (2007)							
GDP (PPP) - share of world total	Source	4.76% (2008)							
GDP composition - by sector	Source	• agriculture: 17.2% • industry: 29.1% • services: 53.7% (2008 est.)							
Gross domestic expenditure on R&D (% of	Source	0.69% (2004)							

GDP)

Inflation	Source	2006: 6.177% 2007: 6.372%
Unemployment rate	Source	6.8% (2008 est.)
Household saving rates	Source	-
Public debt (% of GDP)	Source	-
Sovereign bond ratings	Source	Standard & Poor's: BBB-/Negative/A-3 Moody's rating: Baa3 Moody's outlook: STA (Foreign Currency, March 2009)
Market value of publicly traded shares	Source	US\$650 billion (31 December 2008)
Largest companies in India	Source	Reliance Industries, State Bank of India Group, Oil & Natural Gas Indian Oil, NTPC (2009)
FT top 50 banks in the world by market value 2009	Source	State Bank of India

▼ DATA ON TRADE AND COMPETITIVENESS

Current account balance	Source	US\$ -34.58 billion (2008)
Share of the world export	Source	-
Shares in world total merchandising export	Source	1.04% (2007)

Shares in world total commercial services export	Source	2.73% (2007)
Total exports	Source	US\$175.7 billion f.o.b. (2008 est.)
Export commodities	Source	petroleum products, textile goods, gems and jewelry, engineering goods, chemicals, leather manufactures
Total imports	Source	US\$287.5 billion f.o.b. (2008 est.)
Import commodities	Source	crude oil, machinery, gems, fertilizer, chemicals
Exports - major partners	Source	US 15%, China 8.7%, UAE 8.7%, UK 4.4% (2007)
Imports - major partners	Source	China 10.6%, US 7.8%, Germany 4.4%, Singapore 4.4% (2007)
Inward FDI flows by host economy	Source	US\$22,950 million (2007)
Value of cross-border M&A, by country of purchaser	Source	US\$30,414.058 million (2007)
Cross-border M&A deals worth over \$3 billion completed in 2007 <i>(Acquiring company, Acquired company, Country of the acquired company, Value of the deal)</i>	Source	Tata Steel UK Ltd, Corus Group PLC, United Kingdom, \$11.8 billion AV Aluminum Inc, Novelis Inc, United States, \$5.8 billion (2007) <i>(for a monthly update on M&A click here)</i>
Best countries for	Source	Overall ranking: 122(2009)

doing business

(ranking by country on a basis of 181, the first is the best)

Subcategories:

Starting a business: 121(2009)

Employing workers: 89(2009)

Registering property: 105(2009)

Getting credit: 28(2009)

Protecting investors: 38(2009)

Trading across border: 90(2009)

**Global
competitiveness
ranking**

Source

50 (2008/2009)

**Economic freedom
index**

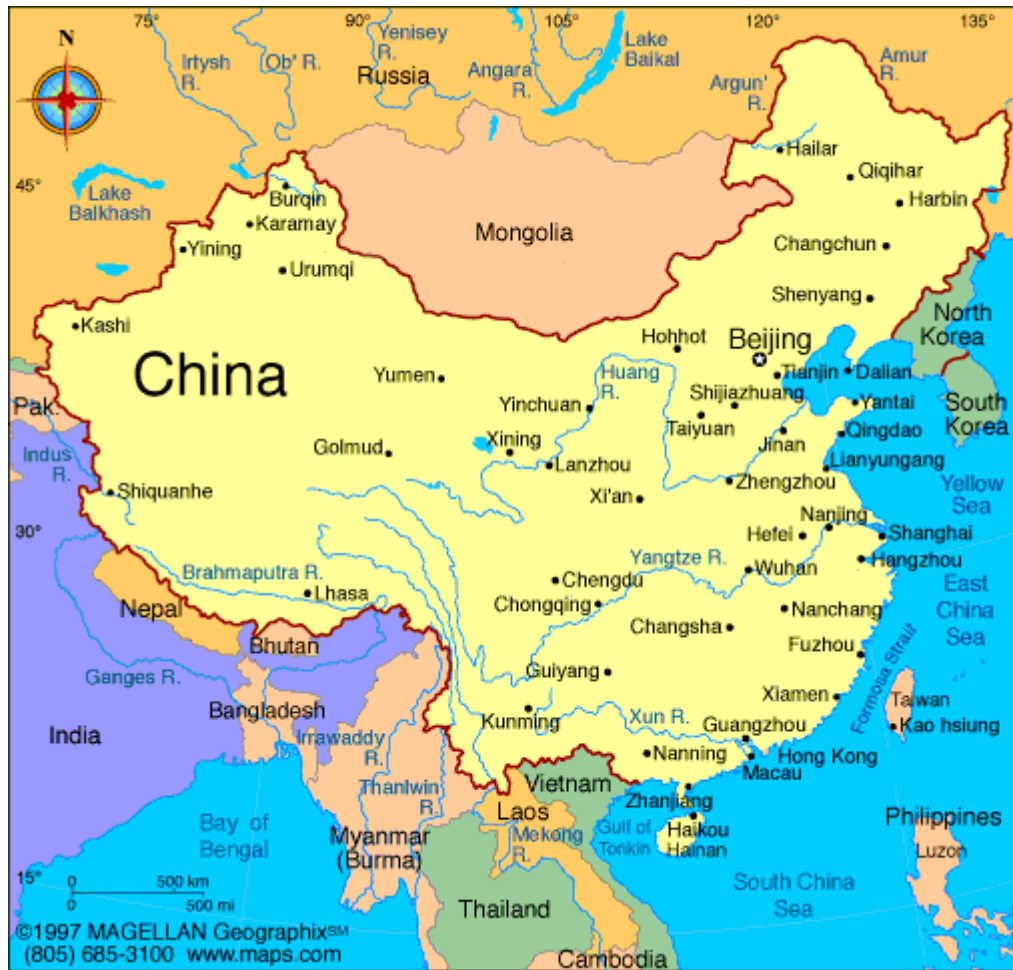
(ranking by country; the first is the best)

Source

54.36(2009)

(100=totally free 0=totally repressed)

<http://www.gfmag.com/countries/255-india.html>

<http://i.infoplease.com/images/mchina.gif>

<http://www.units.muohio.edu/ath175/student/VIRTUEAE/images/IndiaMap.gif>

<http://i.infoplease.com/images/mapasia.gif>

